

Finanzkontrolle in Sachsen

Band 7

Deutsch-polnisches/polnisch-deutsches
Glossar für die Rechnungsprüfung

Deutsch-polnisches/polnisch-deutsches Glossar
für die Rechnungsprüfung

Polsko-niemiecki/niemiecko-polski glosariusz
terminów z zakresu kontroli finansów publicznych

German-Polish/Polish-German
Auditing Glossary

Vorwort

Der Sächsische Rechnungshof und die Regionale Rechnungskammer Krakau initiierten ihre Zusammenarbeit mit der Unterzeichnung einer entsprechenden Vereinbarung im Oktober 2008. Die bisherige Zusammenarbeit brachte zahlreiche Begegnungen, einen intensiven Erfahrungsaustausch, rege Teilnahme an Konferenzen und gemeinsamen Vorträgen. In dieser Zeit wurde diese Partnerschaft auch durch das Zusammenwirken in der europäischen Organisation der regionalen externen Institutionen zur Kontrolle des öffentlichen Finanzwesens (EURORAI) bekräftigt. Die vorliegende Publikation ist einerseits ein Produkt dieser Zusammenarbeit, andererseits ist sie aber auch – so die Absicht der Verfasser – ein brauchbares Instrument bei den Kontakten zwischen polnischen und deutschen, aber auch europäischen, regionalen Prüfungsbehörden.

Das Lexikon definiert Begriffe auf dem Gebiet der Prüfungs- und Aufsichtstätigkeit in Deutschland und Polen und erklärt diese in detaillierter Beschreibung. Eine zusätzliche Hilfe stellt dabei die Übersetzung der Termini ins Englische dar.

Die beiden unterzeichnenden Präsidenten der kooperierenden Institutionen übergeben der Leserschaft dieses Werk mit der Hoffnung, dass es einen kleinen, aber praktischen Beitrag zur Entwicklung der europäischen Zusammenarbeit leistet.

Saksoński Trybunał Obrachunkowy i Regionalna Izba Obrachunkowa w Krakowie zainicjowały współpracę w październiku 2008 roku sygnowaniem stosownego Porozumienia. Cały ten okres współpracy obfitował wzajemnymi kontaktami, wymianą doświadczeń, udziałem w konferencjach, wzajemnymi wykładami. W tym czasie partnerstwo to wsparte zostało także współpracą w ramach europejskiej organizacji zrzeszającej izby obrachunkowe (EURORAI). Niniejsza publikacja to z jednej strony produkt uboczny tej współpracy, jej materialny wyraz, a z drugiej strony, taka jest intencja autorów, użyteczne narzędzie w kontaktach między polskimi, niemieckimi i szerzej – europejskimi – regionalnymi instytucjami kontrolnymi.

Leksykon definiuje pojęcia z zakresu działalności kontrolnej i nadzorczej w Niemczech i w Polsce rozświetlając w opisach wybrane pojęcia. Dla wygody użytkowników tego leksykonu treści zostały przetłumaczone również na język angielski.

Obydwaj niżej podpisani prezesi współpracujących ze sobą Instytucji przekazują czytelnikowi to opracowanie w nadziei, że stanie się on choć niewielkim, ale praktycznym wkładem w rozwój współpracy w Europie.

The Saxony Court of Audit and the Regional Chamber of Audit in Kraków have launched their cooperation in October 2008 by signing an applicable Agreement. So far throughout the cooperation there have emerged numerous bilateral contacts, sharing experience, participating in conferences, and delivering lectures to each other. The partnership has been also supported by cooperation as part of the European organization associating courts of audit (EURORAI). This publication is, on the one hand, a side product of that cooperation, its tangible evidence and, on the other hand, such is the intention of the authors; a useful tool in contacts between Polish, German and wider, European, regional audit institutions.

The glossary defines terms which cover auditing and supervision in Germany and in Poland and providing more light to some of the terms by defining them in more detail. To be more reader-friendly, the contents of this glossary have also been translated into English.

Both the undersigned presidents of the Institutions cooperating with each other hand over that publication to the Reader hoping that it will become, although inconsiderable, but still a practical contribution to the development of cooperation in Europe.

Leipzig, Krakau, im April 2016

© Foto: Steffen Giersch

A handwritten signature in blue ink that reads "Karl-Heinz Binus".

Prof. Dr. Karl-Heinz Binus
Präsident des Sächsischen Rechnungshofs

A handwritten signature in black ink that reads "Janusz Kot".

Janusz Kot
Präsident der Regionalen
Rechnungskammer Krakau

Inhaltsübersicht

	Seite
Vorwort	03
Inhaltsübersicht	05
Einleitung	07
Abkürzungen in Deutsch- Wykaz skrótów	09
Wykaz skrótów - Abkürzungen in Polnisch	11
Deutsch-polnisches Glossar	15
Polnisch-deutsches Glossar	73

Einleitung

Das von der Regionalen Rechnungskammer Krakau und dem Sächsischen Rechnungshof erarbeitete Glossar ist aus verschiedenen Gründen ein Werk von hohem Wert. Vor allem ist es ein Ergebnis der Zusammenarbeit zwischen Praktikern auf dem Gebiet der Prüfung und Kontrolle, dessen Inhalt den tatsächlich bestehenden Bedarf widerspiegelt. Grundsätzliche Fragen und die bei laufenden Kontakten entstehenden Zweifel werden mithilfe des Glossars gedeckt.

Zweitens handelt es sich dabei um eine Publikation, in der zwei nicht identische Rechtsnormsysteme aufeinander abgestimmt werden mussten. Dies ist sowohl an der Wahl der Begriffe als auch an deren Definitionen erkennbar. Es stellt sich gewissermaßen heraus, dass sich ähnliche Tätigkeiten der öffentlichen Verwaltung, die auf dasselbe Prinzip der Rechtmäßigkeit zurückzuführen sind, in den Details stark voneinander unterscheiden. In beiden Sprachen gibt es Begriffe, die zwar übersetzt werden können, aber in der Prüfungspraxis doch eine andere Bedeutung haben oder gar nicht auftreten. Das vorliegende Glossar hilft daher nicht nur dabei, Zweifel an der Bedeutung, insbesondere bei der Übersetzung diverser Dokumente, auszuräumen, sondern auch grundlegende Kenntnisse der bei der Prüfung in den Verwaltungen beider Staaten auftretenden Termini zu erwerben. Drittens ist das Glossar ein Ergebnis der Zusammenarbeit zweier Institutionen, die auch auf dem Gebiet der Prüfung im europäischen Raum aktiv sind. Es kann daher als Beginn einer weiteren, breiter angelegten Initiative angesehen werden.

Vor dem Hintergrund der Europäisierung des Rechts besteht immer häufiger die Notwendigkeit, eine riesige Anzahl von Dokumenten und Rechtsakten zu übersetzen. Fachwörterbücher sind dafür nicht immer verwendbar. Stattdessen sind solche Glossare, mit denen eine Anpassung der Sprachversionen übersetzter Dokumente an die Rechtswirklichkeit aber auch an die Praxis der einzelnen Staaten Europas möglich ist, besser geeignet. Ein weiterer Schritt sollte folglich die Erweiterung des Glossars um andere Sprachen und die ständige Entwicklung des Umfangs der Begriffsdefinitionen sein. Zweifelsohne ist dieses Werk aber schon zum aktuellen Stand für die Mitarbeiter der öffentlichen Verwaltung, die im fachlichen Austausch mit ihren Kollegen in anderen Ländern stehen, für die Studenten der juristischen, wirtschaftlichen und verwaltungswissenschaftlichen Studiengänge und schließlich für Übersetzer amtlicher Dokumente äußerst nützlich.

Przygotowany przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Krakowie i Saksoński Trybunał Obrachunkowy Leksykon jest inicjatywą o istotnej wartości z kilku powodów. Przede wszystkim powstał on jako efekt współpracy praktyków w zakresie kontroli i nadzoru. Oznacza to, że jego zakres przedmiotowy jest efektem potrzeb, które rzeczywiście zaistniały.

Znakomicie zresztą na te potrzeby odpowiada, skupiając się na kwestiach podstawowych, które mogą rodzić wątpliwości w bieżących kontaktach. Po drugie, jest to publikacja, która musiała dopasować dwa nieidentyczne systemy normatywne. Jest to widoczne zarówno w doborze haseł, jak i w sposobie ich definiowania. Okazuje się bowiem, że dosyć podobna przecież działalność administracji publicznej oparta na tej samej zasadzie legalizmu w szczegółach istotnie się różni. W obu językach występują pojęcia, które jakkolwiek przetłumaczalne, w praktyce kontrolnej mają różne znaczenie lub w ogóle nie występują. Zatem Leksykon pozwala nie tylko usunąć wątpliwości co do znaczenia poszczególnych pojęć, w szczególności przy okazji tłumaczeń rozmaitych dokumentów ale pozwala również na uzyskanie podstawowej wiedzy w zakresie pojęć spotykanych przy okazji kontroli administracji publicznej w obydwu krajach. Po trzecie, Leksykon jest efektem współpracy dwóch instytucji działających w europejskiej przestrzeni kontroli administracji publicznej. Wydaje się, że można go potraktować jako początek znacznie szerszej inicjatywy.

Co raz częściej okazuje się bowiem, że wobec europeizacji prawa ale też konieczności tłumaczenia olbrzymiej liczby dokumentów i aktów prawnych, bardzo przydatne są nie specjalistyczne słowniki ale takie właśnie leksykony, które pozwalają na dopasowanie poszczególnych wersji językowych tłumaczonych dokumentów do rzeczywistości prawnej ale również do praktyki poszczególnych krajów Europy. Kolejnym krokiem winno zatem być rozszerzenie Leksykonu o kolejne języki i dalszy rozwój zakresu definiowanych pojęć. Niewątpliwie jednak już w tym stanie dzieło to jest niezmiernie przydatne nie tylko dla pracowników administracji publicznej, mających kontakty służbowe ze swoimi odpowiednikami w innych krajach ale również dla studentów kierunków prawniczych, ekonomicznych i administracyjnych a także dla tłumaczy pracujących z dokumentami urzędowymi.

Developed by the Regional Chamber of Audit in Kraków and the Saxony Court of Audit, the Glossary is an initiative with an essential value for a number of reasons. First of all, it has an effect of the cooperation of auditing and supervision practitioners and, as such, the scope of the Glossary results from real needs. It perfectly meets such needs, focusing on primary issues which can trigger doubts in day-to-day contacts.

Secondly the publication aims at matching two non-identical normative systems, which differ both in the selection of the terms and the way such terms are defined. Interestingly, although the public administrations operate similarly and are based on the same principle of legitimacy, they still differ considerably in terms of details. Both languages use the terms which, no matter how much translatable, are used differently in the auditing practice or no such terms exist at all. Bearing that in mind, the Glossary helps not only to eliminate doubts about the importance of respective terms, especially while translating various documents. It also helps to acquire the basic knowledge of the terms used in the public administration auditing in both countries. Thirdly, the Glossary is an important asset of the cooperation of both institutions operating in the European public administration auditing domain. It can be seen as the starting point for a much wider initiative.

More and more frequently the Europeanization of law generates the need for the translation of a vast number of documents and legal acts. At the same time specialised dictionaries are hardly applicable. Therefore it is the glossaries which facilitate matching respective language versions of the documents to the legal reality but also to the practise of respective European countries. The next stage should involve a further development of the Glossary introducing other languages and a wider scope of terms defined. Undoubtedly, even in its present form, this publication is already very applicable not only for the public administration personnel, with official contacts to their counterparts in other countries. It can be also useful for students of law, economics and administration majors as well as translators and interpreters working with official documents.

Prof. Dr. hab. Tadeusz Wludyka
Jagiellonen-Universität, Krakau

Abkürzungen in Deutsch - Wykaz skrótów

Abs.	Absatz
AO	Abgabenordnung
BAföG	Bundesausbildungsförderungsgesetz
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch
d. h.	das heißt
DIN	Deutsche Industrie-Norm
EFRE	Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
ESF	Europäischer Sozialfonds
ESTG	Einkommensteuergesetz
EU	Europäische Union
GG	Grundgesetz
GWB	Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen
HGB	Handelsgesetzbuch
i. d. R.	in der Regel
i. S. d.	im Sinne des
i. V. m.	in Verbindung mit
IAS	International Accounting Standards
IFRS	International Financial Reporting Standards
IT	Informationstechnik
o. ä.	oder ähnlich
ÖPP	Öffentlich-Private Partnerschaften
RHG	Rechnungshofgesetz
RLBau	Richtlinien für die Durchführung von Bauaufgaben und Bedarfsdeckungsmaßnahmen des Freistaates Sachsen im Zuständigkeitsbereich der staatlichen Vermögens- und Hochbauverwaltung
SAB	Sächsische Aufbaubank - Förderbank -
SächsGemO	Gemeindeordnung für den Freistaat Sachsen
SächsLKrO	Landkreisordnung für den Freistaat Sachsen
SächsSÜG	Sächsisches Sicherheitsprüfungsgesetz
SächsVerf	Verfassung des Freistaates Sachsen
SäHO	Sächsische Haushaltsordnung
StGB	Strafgesetzbuch
StPO	Strafprozessordnung
VS	Verschlusssachen
VwV	Verwaltungsvorschrift
VwVfG	Verwaltungsverfahrensgesetz
VwV-SäHO	Verwaltungsvorschriften des SMF zur SäHO vom 27.06.2005
z. B.	zum Beispiel
ZPO	Zivilprozessordnung

Wykaz skrótów - Abkürzungen in Polnisch

Art.	artykuł
Dz. U.	Dziennik Ustaw
EFS	Europejski Fundusz Socjalny
poz.	pozycja
r.	rok
RP	Rzeczpospolita Polska
ust	ustęp

Deutsch-polnisches Glossar

Abgabe

Abgaben sind Geldleistungen, die an ein öffentlich-rechtliches Gemeinwesen (z. B. den Staat) gezahlt werden müssen. Die Abgaben lassen sich in vier Abgabearten unterscheiden: Steuern, Sonderabgaben, Gebühren und Beiträge.

Opłata, podatek, danina publiczna

Opłata jest świadczeniem pieniężnym i odpłatnym. Podatek jest świadczeniem pieniężnym o charakterze publicznoprawnym, przymuszonym, bezzwrotnym, nieodpłatnym, na rzecz Skarbu Państwa. W Niemczech rozróżnia się cztery rodzaje opłat (danin publicznych): podatki, daniny specjalne, opłaty i składki.

fee, tax, levy

A fee is the price one pays as remuneration for rights or services. A tax is a financial charge or other levy imposed upon a taxpayer by a state or the functional equivalent of a state to fund various public expenditures. Levy is an amount of money, such as a tax, that you have to pay to a government or organization. In Germany there are four kinds of payments (levies): taxes, special levies, fees (charges) and contributions.

Abrechnung

Eine Abrechnung ist der Nachweis gegenüber der zuständigen Kasse über die Verwendung der Einnahmen und der Bestandsverstärkungen sowie der Auszahlungen und der Ablieferungen (VwV-SäHO).

Rozliczenie

Uregulowanie wzajemnych należności, zobowiązań między przedsiębiorstwem i dostawcami, dłużnikami i wierzycielami, pracodawcami i pracownikami itp.

settlement

Settling accounts; payables, liabilities between an organization and suppliers, debtors and creditors, employers and employees, etc.

Abschlussgespräch

Nach den Erhebungen werden die Prüfungsergebnisse in der Regel mit der zuständigen Stelle in einem Abschlussgespräch erörtert. Das Abschlussgespräch soll insbesondere über die Feststellungen informieren und der zuständigen Stelle die Möglichkeit geben, ihre Auffassung dazu vorzutragen. Ziel ist es, den maßgeblichen Sachverhalt unstrittig zu stellen.

Rozmowa końcowa

Rozmowa z jednostką kontrolowaną po zakończeniu kontroli mająca na celu omówienie protokołu pokontrolnego. W rozmowie końcowej właściwa jednostka może przedstawić swoje stanowisko.

final talk

A talk with the entity audited after the audit completion to discuss the post-audit report. During the talk the applicable entity may present their stand.

Anlage

Eine Anlage ist eine Beilage zu einem Schreiben. Sie soll den Inhalt dieses Schreibens ergänzen oder bestätigen.

Załącznik

tekst, materiał graficzny lub też inny przedmiot, odnoszący się do treści głównego dokumentu, dołączony do niego w celu uzupełnienia, bądź uprawomocnienia jego treści.

annex

A text, graphic material or another material referring to the contents of the principal document, attached thereto to supplement or to make the principal document effective.

Anteilfinanzierung

Unter Anteilsfinanzierung versteht man die Teilfinanzierung des zu erfüllenden Zwecks. Diese erfolgt nach einem bestimmten Vomhundertsatz oder Anteil der zuwendungsfähigen Ausgaben (VwV zu § 44 SäHO).

Współfinansowanie

Pomoc finansowa udzielana w określonej części w realizowanym projekcie czy przedsięwzięciu.

co-financing

Financial assistance provided as a specific part of the project or undertaking.

Auflage

Eine Auflage ist eine Bestimmung, durch die dem Begünstigten ein Tun, Dulden oder Unterlassen vorgeschrieben wird (§ 36 Abs. 2 VwVfG).

Aufsicht

Die Aufsicht gliedert sich nach § 17 Sächsisches Verwaltungsorganisationsgesetz in die Fachaufsicht und die Dienstaufsicht. Soweit nichts anderes geregelt ist, führen die Fach- und Dienstaufsicht die Staatsministerien über die ihnen unmittelbar nachgeordneten Staatsbehörden.

Die Fachaufsicht erstreckt sich auf die Sicherstellung der rechtmäßigen und zweckmäßigen Aufgabenwahrnehmung. Die Aufsichtsbehörden können sich insbesondere unterrichten lassen und Weisungen erteilen; das Weisungsrecht ist nicht beschränkt. Die Dienstaufsicht erstreckt sich auf alle Aufgabengebiete, die Voraussetzung für den geordneten Ablauf des Dienstbetriebes sind, insbesondere den Aufbau, die allgemeine Geschäftsführung und die Personalangelegenheiten der Behörde.

Augenscheinnahme

Unter Augenscheinnahme versteht man eine Besichtigung zur allgemeinen Beurteilung und Analyse der Situation am geprüften Ort bzw. an der geprüften Stelle.

Klauzula dodatkowa

Dodatkowa klauzula zamieszczana w decyzji administracyjnej, nakładająca na adresata decyzji określone obowiązki lub wymóg zastosowania przepisów szczególnych przez organ wydający decyzję.

Nadzór administracyjny

Nadzór w administracji publicznej polega na możliwości władczego ingerowania w działalność podmiotu nadzorowanego, wraz z pociąganiem do odpowiedzialności osób, nakazywania naprawienia uchybień, z zagrożeniem karami dyscyplinarnymi w razie niewykonania tychże nakazów. Nadzór może być prewencyjny (sankcjonowanie czyli zatwierdzanie uchwał) lub następczy (np. wiążące zalecenia pokontrolne). W Saksonii nadzór dzieli się na merytoryczny i służbowy i jest sprawowany przez właściwe ministerstwa. Nadzór merytoryczny dotyczy zapewnienia zgodnej z prawem i określonymi celami realizacji zadań. Organy nadzoru mają prawo uzyskania informacji i wydawania poleceń. Prawo do wydawania poleceń nie jest ograniczone. Nadzór służbowy rozciąga się na wszystkie dziedziny, które są warunkiem prawidłowego przebiegu pracy, w szczególności strukturę, ogólne prowadzenie spraw i sprawy kadrowe urzędu.

wizja lokalna

urzędowe oględziny terenu, lokalu itp. dla zbadania okoliczności przestępstwa lub stwierdzenia czegoś

additional clause

Additional clause provided in administrative decision, determining specific obligations for the addressee of the decision or the requirement for the decision issuer to apply special provisions.

administrative supervision

Supervision in public administration involves a possibility of authoritative interfering in the activity of the entity supervised, including making persons accountable, ordering the repair of infringements, under the threat of disciplinary punishment in the case of any failure of the execution of such orders. Supervision can be preventive (sanctioning, namely giving official approval for resolutions) or consequent (e.g. final and binding post-audit recommendations). In Saxony supervision is divided into content-wise and official and it is performed by competent ministries. The content-wise supervision involves ensuring that the execution of responsibilities is compliant with the law and specific objectives. The bodies of supervision enjoy the right to acquire information and to give orders. The right to give orders is not restricted. The official supervision covers all kinds of domains which condition an adequate course of work, especially the structure, general management of matters and the authority HR.

site inspection

An official inspection of the premises to investigate the circumstances of a crime or to identify something.

Ausgabe

Eine Ausgabe ist eine Auszahlung, die im Titelbuch zu buchen ist (VwV-SäHO).

Eine Ausgabe im kameralen Sinne entspricht weitestgehend dem doppelten Begriff einer Auszahlung. Sie bezeichnet den Abfluss an liquiden Mitteln. Sie wird im Haushaltsplan für das Haushaltsjahr angesetzt, in dem sie voraussichtlich fällig und damit kassenwirksam wird.

Eine Ausgabe im doppelten Sinne verringert das Geldvermögen (Summe aus dem Zahlungsmittelbestand und den Forderungen abzüglich der Verbindlichkeiten). Zu den Ausgaben zählen Auszahlungen, Minderungen des Bestandes an Forderungen, sowie Vermehrungen der Geldschulden.

Rozchód/Wydatek

Wydatek pieniężny dokonany w określonym czasie, w księgowości: pozycja konta rachunkowego, w której wykazuje się wydatki / środki pieniężne wydankowane przez państwo i samorzady terytorialne na realizację ich zadań.

expenditure

An amount of money spent at specific time, in accounting: an item of the accounts where expenditure/ funds are spent by the state and local governments to execute their responsibilities.

Ausgleichen

Ausgleichen ist das Beseitigen von Unterschieden durch Angleichung. In der Kaufmannssprache ist damit auch das Begleichen einer Rechnung gemeint.

Rekompensować

Zrównoważenie lub wyrównanie braku, niedoboru lub ujemnego charakteru czegoś

to compensate

To balance or to make up for a lack, deficit or a negative nature of something

Auszahlung

Die Auszahlung ist ein Begriff, der insbesondere im Kassenwesen und der Doppik angewandt wird. Sie bezeichnet den Abfluss liquider Mittel (Finanzmittel). Hierfür gibt es in der öffentlichen Verwaltung häufig eine Kasse oder Zahlstelle. Eine Auszahlung ist eine Zahlung, die von der Kasse oder Zahlstelle bar oder unbar oder von der Kasse durch Verrechnung geleistet wird (VwV-SäHO).

wypłata

ogół wydatków pieniężnych i innych świadczeń wypłacanych pracownikom z tytułu zatrudnienia w podmiocie gospodarczym. W Niemczech wypłata jest pojęciem stosowanym przede wszystkim w kasowości i samorządach stosujących pełną księgowość, przy czym określa rozchód środków finansowych. W celu dokonywania wypłat w administracji publicznej często tworzy się kasę lub punkt kasowy. Wypłata jest płatnością świadczoną w gotówce, świadczeniem bezgotówkowym lub świadczeniem realizowanym przez kasę w formie potrącenia.

salary/ payment

Total funds and other benefits paid to the employees for their employment with an organization. In Germany the salary/ wage is a term applied mostly in terms of profitability and local governments with comprehensive bookkeeping, and determining the expenditure of funds. To pay salaries and wages in public administration, cashier's desk is often established. The payment is made in cash, to bank account or in a form of deduction

Bauprüfung

Der Sächsische Rechnungshof prüft staatliche und kommunale Hochbau- und Straßenbaumaßnahmen und Zuwendungsbaumaßnahmen.

kontrola budowlana

Kontrola państwowych i gminnych projektów budowy naddziemnych i drogowych oraz dotacji przyznawanych na ich wykonanie, przeprowadzana przez Saksoński Trybunał Obrachunkowy.

construction project audit

Audit of state and commune overground structures and roads projects as well as subsidies awarded for their execution, performed by the Saxony Court of Audit.

beaufsichtigte Stelle – Bedarfsdeckungsverfahren

beaufsichtigte Stelle

Die beaufsichtigte Stelle ist in der Regel eine Organisationseinheit, die der (Dienst- und/oder Fach-) Aufsicht einer anderen Organisationseinheit unterstellt ist.

jednostka nadzorowana

komórka w której nadzór jest prowadzony przez cały czas trwania danego procesu. Nie ma charakteru ani cyklicznego ani wyrwykowego. Nadzorowi podlega całość wykonywanych prac na każdym etapie ich zaawansowania. Z reguły wyznaczona jest w tym celu konkretna osoba lub organizacja, której celem jest bieżąca weryfikacja i raportowanie z postępu danych prac.

entity supervised

The entity where supervision is performed throughout a given process. It is neither regular or ad-hoc. The supervision covers all the works at each stage of advancement. In general a specific person or organization is appointed for verifying and reporting on the advancement of specific works as they arise.

Bedarf

Der Bedarf allgemein ist das in einer bestimmten Situation Benötigte. In der öffentlichen Verwaltung ist der Bedarf häufig das Ergebnis von Bedürfnissen, die mess- und bezifferbar sind, so z. B. der Personalbedarf, der Raumbedarf, der Bedarf an Finanzmitteln oder an Büromaterial.

zapotrzebowanie

Ogólnie wykaz rzeczy potrzebnych komuś do pracy lub zlecenie ich dostarczenia sporządzane np. w formie pisemnej. W niemieckiej administracji publicznej zapotrzebowanie wynika z potrzeb określonych miarowo i pieniężnie, np. zapotrzebowanie na personel, zapotrzebowanie na środki pieniężne).

order or demand

In general a list of items needed by someone for work or an order for supplying such items made e.g. in writing. In German public administration the order results from the needs determined by quantity or number and amount of money, e.g. a demand for personnel, for funds).

Bedarfsanmeldung

Für Maßnahmen zur Bedarfsdeckung (Unterbringung) von Landesbehörden und Einrichtungen des Landes sind förmliche Anmeldungen einzureichen. Darin ist anzugeben, welche Art der Maßnahme erforderlich ist, wie z. B. Kleine Umbaumaßnahme, Erneuerung von technischen Anlagen, wesentliche Flächenmehrung, Verlängerung von Anmietungen. Dementsprechend wird das weitere Verfahren bestimmt.

zgłoszenie zapotrzebowania

Formalne zgłoszenie, zawiadomienie o zapotrzebowaniu (na zakwaterowanie) dokonywane przez niemiecki urząd krajowy czy inną instytucję, w którym należy podać rodzaj środków koniecznych do wdrożenia (drobne prace budowlane, odnowa zaplecza technicznego, zwiększenie powierzchni użytkowej, przedłużenie umowy o najem).

notification of the demand

A formal notification of the demand (for accommodation) made by German land authority or another institution in which one has to provide a kind of means necessary for implementation (minor building works, technical facility renovation, floor space increase, rental agreement prolongation).

Bedarfsdeckungsverfahren

Ist für die Unterbringung einer Landesbehörde oder Einrichtung des Landes eine Große Baumaßnahme erforderlich, ist ein Verfahren nach Richtlinie Bau durchzuführen, beginnend mit der förmlichen Bedarfsanmeldung.

postępowanie pokrycia zapotrzebowania

Postępowanie związane z realizacją zapotrzebowania budowlanego, np. zakwaterowania niemieckiego urzędu krajowego lub jego instytucji, przeprowadzane zgodnie z wytycznymi Richtlinie Bau.

demand satisfying procedure

A procedure related to the execution of building demand, e.g. accommodating German land authority or its institutions, compliant with the Richtlinie Bau guidelines.

Befugnis des Finanzprüfers

Finanzprüfer sind als Beauftragte des Rechnungshofes befugt, im Rahmen der durchzuführenden Prüfungen und nach Prüfungsankündigung von der geprüften Stelle die Erteilung der für die Prüfung erforderlichen Auskünfte zu verlangen, das Gelände und die Räumlichkeiten der geprüften Stelle zu betreten, Einsicht in die erforderlichen, auch datenschutzrelevanten, Unterlagen zu fordern und Kopien anzufertigen.

uprawnienia inspektora

w związku z wykonywaną pracą inspektorzy mają prawo do żądania niezbędnych informacji dotyczących działalności kontrolowanych jednostek, wstępu na teren i do pomieszczeń jednostek, wglądu w dokumentację, zabezpieczania dokumentów i innych dowodów, dostępu do danych osobowych, sporządzania odpisów oraz wyciągów z dokumentów.

authority of the auditor

In relation to their work, auditors are entitled to request the indispensable information on the activity of the entities audited, to enter their premises, to inspect the documentation, to secure documents and other evidence, to access personal data, to make certified copies and extracts from documents.

Beitrag

Ein Beitrag ist eine Form der öffentlich-rechtlichen Abgabe, der für die Bereitstellung der Möglichkeit der Benutzung besonderer Einrichtungen oder der Ausnutzung besonderer Vorteile erhoben wird, z. B. Studienbeitrag.

składka/opłata

W Niemczech jako publiczno-prawna opłata pobierana przez instytucję publiczną od osób, które korzystają z możliwości użytkowania tej instytucji, np. opłata za studia.

contribution/fee

In Germany as a public-law fee collected by a public institution from persons who enjoy the possibility of benefiting from that institution, e.g. tuition fee for studies.

Benchmarking

Instrument zur Leistungsoptimierung, das externe oder interne (Leistungs-) Vergleiche von Ergebnissen, Prozessen und Methoden beinhaltet.

analiza porównawcza (Benchmarking)

Instrument, polegający na porównywaniu procesów i praktyk stosowanych przez daną jednostkę organizacyjną, ze stosowanymi w innych jednostkach uważanych za najlepsze w analizowanej dziedzinie. Wynik takiej analizy służy jako podstawa doskonalenia.

benchmarking

An instrument which involves a comparison of processes and practises applied by a given organizational unit with those applied in other entities considered best in the field analysed. The result of such analysis is a springboard for improvement.

Bericht

Ein Bericht ist eine Mitteilung, bei der ein Sachverhalt, ein Prozess oder eine Handlung objektiv beschrieben wird.

raport

sprawozdanie z jakichś prac lub relacja o stanie czegoś, ustne lub pisemne doniesienie o czymś zwierzchnikowi lub instytucji nadrzędnej.

report

an account given on specific works or on the condition of something, an oral or written communication about something to the superior or a superior institution.

Bescheid

Unter Bescheid versteht man den Ausdruck des Handelns der öffentlichen Verwaltung. Im engeren Sinne sind Bescheide Verwaltungsakte. Als Verwaltungsakt gilt jede Verfügung, Entscheidung oder andere hoheitliche Maßnahme, die eine Behörde zur Regelung eines Einzelfalls auf dem Gebiet des öffentlichen Rechts trifft und die auf unmittelbare Rechtswirkung nach außen gerichtet ist (§ 35 VwVfG). Das dem Verwaltungsakt zugrunde liegende Verwaltungsverfahren ist im VwVfG geregelt.

Bestandsaufnahme

Die Bestandsaufnahme ist die körperliche oder buchmäßige Erfassung aller Vermögensgegenstände und Schulden eines Unternehmens oder einer Verwaltungseinheit zu einem bestimmten Zeitpunkt. In der VwV zu SäHO werden für die Verwaltung des Freistaates Sachsen Regelungen zur Durchführung der Bestandsprüfung getroffen.

Beteiligung

Eine Beteiligung stellt ein durch Kapitaleinlage bei einer Gesellschaft erworbenes Mitgliedschaftsrecht dar, das eine Dauerbeziehung zu einem Unternehmen begründen soll. Ein Mindestanteil ist dafür nicht Voraussetzung (VwV zu § 65 SäHO).

Bewilligung

Eine Bewilligung ist eine öffentlich-rechtliche Erlaubnis. Sie wird in der Regel in Bescheidform erteilt. Im Haushaltsrecht umfasst sie die Bekanntgabe der Entscheidung gegenüber dem Zuwendungsempfänger, dass der Freistaat Sachsen eine Zuwendung für einen konkret festgelegten Zweck leistet (VwV zu § 44 SäHO).

decyzja

Rodzaj rozstrzygnięcia w danej sprawie. Decyzje są aktami administracyjnymi podobnie jak postanowienia czy rozstrzygnięcia nadzorcze, które podejmuje urząd w celu regulacji indywidualnej sprawy w dziedzinie administracji publicznej. W szerszym rozumieniu mogą to też być obwieszczenia urzędowe bez mocy aktu administracyjnego.

inwentaryzacja

ogół czynności rachunkowych zmierzających do sporządzenia szczegółowego spisu z natury składników majątkowych i źródeł ich pochodzenia na określony dzień. Inwentaryzacja polega na ustaleniu za pomocą spisu faktycznego stanu wszystkich rzeczowych i pieniężnych składników majątkowych, jak też wyjaśnienie różnic pomiędzy stanem stwierdzonym podczas inwentaryzacji (rzeczywistym) a stanem wynikającym z ewidencji księgowej.

udział

ogół uprawnień i obowiązków wspólnika wobec spółki, który wyznacza status prawny wspólnika. Jest podstawą bycia wspólnikiem w spółce

przyznanie dotacji

Pozwolenie publiczno-prawne; w prawie budżetowym Saksonii dokument stwierdzający przyznanie komuś publiczno-prawnej dotacji, dotacje przyznawane są na konkretny cel (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej (SäHO-Sächsische Haushaltsordnung).

decision

A kind of a conclusion or resolution reached after consideration. Decisions are administrative acts similarly as supervisory statements or resolutions taken by the authority to settle an individual public administration case. In a broader sense, those can also include official announcements without effect of administrative act. A kind of settlement in a given case.

Stock-taking

All accounting actions made for a detailed stock inventory of assets and the sources of their origin as for a specific day. Stock-taking involves finding, using a list, of the actual condition of all tangible assets and cash in hand and in bank, as well as accounting for the differences between the state identified during the stock-taking (the real state) and the state resulting from bookkeeping.

share

Any of the equal portions into which property or invested capital is divided; any of the equal interests or rights into which the entire stock of a corporation is divided and ownership of which is regularly evidenced by one or more certificates.

granting a subsidy

Public-law permission; in the budget law of Saxony the document stating that some entity has been granted a public-law subsidy, the subsidies are allocated for a specific objective (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (SäHO-Sächsische Haushaltsordnung).

Bewilligungszeitraum

Bewilligungszeitraum ist der Zeitraum, in dem das Vorhaben durchzuführen ist und in welchem die Leistungen erbracht werden müssen, für welche Ausgaben/Kosten als zuwendungsfähig geltend gemacht werden sollen (Projektdurchführungszeitraum, VwV zu § 44 SÄHO).

okres przyznanej dotacji

czas na jaki udzielane jest dofinansowanie, okres ten może, szczególnie w przypadku dotacji na wspieranie projektów, wykraczać poza ramy bieżącego roku budżetowego, jeżeli istnieje w ramach prawa budżetowego przyzwolenie na przeniesienie wydatków (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej (SÄHO-Sächsische Haushaltsordnung)).

period the subsidy is granted for

The period the co-financing is granted for; the period can, especially in the case of subsidies to support projects, go beyond the current budget year if, under the budget law, there exists an acceptance for carrying the expenditure forward.

Bewirtschaftung

Unter Bewirtschaftung wird die Inanspruchnahme und Überwachung der erteilten Ermächtigung zur Ausführung des Haushaltsplans durch die Verwaltung im Rahmen des Haushaltsvollzugs verstanden. Die Bewirtschaftung bedarf einer Berechtigung (Bewirtschaftungsbefugnis, VwV zu § 44 SÄHO).

zagospodarowanie środków

Korzystanie z i nadzór nad udzielonymi upoważnieniami do wykonywania budżetu dokonywane przez administrację w ramach wykonania budżetu. Zagospodarowanie środków wymaga odpowiedniego uprawnienia ((przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej (SÄHO-Sächsische Haushaltsordnung)).

funds management

The use of and supervision over the authorizations granted to execute the budget made by administration as part of budget execution. Funds management requires an adequate entitlement (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (SÄHO-Sächsische Haushaltsordnung)).

Bilanz

Nach steuer- und handelsrechtlichen Vorschriften zum Bilanztermin zu fertigende Aufstellung über das Vermögen (Aktiva) und das Kapital (Passiva).

bilans

zestawienie aktywów i pasywów jednostki sporządzane na początek (bilans otwarcia) i koniec (bilans zamknięcia) okresu sprawozdawczego (obrachunkowego) w organizacjach prowadzących księgowość według zasad tzw. pełnej rachunkowości. Należy do obowiązkowych sprawozdań finansowych.

balance

A breakdown of assets and liabilities of the entity made at the beginning (opening balance) and at the end (closing balance) of the accounting period in organizations with the so-called comprehensive accounting. It is a mandatory financial statements.

Bilanzieren

Eine Bilanz fertigen.

bilansować

1. w księgowości: a) sporządzać bilans księgowy; b) o pozycji, sumie w bilansie księgowym: wyrównywać wielkości; 2. podsumowywać, zestawiać

to balance

In accounting: to prepare a balance sheet.

Bilanzsumme

Die Bilanzsumme bezeichnet im Rechnungswesen die Summe aller Aktiva (das Vermögen) bzw. die Summe aller Passiva (das Kapital) zum Bilanzstichtag. Beide Summen sind identisch.

suma bilansowa

łączna wielkość aktywów podmiotu (równa wielkości pasywów)

balance sheet total

The balance sheet total is the total value of the assets of the entity (equal to the amount of liabilities).

Buchen – Bürgschaft

Buchen

Über das Vermögen und die Schulden ist Buch zu führen oder ein anderer Nachweis zu erbringen. Buchungen im Sinne des Haushaltsrechts sind die Eintragungen von Beträgen und erläuternden Angaben in die Bücher der Kasse (VwV zu § 71 SÄHO).

księgowanie

dokonywanie zapisów w księgach rachunkowych.

bookkeeping

Keeping records of the financial affairs of a business.

Buchungsbeleg

Ein Buchungsbeleg ist als Grundlage jeder Buchung Ausfluss des Grundsatzes ordnungsgemäßer Buchführung. Er dient als Nachweis der Richtigkeit der Aufzeichnungen. Alle Buchungen sind zu belegen (§ 75 SÄHO).

dowód księgowy

dokument będący podstawą dokonanego zapisu w księgach rachunkowych (np. faktura VAT).

accounting evidence

A document providing the grounds for a record in accounts (e.g. VAT invoice).

Buchungsposten

Ein Buchungsposten bezeichnet einen Buchungsvorgang auf einem Konto. Ihm liegt ein Geschäftsvorgang zugrunde. Seine Ausführung hat eine Veränderung eines Saldos zur Folge.

pozycja księgową

Pozycja księgową to każde pojedyncze księgowanie dotyczące danej operacji gospodarczej

accounting item

Accounting item is each single recording in accounts pertaining to a given economic transaction

Bundesland

Ein Land (umgangssprachlich auch Bundesland) ist ein teilsouveräner Gliedstaat der Bundesrepublik Deutschland. Die Bundesrepublik wird seit 1990 aus 16 Ländern gebildet. Die Länder sind Staaten mit eigenen Landesverfassungen, Parlamenten und Verwaltungsstrukturen. Durch das Grundgesetz ist die Ausübung der Staatsgewalt zwischen Bund und Ländern aufgeteilt.

Kraj związkowy

Tak zwany land, część składowa Republiki Federalnej Niemiec. Republika składa się od 1990 roku z 16 landów. Landy są państwami z własną konstytucją krajową, parlamentem krajowym i strukturami administracyjnymi. Ustawa zasadnicza Niemiec (Grundgesetz) reguluje podział władzy państwowej pomiędzy federacją a landami.

Bundesland

A Bundesland is a part of the Federal Republic of Germany. Since 1990 the Republic has been made up of 16 lands. Lands are states with their own constitutions, land parliament and administrative structures. The Constitution of Germany (Grundgesetz) regulates the division of the state power between federation and lands.

Bürgermeister

Ein Bürgermeister fungiert als Vorsitzender des Gemeinderates und Leiter der Gemeindeverwaltung. Er vertritt die Gemeinde (§ 51 Abs. 1 SächsGemO).

burmistrz

urzędnik stojący na czele władz miasta lub gminy

mayor

the head of the city (town) or municipality

Bürgschaft

Eine Bürgschaft ist ein einseitig verpflichtender Vertrag, in dem sich der Bürge gegenüber dem Gläubiger eines Dritten verpflichtet, für die Erfüllung der Verbindlichkeit des Dritten einzustehen (§ 765 BGB).

poręczenie

umowa cywilnoprawna, przez którą jedna strona – poręczyciel – zobowiązuje się wobec wierzyciela, że wykona zobowiązanie dłużnika, gdyby ten ostatni sam go nie wykonał

suretyship

By a contract of suretyship the surety puts himself under a duty to the creditor of a third party to be responsible for discharging that third party's obligation.

Darlehen

Ein Darlehen ist die vertragliche Vereinbarung der Hingabe von Geld (§§ 88 ff. BGB) oder vertretbaren Sachen (§§ 607 ff. BGB) zur vorübergehenden Nutzung, mit der Verpflichtung des Darlehensnehmers, dem Darlehensgeber das Empfangene (zur vereinbarten Zeit oder auf Abruf bzw. Kündigung) in Sachen von gleicher Art, Güte und Menge zurückzugewähren. Zinsen sind nur zu erstatten, wenn dies besonders vereinbart wurde.

pożyczka

umowa cywilnoprawna polegająca na przeniesieniu przez dającego pożyczkę na rzecz biorącego pożyczkę własności określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku z tym zastrzeżeniem, że biorący pożyczkę zwróci dającemu pożyczkę tą samą ilość pieniędzy albo tą samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości

loan

A civil-law agreement which transfers the ownership of a specific amount of money or property by the lender to the lender provided that the lender returns the same amount of money or the same property to the lender. The contract of loan confers rights, and imposes duties on the lender.

Datenschutz

Unter Datenschutz versteht man Rechtsbestimmungen zum Schutz personenbezogener Informationen vor Missbrauch durch Dritte.

ochrona danych osobowych

regulacje prawne dotyczące tworzenia i posługiwania się zbiorami danych osobowych, a także pojedynczymi danymi, mające na celu administracyjno-prawną ochronę prawa do prywatności.

personal data protection

legal regulations on the collection and use of personal data sets as well as single data to ensure protection of the right to privacy by the administrative law.

Defizit

Fehlbetrag im Haushalt, der den Unterschied zwischen den tatsächlich eingegangenen Einnahmen (Ist-Einnahmen) und den tatsächlich geleisteten Ausgaben (Ist-Ausgaben) zuzüglich des Unterschieds zwischen den aus dem Vorjahr übertragenen und den in das kommende Jahr zu übertragenden Einnahme- und Ausgaberesten (§ 25 SÄHO) ausweist.

deficyt

ujemne saldo w budżecie instytucji – sytuacja, w której wydatki w budżecie danej instytucji są wyższe niż jej dochody w danym okresie rozliczeniowym (roku budżetowym). Przeciwnościem deficytu budżetowego jest nadwyżka budżetowa.

deficit

A negative balance in the budget of an institution; the situation where budget expenditure is higher than its revenue in a given accounting (budget) period. As opposite to budget deficit – budget surplus.

Disziplin der öffentlichen Finanzen

Disziplin der öffentlichen Finanzen bedeutet in Polen die Einhaltung der vom Gesetzgeber bestimmten Grundsätze ordnungsgemäßer Finanzwirtschaft der öffentlichen Mittel, ein Verstoß dagegen kann zur Geltendmachung von Haftungsansprüchen führen. Zuständige Organe in diesen Angelegenheiten sind Beauftragte der Disziplin der öffentlichen Finanzen und der Hauptbeauftragte der Disziplin der öffentlichen Finanzen, die Funktion eines Anklägers wahrnehmen, sowie Ausschüsse, die über die Verstöße gegen die Disziplin der öffentlichen Finanzen entscheiden, und der Hauptausschuss, der die Funktion eines Spruchorgans wahrnimmt.

dyscyplina finansów publicznych

Przestrzeganie określonych przez ustawodawcę zasad prawidłowej gospodarki finansowej środkami publicznymi, których naruszenie może spowodować pociągnięcie do odpowiedzialności. Organami właściwymi w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych są: Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych oraz Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych – pełniący funkcję oskarżycieli, Komisje orzekające o instancji w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych Główna Komisja Orzekająca – pełniące funkcję organów orzekających.

public finance discipline

A failure to obey, specified by the legislator, the principles of the adequate public finance management, the violation of which may result in making them accountable. The bodies competent in cases of public finance discipline violation are: The Ombudsmen for Public Finance Discipline and The Chief Ombudsman for Public Finance Discipline – acting as prosecutors. The adjudicating committees – an instance in public finance discipline violation matters. The Chief Adjudicating Committee acting as adjudicating bodies.

Doppelte Buchführung/Doppik – Eigenleistung

Doppelte Buchführung/Doppik

Ist ein Buchführungsstil, bei dem jeder Geschäftsvorfall auf mindestens zwei Konten verbucht wird. Damit das Bilanzgleichgewicht erhalten bleibt, wird jede Veränderung eines Postens durch entsprechende Änderung eines anderen Postens ausgeglichen.

pełna księgowość

jedna z podstawowych zasad rachunkowości. Zgodnie z nią, każda operacja gospodarcza jest ewidencjonowana na co najmniej dwóch różnych kontach, po dwóch różnych stronach i w identycznej wartości na stronach różnych kont (zapis jednakowy)

double-entry accounting

One of the basic principles of accounting where each economic transaction is recorded in at least two different accounts, on two different sides and as the same value on the sides of different accounts (the same record).

E-Prüfung

In Polen bedeutet der Begriff E-Prüfung, dass im Rahmen einer Steuer- oder Finanzprüfung IT-Werkzeuge zur Untersuchung von Finanzvorgängen, die aus dem Finanz-Buchhaltungssystem des Steuerpflichtigen stammen, von Finanzbehörden eingesetzt werden.

e-kontrola

E-kontrola jest działaniem władz skarbowych mającym na celu wykorzystanie w toku kontroli podatkowej lub skarbowej zaawansowanych narzędzi informatycznych do badania danych finansowych pochodzących z systemu finansowo-księgowego podatnika.

e-audit

E-audit is an action of fiscal authorities to apply advanced IT tools during the tax or fiscal audit to investigate financial data derived from the financial and accounting system of the taxpayer.

Effektivität

Ein Maßstab für Wirksamkeit, der das Verhältnis von erreichtem zum angestrebten Ziel beschreibt.

efektywność

Efektywność to rezultat podjętych działań, opisany relacją uzyskanych efektów do poniesionych nakładów.

effectiveness

Effectiveness is a result of the actions taken, described by the relationship between the effects gained to the inputs made.

Eigenleistung

1. Zuwendungsrecht: Geldwerte Leistung, die vom Zuwendungsempfänger persönlich erbracht werden muss bzw. nach Festlegung im Zuwendungsbescheid anstelle des Zuwendungsempfängers von einem Dritten erbracht werden darf.

2. Betriebswirtschaft: Sind betriebliche Leistungen anstelle von Fremdleistungen, die vom Unternehmen mit eigenen Mitarbeitern und eigenem Material zur Herstellung oder zur Reparatur von Anlagen erbracht werden und nicht zum Absatz oder zum Verkauf bestimmt sind. In Eigenleistung erbrachtes Sachanlagevermögen ist (handelsrechtlich) bilanzierungspflichtig.

wkład własny

Wkład własny beneficjenta, w formie pieniężnej lub niepieniężnej, potrzeby do realizacji na przykład projektów unijnych.

own contribution

Own contribution of the beneficiary in a pecuniary or non-pecuniary form, required for the execution of e.g. EU projects.

Eigenmittel

1. Zuwendungsrecht: Sind Geldmittel, die nach dem Subsidiaritätsgrundsatz vom Zuwendungsempfänger zur Finanzierung von Institutionen und Maßnahmen selbst aufgebracht und eingesetzt werden und zum Zweck der Sicherung der Gesamtfinanzierung im Wirtschaftsplan oder einem Kosten- und Finanzierungsplan dargestellt werden müssen.

2. Betriebswirtschaft: Differenz aus Vermögen (Aktiva) und Fremdkapital – das buchmäßige Eigenkapital. Eigenmittel und Eigenkapital werden betriebswirtschaftlich manchmal als identische Begriffe benutzt.

środki własne

1. niemieckie prawo przyznawania dotacji: środki pieniężne, które dotacjodawca musi wnieść, zgodnie z zasadą subsydiarności, do sfinansowania instytucji i projektów, i które muszą być opisane w planie gospodarczym lub w kosztorysie finansowym projektu w celu zabezpieczenia pełnego finansowania.

2. ekonomika przedsiębiorstwa: różnica wynikająca z majątku (aktywa) i kapitału obcego (pasywa) – zaksięgowane jako kapitał własny. Środki własne i kapitał własny używane są czasami w ekonomice przedsiębiorstwa jako synonimy.

own resources

1. Under the German subsidy-granting law: the funds of the subsidy-receiver must contribute, under the principle of subsidiarity, to finance the institutions and projects and which must be described in the economic plan or financial cost estimate of the project to ensure full financing. 2. corporate economics: the difference resulting from the assets and third-party equity (liabilities) – recorded in the accounts as own equity. Own resources and own equity are sometimes used in corporate economics as synonyms.

Einkommensteuer

Der Einkommensteuer unterliegen bestimmte Einkünfte, die der Steuerpflichtige während seiner unbeschränkten Einkommensteuerpflicht (Welteinkommen) oder als inländische Einkünfte während seiner beschränkten Einkommensteuerpflicht erzielt (§ 2 Abs. 1 EStG).

Sie ist eine Jahressteuer (Kalenderjahr). Einkünfte von juristischen Personen werden mit einer Körperschaftsteuer besteuert.

podatek dochodowy

Podatek dochodowy – obowiązkowe świadczenie pieniężne osoby fizycznej lub osoby prawnej na rzecz państwa, zależne od dochodu i wykorzystanych odliczeń.

Wyróżnia się pojęcia podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych.

income tax

An income tax is a government levy (tax) imposed on individuals or entities, taxpayers, that varies with the income or profits, taxable income, of the taxpayer. Physical persons' income tax and corporate income tax (CIT) are distinguished.

Einnahmen

Unter Einnahmen versteht man im Rechnungswesen alle baren oder bargeldlosen Einzahlungen als Zuflüsse von liquiden Mitteln sowie auch alle Forderungszugänge, die durch Rechnungen (an Kunden) entstehen und zu einem Anwachsen des Forderungsbestandes führen.

Dochody/przychody

pojęcie księgowo, które oznacza uzyskane lub należne wpływy wartości, korzyści materialnych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, działalności wykonywanej osobiście, pracy wykonywanej na podstawie stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy oraz z nieruchomości, w tym ze sprzedaży takiej nieruchomości.

income/ revenue

An accounting term which stands for received or payable revenue as part of the business activity, personal services provided, work rendered upon a service relationship, employment relationship, or home-based work and cooperative work relationship as well as generated from the immovable property, including the sale of such immovable property.

Einwand

Kritische Äußerung einer anderen, abweichenden Auffassung in einer bestimmten Sache.

Im Gegensatz zu „einwandfrei“, also ohne Beanstandung.

zastrzeżenie

krytyczna uwaga lub też element umowy nie wpływający na jej skuteczność, który strony zamieszczają w celu uelastycznienia umowy lub zabezpieczenia swoich interesów.

reservation

A critical remark or part of an agreement which does not affect its effectiveness provided by the parties thereto to make the agreement more flexible or to secure their interests.

Entlastung

Auf das Bundesland Sachsen bezogen hat der Sächsische Landtag (Entlastungsorgan) – gestützt auf die Rechnungslegung des Sächsischen Staatsministeriums der Finanzen und des Berichtes des Rechnungshofes des Freistaates Sachsen – darüber zu entscheiden, ob der Regierung die Entlastung erteilt wird (§ 114 SÄHO). Die Entlastung ist jährlich zu erteilen. Die Funktion dieser Entscheidung besteht im Wesentlichen darin, die parlamentarische Rechnungsprüfung sicherzustellen. Sie hat keine rechtlichen Folgen, insbesondere berührt sie nicht die rechtliche Verantwortung der an der Haushaltsführung beteiligten Personen. Die Entlastung wurde bisher routinemäßig erteilt. Es besteht eine Rechtspflicht zur Entlastung. Die Verweigerung der Entlastung ist verfassungsrechtlich überprüfbar.

Erfolgskontrolle

Eine Erfolgskontrolle ist ein systematisches Prüfungsverfahren. Sie dient dazu, während der Durchführung (begleitende Erfolgskontrolle) bzw. nach Abschluss (abschließende Erfolgskontrolle) einer Maßnahme ausgehend von der Planung, festzustellen,

- ob und in welchem Ausmaß (Zielerreichungsgrad) die angestrebten Ziele erreicht wurden (Zielerreichungskontrolle),
- ob die Maßnahme geeignet und ursächlich für die Zielerreichung war (Wirkungskontrolle) und
- ob die Maßnahme wirtschaftlich war (Wirtschaftlichkeitskontrolle, VwV zu § 7 SÄHO).

Eröffnungsgespräch

Im Vollzug einer Prüfung wird der Prüfungsgegenstand und -umfang dem Leiter der zu prüfenden Stelle oder dem von ihm benannten Bediensteten zu Beginn der örtlichen Erhebung erläutert.

udzielenie absolutorium

określenie aktu prawnego, który dokonywany jest poprzez organ uprawniony na podstawie przedstawionego sprawozdania rachunkowego. Udzielenie absolutorium oznacza stwierdzenie prawidłowości działania finansowego organu wykonawczego w określonym przedziale czasowym. W Saksonii organem udzielającym absolutorium rządowi jest parlament landowy (Landtag), który opiera się przy tym na sprawozdaniu finansowym Ministerstwa Finansów i raporcie Saksońskiego Trybunału Obrachunkowego. Dotychczas absolutorium było zawsze rytynowo udzielane. Odnowa udzielenia absolutorium podlega kontroli przez Trybunał Konstytucyjny.

kontrola wyników

Forma kontroli sprawdzająca zgodność między planem a wynikiem określonego działania. W Niemczech obejmuje ona kontrolę stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów, kontrolę skuteczności zastosowanych działań oraz kontrolę gospodarności.

rozmowa z jednostką kontrolowaną na początku kontroli

Omówienie zakresu i czasu trwania kontroli w obecności kierownika jednostki kontrolowanej.

granting the vote of approval

A legal act made by the competent body on the grounds of the financial statement submitted. Granting the vote of approval stands for the statement of the regularity of financial activity of the executive body in a specific period. In Saxony the body which is granting the vote of approval to the government is the land parliament (Landtag) on the grounds of the financial statement by Finance Ministry and the report made by the Saxony Court of Audit. So far the vote of approval has always been routinely granted. The refusal to grant the vote of approval is subject to audit by the Constitutional Tribunal.

program evaluation

A form of audit verifying the compliance between the performance result for a specific action. In Germany it covers the audit of the level of accomplishment of the objectives, audit of the effectiveness of the measures taken and the audit of economic prudence.

opening meeting

Discussing the audit scope and period in the presence of the head of the entity audited.

Erstattungsprinzip Das Erstattungsprinzip ist eine Form des Auszahlungsverfahrens bei der Gewährung von Fördermitteln. Auszahlungen erfolgen nur für bereits getätigte Ausgaben beziehungsweise angefallene Kosten und – von Ausnahmefällen abgesehen – auf Grundlage quittierter Rechnungen oder gleichwertiger Buchungsbelege.	zasada zwrotu wydatków Zasada zwrotu wydatków poniesionych w związku z realizacją projektu unijnego. Przy składaniu wniosku o rozliczenie poniesionych już kosztów w części finansowej beneficjent przedstawia zestawienie wydatków, odnosząc je do szczegółowego budżetu z wniosku o dotację. Często wymagane jest również załączenie kopii dokumentów księgowych potwierdzających poniesienie tych wydatków.	principle of reimbursement of expenditure The principle of the reimbursement of the expenditure borne in relation to the execution of an EU project. Upon submitting the application for the settlement of the costs borne already, in the financial section the beneficiary provides a breakdown of the expenses referring them to the detailed budget given in the application for subsidy. It is also often required to attach the copies of all the bookkeeping documents confirming the expenditure.
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung (EFRE) EFRE ist einer der Struktur- und Investitionsfonds der Europäischen Union. Aufgabe des Fonds ist es, durch die Beseitigung von Ungleichheiten zwischen den verschiedenen Regionen den wirtschaftlichen, sozialen und territorialen Zusammenhalt in der Europäischen Union zu stärken.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) fundusz utworzony w 1975 na podstawie art. 160 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zgodnie z tym przepisem, celem funduszu jest „przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych we Wspólnocie poprzez niwelowanie różnic w poziomach rozwoju oraz zacofania regionów”.	European Regional Development Fund (ERDF) the fund was established in 1975. Article 176 of the Treaty on the functioning of the EU (ex Article 160 TEC) provides that the European Regional Development Fund (ERDF) is intended to help to redress the main regional imbalances in the European Union.
Europäischer Sozialfonds (ESF) ESF ist einer der Struktur- und Investitionsfonds der Europäischen Union zur Förderung der Beschäftigung und sozialer Integration in Europa. Er fördert eine bessere Bildung, unterstützt durch Ausbildung und Qualifizierung und trägt zum Abbau von Benachteiligungen am Arbeitsmarkt bei.	Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest głównym narzędziem finansowym Unii Europejskiej, wspierającym zatrudnienie w państwach członkowskich oraz promującym spójność gospodarczą i społeczną. Wydatki EFS wynoszą około 10% całkowitego budżetu UE.	European Social Fund (ESF) It is the principal financial tool of the European Union, supporting employment in member states and promoting the economic and social cohesion. The ESF expenditure accounts for about 10% of the total EU budget.
Fehlbedarfsfinanzierung Unter Fehlbedarfsfinanzierung versteht man die Teilfinanzierung des zu erfüllenden Zwecks zur Deckung des Fehlbedarfs, der verbleibt, wenn der Zuwendungsempfänger die zuwendungsfähigen Ausgaben nicht durch eigene oder fremde Mittel decken kann (VwV zu § 44 SÄHO).	finansowanie w celu uzupełnienia brakujących środków Dotacja jest przyznawana z reguły na częściowe sfinansowanie założonego celu i na uzupełnienie brakujących środków finansowych. Brak środków wynika z faktu, że beneficjent nie jest w stanie pokryć wydatków kwalifikowalnych ze środków własnych lub obcych, przynajmniej dotację należy ograniczyć jej wysokość do pewnej kwoty maksymalnej (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung)	financing to supplement the missing funds The subsidy is granted, in general, for a partial financing of the objective and for supplementing the missing funds. The lack of funds results from the fact that the beneficiary cannot cover the eligible costs from own or third-party resources, granting the subsidy; the amount of the subsidy must be limited to some maximum amount (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (Sächsische Haushaltsordnung))

Festbetragsfinanzierung

Unter Festbetragsfinanzierung versteht man die Teilfinanzierung des zu erfüllenden Zwecks mit einem festen Betrag an den zuwendungsfähigen Ausgaben (VwV zu § 44 SÄHO).

finansowanie w formie stałej kwoty

Dotacja jest przyznawana z reguły na częściowe sfinansowanie założonego celu, możliwe jest to w formie stałej kwoty wydatków kwalifikowalnych. W takim przypadku dotacja może zostać również ustalona jako wielokrotność kwoty, przypadającej na daną, określoną jednostkę (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung)

fixed-amount financing

The subsidy is granted, as a rule, for a partial financing of the objective, which is possible as a fixed-amount of eligible costs. In such case the subsidy can be also determined as a multiple of the amount for a specific entity (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (Sächsische Haushaltsordnung))

Finanzanlagen

Als Finanzanlagen werden Anteile an verbundenen Unternehmen, Ausleihungen an verbundene Unternehmen, Beteiligungen, Ausleihungen an Unternehmen, mit denen ein Beteiligungsverhältnis besteht, Wertpapiere des Anlagevermögens und sonstige Ausleihungen ausgewiesen (§ 266 HGB). Diese Vermögensgegenstände gehören zum Anlagevermögen und sind dazu bestimmt sind, dem Geschäftsbetrieb eines Unternehmens längerfristig zu dienen.

aktywa finansowe

aktywa obejmujące aktywa pieniężne (tj. aktywa w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz), wynikające z kontraktu prawo do otrzymania aktywów pieniężnych, prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach oraz instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki. Aktywa finansowe, to obok środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (np. czeków i weksli obcych) także nabyte akcje, obligacje, udziały w innych jednostkach, bony skarbowe, kontrakty terminowe, warranty, prawa poboru, udzielone innym podmiotom pożyczki).

financial assets

Assets including pecuniary assets (namely the assets in a form of domestic legal tenders, foreign currencies etc.), the right, resulting from the contract, to receive pecuniary assets, the right to exchange financial instruments with another entity under favourable conditions as well as equity instruments issued by other entities. Financial assets are, next to pecuniary means and their equivalents (e.g. cheques and third-party bills-of-exchange) also shares, bonds, shares acquired in other entities, treasury bills, specific-term contracts, warranty, rights issue, loans granted to other entities).

Finanzbericht

In Unternehmen liefert ein Finanzbericht Informationen über den Geschäftsverlauf.

sprawozdanie finansowe

uporządkowane przedstawienie sytuacji finansowej i finansowych wyników działalności podmiotu gospodarczego. Celem sprawozdań finansowych o ogólnym przeznaczeniu jest dostarczanie informacji na temat sytuacji finansowej, finansowych wyników działalności i przepływach środków pieniężnych jednostki, które są użyteczne dla szerokiego kręgu użytkowników przy podejmowaniu przez nich decyzji gospodarczych.

financial statement

An ordered presentation of financial situation and financial results of the economic entity. The aim of the general-purpose financial statements is to provide information on the financial situation, financial performance results and cash flows of the entity, useful to a wide spectrum of users taking economic decisions.

Finanzergebnis

Das Finanzergebnis ist ein Zwischenergebnis in der Gewinn- und Verlustrechnung, das den Saldo zwischen den dem Finanzbereich zuzuordnenden Erträgen und Aufwendungen darstellt. Ein positives Finanzergebnis wird als Gewinn, ein negatives Finanzergebnis als Verlust bezeichnet.

wynik finansowy

różnica pomiędzy przychodami a kosztami ich uzyskania obliczona dla określonego podmiotu rachunkowości w wybranym okresie sprawozdawczym. Dodatni wynik finansowy jest nazywany zyskiem, zaś ujemny stratą. Wynik finansowy podzielony przez wartość przychodu, aktywów lub zaangażowanego kapitału jest nazywany rentownością.

financial result

The difference between revenue and tax deductible expenses calculated for the accounting of a specific entity in a selected reporting period. A positive financial result is referred to as profit, and the negative – as loss. The financial result divided by the value of revenue, assets and committed capital is referred to as profitability.

finanzielle Unterstützung

Unter finanzieller Unterstützung versteht man Hilfe für einen Anderen durch Zufuhr liquider Mittel.

pomoc finansowa

wsparcie dla kogoś poprzez udzielenie środków pieniężnych

financial assistance

Assistance to someone by providing funds.

Finanzierung

Finanzierung bezeichnet Maßnahmen der Kapitalbeschaffung und der Mittelrückzahlung.

finansowanie

dostarczanie środków pieniężnych na coś, pokrywanie kosztów jakiegoś przedsięwzięcia, jakiejś działalności, udzielanie funduszy; opłacanie, subsydiowanie, subwencjonowanie, dotowanie

financing

Providing funds for a purpose, covering the costs of an undertaking, an activity, providing funds.

Finanzierungsart

Zuwendungen können durch folgende Finanzierungsarten realisiert werden: Festbetragsfinanzierung, Anteilfinanzierung und Fehlbedarfsfinanzierung (VwV zu § 44 SÄHO).

rodzaj finansowania

Dotacje mogą być przyznawane w różnym rodzaju finansowania: w formie stałej kwoty, w formie współfinansowania i w formie uzupełnienia brakujących środków (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/ Sächsische Haushaltsordnung)

type of financing

Subsidies can be granted in a form of different types of financing: as a fixed amount, co-financing and as supplementing the missing funds (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (Sächsische Haushaltsordnung)).

Finanzkontrolle

Unter Finanzkontrolle versteht man die Prüfung der Haushalts- und Wirtschaftsführung der öffentlichen Haushalte durch die Rechnungshöfe. Beispiele sind auf Ebene der EU der Europäische Rechnungshof, auf Bundesebene der Bundesrechnungshof, auf Landesebene der Sächsische Rechnungshof und auf Gemeindeebene die kommunalen Rechnungsprüfungsämter.

kontrola finansowa

Kontrola finansowa to szczególny rodzaj kontroli, której przedmiotem są zjawiska i procesy finansowe, dotyczące głównie finansów publicznych, jest elementem procesu zarządzania publiczną gospodarką finansową. Z reguły jest podejmowana przez państwo i zmierza do osiągnięcia zgodności między stanem rzeczywistym (wykonaniem) a stanem obowiązującym (wyznaczeniem). Celem kontroli jest zapewnienie zgodności między przebiegiem a wynikiem określonego działania.

financial audit

Financial audit is a special kind of audit the subject of which are financial phenomena and processes, concerning mostly public finance; it is an element of public finance management process. As a rule, it is performed by the state and it is intended to accomplish the compliance between the real state (execution) and the state with is applicable (determined). The aim of the audit is to ensure a compliance between the course and the result of a specific action.

Finanzmittel – Förderrichtlinie

Finanzmittel

Finanzmittel umfassen die Bargeldbestände, die Bestände an Guthaben auf Girokonten sowie die Bestände an weiteren liquiden Mitteln (z. B. Wechsel, Schecks) zur Finanzierung der Verwaltungstätigkeit.

środki pieniężne

są to aktywa pieniężne w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz, znajdujące się w obrocie gotówkowym lub w obrocie następującym za pośrednictwem bieżących rachunków bankowych. Zalicza się do nich gotówkę w kasie oraz depozyty płatne na żądanie

pecuniary means

Those are pecuniary assets in a form of domestic legal tender, foreign currencies, in cash transactions or transactions via current bank accounts. They include cash in hand and deposits payable on request.

Finanzprüfer

Ein Finanzprüfer ist ein Bediensteter einer Kontrollbehörde, der die öffentlichen Finanzen überprüft.

inspektor kontroli

urzędnik ds. spraw kontroli gospodarki finansowej,

audit inspector

An official for financial management audit.

Förderbank

Eine Förderbank ist ein Kreditinstitut für zentrale Aufgaben zur Förderung von Investitionen des jeweiligen Bundeslandes. Im Freistaat Sachsen wird diese Aufgabe durch die Sächsische Aufbaubank (SAB) wahrgenommen.

bank wsparcia

Instytut kredytowy utworzony w celu wykonywania centralnych zadań związanych z przyznawaniem dotacji w formie inwestycji przez dany Kraj Związkowy. W Saksonii odpowiedzialny jest Saksoński Bank Wsparcia (Sächsische Aufbaubank -SAB).

support bank

Credit institute established to perform central responsibilities related to granting subsidies in a form of investment by a specific Bundesland. In Saxony it is the Saxony Support Bank (Sächsische Aufbaubank -SAB) which is responsible.

förderfähige Ausgaben

Förderfähige Ausgaben sind der Anteil an den Gesamtausgaben des Zuwendungsempfängers, der die Bemessungsgrundlage der Förderung bildet.

wydatki kwalifikowalne

koszty, które podlegają refundacji z funduszy unijnych. Wydatkami kwalifikowalnymi są nazywane te koszty, które zostały poniesione przez przedsiębiorców podczas prowadzenia przez nich projektu o dotacje z funduszy Unii Europejskiej w okresie ich kwalifikowalności i kwalifikują się do refundacji w ramach udzielonego im dofinansowania.

eligible expenses

The costs which are subject to reimbursement from the EU funds. Eligible expenses refer to the costs which have been borne by businesses running a project for subsidies from the European Union funds over the period of their eligibility and are eligible for reimbursement as part of the financing granted.

Förderrichtlinie

Eine Förderrichtlinie ist eine vom jeweiligen Ressort erlassene Verwaltungsvorschrift mit ergänzenden oder abweichenden Regelungen zur Nr. 1 – 13 a der VwV zu § 44 SÄHO. Darin sind die sachlichen Voraussetzungen der Förderung nach einem Gliederungsschema vorgegeben.

wytyczne w sprawie dofinansowania

Przepisy administracyjne wydane przez ministerstwo krajowe, zawierające regulacje odbiegające od przepisów administracyjnych do ustawy budżetowej Saksonii, zawierające obiektywne warunki dotyczące dofinansowania.

co-financing guidelines

Administrative provisions issued by the domestic ministry, providing regulations divergent from the administrative provisions to the Saxony Budget Act, comprising objective co-financing conditions.

Forderung (bilanziell)

Eine bilanzielle Forderung bezeichnet die Ansprüche gegenüber Dritten, die in der Bilanz als kurzfristige Vermögenswerte (Umlaufvermögen) aktiviert werden.

należność

w rachunkowości uprawnienie do otrzymania w określonym terminie świadczenia pieniężnego lub rzeczowego od dłużnika.

receivables

In accounting it is the right to receive cash consideration or benefits in kind from the debtor at a specific time.

Forderung (rechtlich)

Zivilrechtlich ist unter einer Forderung ein Anspruch zu verstehen, der nach § 194 Abs. 1 BGB jemandem ein Recht verleiht, von einem anderen ein Tun oder Unterlassen zu verlangen.

wierzytelność, roszczenie

uprawnienie do żądania spełnienia świadczenia z określonego stosunku zobowiązaniowego przysługujące wierzycielowi wobec dłużnika i składające się z jednego lub wielu roszczeń lub praw kształtujących. Pojęcie niemieckie ma w prawie cywilnym znaczenie roszczenia, czyli uprawnienia do żądania od oznaczonej osoby określonego zachowania.

receivables, claim

An asset designation applicable to all debts, unsettled transactions or other monetary obligations owed to a company by its debtors or customers. Receivables are recorded by a company's accountants and reported on the balance sheet, and they include all debts owed to the company, even if the debts are not currently due. The German term in civil law stands for a claim, namely the right to claim a specific behaviour from a specific person.

Gebietskörperschaft

Eine Gebietskörperschaft ist eine juristische Person des öffentlichen Rechts, deren Hoheitsgebiet durch einen territorial begrenzten Bereich des Staatsgebietes definiert wird. In Deutschland gibt es folgende Gebietskörperschaften: den Bund mit seinen Organen der Legislative: Bundestag und Bundesrat, der Exekutive: Bundesregierung, der Judikative: Bundesverfassungsgericht; die Bundesländer mit dem Organ der Legislative: Landtag und der Exekutive: Landesregierung und die Kommunen mit dem Organ der Legislative: Stadt- bzw. Gemeinderat und Exekutive: dem Ober- bzw. Bürgermeister.

terenowa osoba prawna prawa publicznego

Osoba prawna prawa publicznego, której terytorium suwerenne jest definiowane przez terytorialnie wyznaczone granice danej jednostki. W Niemczech wyróżnia się następujące rodzaje: federacja, kraje związkowe i gminy. Do organów federacji należą: (władza ustawodawcza) Bundestag i Bundesrat, (władza wykonawcza) Rząd Federalny Niemiec, (prawodawcza) Federalny Trybunał Konstytucyjny. Do organów kraju związkowego należą (władza ustawodawcza) Landtag, (władza wykonawcza) Rząd Kraju Związkowego, a do organów gmin należą (władza ustawodawcza) rada miasta lub gminy, na której czele urzęduje nad-/burmistrz miasta (władza wykonawcza).

territorial authority

Public-law legal person the independent territory of which is defined by territorially-determined borders of a given entity. In Germany the following kinds exist: federation, Bundesländern and communes. The bodies of the federation include: (legislative authority) Bundestag and Bundesrat, (executive authority) Federal Government of Germany, (legislative) Federal Constitutional Tribunal. The bodies of Bundesland include (legislative authority) Landtag, (executive authority) Government of Bundesland, and the bodies of the commune include (legislative authority) the council of the city or commune headed by the mayor of the city (executive authority).

Gebühr

Die Gebühr ist eine Form der Abgabe (vgl. Abgabe), die für einzelne öffentliche Leistungen zu erbringen ist. Die Gebühr ist dazu bestimmt, die Kosten der öffentlichen Leistung vollständig oder teilweise zu decken. Beispiele für Gebühren sind: Trinkwasser- und Abwassergebühr sowie Verwaltungsgebühren. Im Vergleich zum Beitrag (vgl. Beitrag) ist die Gebühr für eine bestimmte Gegenleistung zu erbringen.

Opłata

jest to kategoria finansowa oznaczająca każdą pobraną należność za świadczone usługi. Opłata jest jednostronnie określonym i odpłatnym świadczeniem pieniężnym (w przeciwieństwie do podatku, który jest nieodpłatny) o charakterze ogólnym, pobieranym od osób fizycznych i prawnych. Opłata pobierana jest w celu częściowego lub pełnego pokrycia kosztów świadczeń publicznych. Przykładami są tu opłata za wodę i ścieki lub opłaty administracyjne.

fee

It is a financial category which stands for each receivable collected for the services rendered. The fee is an unilaterally determined and cash benefit against payment (as opposite to tax) general in nature, collected from physical and legal persons. The fee is collected for a partial or full coverage of the costs of public services; examples: water and sewage charges or administrative charges.

Geldfluss

Der Geldfluss ist eine wirtschaftliche Messgröße, die den Nettozufluss liquider Mittel während einer Periode angibt. Er wird auch cash flow genannt.

Rachunek przepływów pieniężnych

jest to jeden z elementów sprawozdania finansowego. Nazywany jest także sprawozdaniem z przepływów pieniężnych lub (od nazwy angielskiej) cash flow. Rachunek przepływów pieniężnych jest analitycznym rozwinięciem przedstawionych w bilansie informacji o zmianie stanu środków pieniężnych dokonywanej w okresie sprawozdawczym.

Cash flow

It is one of the elements of financial statement. The cash flow is an analytic elaboration of the information on change in the state of funds made in the reporting period, presented in the balance sheet.

Gemeinde

Gemeinden, die häufig auch Kommunen genannt werden, stellen die unterste Verwaltungsebene in Deutschland dar. Zu den Gemeinden gehören die kreisangehörigen Städte und Gemeinden, die kreisfreien Städte sowie die Stadtstaaten als Sonderform der kreisfreien Städte.

gmina

nazwa jednostki podziału administracyjnego niskiego szczebla i samorządu terytorialnego lub związku wyznaniowego, także określenie wspólnoty samorządowej lub wyznaniowej.

commune

Name of the administrative division unit of low level and local government, also referred to local government community.

Gemeindehaushalt

Unter Gemeindehaushalt versteht man den Haushalt bzw. Haushaltsplan einer Gemeinde. Der Gemeinderat bzw. die Gemeindevertretung bestimmen den Gemeindehaushalt mittels einer Haushaltssatzung.

budżet gminy

plan dochodów i wydatków uchwalany w formie uchwały budżetowej stanowiący podstawę gospodarki finansowej gminy. Gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową właśnie na podstawie uchwały budżetowej gminy. Budżet gminy jest rocznym planem.

commune budget

Plan of revenue and expenditure passed in a form of the budget resolution providing the grounds for financial management of the commune. The commune is responsible for the financial management just based on the budget resolution of the commune independently. The commune budget is an annual plan.

Gemeindeverband

Gemeindeverbände gehören zu den Kommunen und stellen die unterste Verwaltungsebene in Deutschland dar. Zu den Gemeindeverbänden gehören die (Land-) Kreise und die sonstigen Gemeindeverbände.

związek międzygminny

podmiot prawa tworzony przez samorząd gminny na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) w drodze porozumień zatwierdzanych następnie uchwałami rad tych gmin, w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych. Związek międzygminny ma osobowość prawną.

intercommunal union

The entity governed by law, established by the local government of the commune upon the provisions of the Local Government of the Commune Act of 8 March 1990 (Journal of Law of 2015, item 1515) through agreements later approved in resolutions taken by the councils of those communes, for a joint execution of public tasks. The intercommunal union is a legal person.

geprüfte Stelle

Die geprüfte Stelle ist eine Institution, deren Geschäftsvorfälle bzw. Prozesse durch eine Finanzbehörde untersucht werden.

jednostka kontrolowana

komórka, w której przeprowadzana jest kontrola

audited entity

The audited entity is an institution whose transactions and processes are analyzed by an authority.

Gesamtbaukosten

Als Gesamtbaukosten werden alle Kosten zusammengefasst, die sich als Summe aller Kostengruppen (Kosten für Grundstück, Herrichten und Erschließen, Baukonstruktion, technische Anlagen, Außenanlagen, Ausstattung und Kunst, Baunebenkosten) für eine Baumaßnahme ergeben (DIN 276).

ogólne koszty budowy

ogół kosztów poniesionych podczas realizacji prac budowlanych

total construction costs

Total costs borne throughout the execution of construction works.

Gesamtbilanz

Unter der Gesamtbilanz versteht man einen wesentlichen Bestandteil des Gesamtabchlusses. In der Gesamtbilanz werden die Vermögensrechnung der Kernverwaltung und die Bilanzen der Auslagerungen in konsolidierter Form dargestellt.

bilans łączny

łączny bilans jednostki jest sumą bilansów jednostek organizacyjnych objętych sprawozdaniem łącznym, po uwzględnieniu wyłączeń wzajemnych rozliczeń między tymi jednostkami. Przy sporządzaniu łącznego bilansu do wyłączeń kwalifikują się głównie rozrachunki (należności i zobowiązania), a wyłączenia te pozostają bez wpływu na wynik finansowy i nie są uwzględniane w łącznym rachunku zysków i strat, jak też bez wpływu na fundusz jednostki i nie są uwzględniane w zestawieniu zmian funduszu jednostki.

combined balance sheet

A combined balance sheet of the entity is the sum from the balance sheets of organizational units covered by the combined statement (report), having considered the exclusion of mutual settlements between those entities. Once the combined balance sheet is made, the exclusions mostly involve receivables and liabilities), and the exclusions do not affect the financial result and are not considered in combined profit and loss account; neither do they affect the fund of the entity nor are they factored-in in the breakdown of changes in the fund of the entity.

Geschäftsordnung – Gutachten

Geschäftsordnung

Eine Geschäftsordnung ist ein Regelwerk, das die Funktionsweise von Institutionen wie z. B. von Parlamenten, Behörden, Parteien und Vereinen bestimmt, und von zuständigen Organen erlassen wird.

regulamin

Zbiór przepisów normujących zasady postępowania lub prac organu państwowego, instytucji, zakładu wydany przez organ do tego uprawniony, instytucje lub zakład.

rules of procedure

A collection of provisions defining the principles of procedures or operation of a state body, institution, enterprise, issued by the competent body, institution or enterprise.

Geschäftsverteilungsplan

Ein Geschäftsverteilungsplan ist ein Regelwerk, das die interne Aufgabenübertragung bestimmt.

plan podziału zadań

Sposób ułożenia różnych obowiązków z uwzględnieniem specjalizacji w danym zakresie.

task distribution plan

The method of an arrangement of various responsibilities, including a specialization in a given field.

Gewinn- und Verlustrechnung

Die Gewinn- und Verlustrechnung ist neben der Bilanz ein wesentlicher Bestandteil des Jahresabschlusses. In der Gewinn- und Verlustrechnung werden die Erträge und Aufwendungen eines Wirtschaftsjahres, die anhand kaufmännischer Buchführung ermittelt wurden, summarisch dargestellt (§ 242 Abs. 2 und § 275 HGB).

rachunek zysków i strat

Zwany również rachunkiem wyników (ang. income statement) – jeden z podstawowych i obligatoryjnych elementów sprawozdania finansowego jednostki. Informuje jaka jest efektywność poszczególnych rodzajów działalności oraz jaki jest ogólny wynik finansowy przedsiębiorstwa.

profit and loss account

Also referred to as income statement, it is one of the basic and obligatory elements of financial statement of the entity. It informs about the effectiveness of respective kinds of activities and about the total financial result of the enterprise.

Grundeinkommen

Das Grundeinkommen ist die Idee eines sozialpolitischen Finanztransferkonzepts: Jeder Bürger soll vom Staat eine gesetzlich festgelegte und für jeden gleiche finanzielle Zuwendung erhalten. Die individuelle Bedürftigkeit soll keine Rolle spielen. Die Zuwendung soll existenzsichernd ausgestaltet sein.

bezwartkowy dochód podstawowy

Bezwartkowy dochód podstawowy (BDP) – socjalno-polityczny model finansów publicznych zakładający, że każdy obywatel, niezależnie od swojej sytuacji materialnej, otrzymuje od państwa jednakową, określoną ustawowo, kwotę pieniędzy, za którą nie jest wymagane jakiegokolwiek świadczenie wzajemne (płatność transferowa). Dochód ten, bez innych form zarobku czy pomocy społecznej, zapewniałby możliwość minimum egzystencji. Idea ta miała zapewnić każdemu członkowi społeczeństwa pieniężny udział w całkowitym dochodzie tego społeczeństwa, bez sprawdzania jego potrzeb.

unconditional basic income

An unconditional basic income is a socio-political public finance model assuming that each citizen, irrespective of their economic situation, receives, from the state, the same statutory amount of money for which there is required no consideration (transfer payment). Such income, with no other forms of earning or social welfare, would ensure a minimum living standard. The idea was to ensure that each member of the society has a pecuniary share in the total income of that society, without verifying their needs.

Gutachten

In einem Gutachten werden Themen von Sachverständigen untersucht und beurteilt.

ekspertyza

(nazywana także opinią) – proces zbadania rzeczy bądź sprawy przez biegłego w danej dziedzinie specjalistę (eksperta).

expertise

An expertise (also referred to as an opinion) is a process of investigating things or matter by a proficient specialist (expert).

Haftung

Haftung ist ein Begriff, der in mehreren Rechtsgebieten (insbesondere im Zivilrecht, im Steuerrecht, im öffentlichen Recht, im Arbeitsrecht und im Handelsrecht) mit unterschiedlicher Ausprägung verwandt wird. Allgemein bezeichnet Haftung das Entstehenmüssen für eigene bzw. fremde Schuld.

Haushalt

Als öffentlicher Haushalt wird die Finanzwirtschaft einer Gebietskörperschaft (Bund, Länder und Kommunen) bezeichnet. Bundes- und Landeshaushalte gehören zu den staatlichen Haushalten. Gemeinde-, Stadt-, Kreis- und sonstige Gemeindeverbandshaushalte zählen zu den kommunalen Haushalten. Dem öffentlichen Haushalt kann ein kamerales oder ein doppisches Haushalts- und Rechnungswesen zugrunde liegen.

Haushalts- und Wirtschaftsführung

Die Haushalts- und Wirtschaftsführung des Staates ist neben der Rechnungslegung Gegenstand der Prüfungen des Rechnungshofs.

Zur Haushaltsführung gehören die Ausführung des Haushaltsgesetzes und des Haushaltsplans sowie die Buchführung und die der Gesamtrechnungslegung vorausgehende Einzelrechnungslegung.

Der Begriff Wirtschaftsführung umfasst die finanzwirtschaftliche Betätigung des Staates außerhalb des Vollzugs des Haushaltsgesetzes und Haushaltsplans.

Haushaltsausgaben

Zu den Haushaltsausgaben gehören alle gemäß Haushaltsplan veranschlagten Ausgaben, einschließlich der Ausgaben im Rahmen einer vorläufigen Haushaltsführung. Nicht zu den Haushaltsausgaben zählen Vorschüsse und Verwahrungen.

odpowiedzialność prawna

Określone prawem ujemne konsekwencje (zastosowanie sankcji) wobec określonego podmiotu, związane z zaistnieniem negatywnie ocenianego stanu rzeczy.

Budżet

Akt stanowiący zestawienie dochodów i wydatków na z góry ustalony okres i zatwierdzony przez najwyższą władzę ustawodawczą danej jednostki. W Niemczech kwalifikuje się budżet federacji i krajów związkowych do tzw. budżetu państwowego, budżet gminy, powiatu czy związku gmin zalicza się do komunalnych budżetów. Niemiecki budżet publiczny może się opierać na zasadzie podwójnej księgowości lub zasadzie budżetowej.

realizacja budżetu i kierowanie gospodarką

Proces prawnie określonych zasad postępowania z budżetem i gospodarką budżetową, będący podstawą kontroli przeprowadzanych przez Trybunał Obrachunkowy w Niemczech. Do realizacji budżetu kwalifikuje się wykonanie ustawy budżetowej i planu budżetu oraz księgowość i poszczególne rachunki ministerstw wchodzące w skład rachunku ogólnego krajowego. Pojęcie kierowania gospodarką obejmuje finansowo-gospodarcze działanie państwa, poza wykonaniem ustawy budżetowej i planu budżetu.

wydatki budżetowe

Wydatkiem jest każde przeznaczenie środków publicznych, którego nie można zaliczyć do rozchodów. W Kraju Związkowym Saksonii zaliczki i depozyty nie są zakwalifikowane jako wydatki budżetowe.

legal liability

Defined-by-law negative consequences (sanctions applied) towards a specific entity, related to the occurrence of a state of affairs seen as negative.

budget

The act providing a breakdown of revenues and expenditures for a predetermined period and approved by the highest legislative authority of a given entity. In Germany the budget of the federation and Bundesländer is qualified as the so-called state budget, whereas the budget of the commune, county or the union of communes are considered communal budgets. The German public budget can be based on the principle of double accounting or the budget principle.

financial management

Financial management is the process of defined-by-law principles of dealing with the budget and with budget management, providing the grounds for the audits performed by the Court of Audit in Germany. Budget execution involves the execution of the budget act and the budget plan as well as accounting and respective accounts of ministries making up the general domestic account. The term financial management covers financial and economic activity of the state, except for the execution of the budget act and the budget plan.

budgetary expenditure

Budgetary expenditure stands up for each allocation of public funds which cannot be considered as expenditure. In Bundesland of Saxony the advance payments and deposits are not eligible as budgetary expenditure.

Haushaltsdefizit

Das Haushaltsdefizit wird auch bezeichnet als Budgetdefizit oder negativer Haushaltssaldo.

Ein Haushaltsdefizit entsteht in der Kameralistik, wenn die im Haushaltsplan veranschlagten Ausgaben die veranschlagten Einnahmen übersteigen. In der Doppik spricht man von einem Haushaltsdefizit, wenn die veranschlagten Aufwendungen die veranschlagten Erträge übersteigen. Zum Ausgleich des Haushaltsdefizits müssen Kredite aufgenommen werden.

Haushaltseinnahmen

Zu den Haushaltseinnahmen gehören alle gemäß Haushaltsplan veranschlagten Einnahmen, einschließlich der Einnahmen im Rahmen einer vorläufigen Haushaltsführung. Nicht zu den Haushaltseinnahmen zählen Verwahrungen.

Haushaltsgrundsätze

Haushaltsgrundsätze sind allgemeine Maßstäbe für die Aufstellung, den Vollzug und die Kontrolle der Haushaltspläne.

Beispiele für Haushaltsgrundsätze sind insbesondere der Grundsatz der Vollständigkeit und Einheit; das Bruttoprinzip; der Grundsatz der Notwendigkeit, Wirtschaftlichkeit und Sparsamkeit; der Grundsatz der Gesamtdeckung; der Grundsatz des Haushaltsausgleichs; der Grundsatz der Klarheit und Wahrheit; der Grundsatz der Öffentlichkeit; der Grundsatz der sachlichen Bindung; der Grundsatz der zeitlichen Bindung und der Grundsatz der Vorherigkeit. (Art. 109 Abs. 4 des Grundgesetzes i. V. m. dem Haushaltsgrundsätzegesetz)

Haushaltsjahr

Haushaltsjahr ist grundsätzlich das Kalenderjahr (§ 4 SÄHO).

deficyt budżetowy

Określany w Niemczech jako ujemne saldo w budżecie instytucji – sytuacja, w której wydatki w budżecie danej instytucji są wyższe niż jej dochody w danym okresie rozliczeniowym (roku budżetowym). Przeciwnością deficytu budżetowego jest nadwyżka budżetowa. Do wyrównania deficytu konieczne jest zaciągnięcie kredytów.

dochody budżetowe

Dochody budżetu państwa to środki pieniężne pobierane od podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych przez państwo lub odrębny organ samorządu terytorialnego w celu realizacji wydatków na cele państwowe.

zasady budżetowe

Zasady, reguły postępowania, które powinny być przestrzegane w ustalaniu zadań i form gospodarki finansowej, a także w kontrolowaniu jej działania. Powinno to zapewnić sprawne i racjonalne wykorzystywanie budżetu. Najważniejsze zasady budżetowe to zasada równowagi, zasada uprzedniości budżetu oraz zasada przejrzystości. Są uregulowane w ustawie o finansach publicznych.

rok budżetowy

Obejmuje cały rok kalendarzowy, od pierwszego do ostatniego dnia roku.

budget deficit

In Germany it is referred to as a negative balance in the budget of an institution; the situation where the expenditure in the budget of a given institution is higher than its revenues in a given accounting period (the budget year). The opposite to the budget deficit is budget surplus. To balance the deficit, it is necessary to contract credits.

budgetary revenues

The revenues of the state budget are funds collected from economic entities and households by the state or another body of local government to execute expenditure for state purposes.

budget principles

Principles, rules for procedures to be obeyed for determining the tasks and forms of financial management, as well as in auditing its actions. It should ensure an efficient and rational use of the budget. The most crucial budget principles include the principle of balance, the principle of budget antecedence as well as the principle of transparency, provided for in the public finance act.

budget year

It covers the entire calendar year, starting from the first to the last day of the year.

Haushaltsordnung

Die Haushaltsordnung eines Bundeslandes stellt ein Landesgesetz dar, in welchem das Haushalts-, Rechnungs- und Prüfungswesen für das jeweilige Bundesland geregelt werden. Im Freistaat Sachsen gilt die Sächsische Haushaltsordnung (SäHO).

ustawa budżetowa

Ustawa regulująca procedurę budżetową, proces prawnie określonych zasad postępowania z budżetem. Pierwszym elementem procedury jest przygotowanie projektu budżetu na następny rok. Następnymi etapami procedury budżetowej są: uchwalenie, a później wykonywanie budżetu, a na końcu sprawozdawczość i kontrola wykonania budżetu.

budget act

The act determining the budget procedure, the process of defined-by-law principles of dealing with the budget. The first part of the procedure is to develop a draft budget for the following year. The subsequent stages of the budget procedure are: passing in a form of the resolution and later executing the budget and, finally, reporting and budget execution audit.

Haushaltsplan

Der Haushaltsplan wird durch das Haushaltsgesetz festgestellt (§ 1 SäHO). Der Haushaltsplan enthält in der Kameralistik alle im Haushaltsjahr zu erwartenden Einnahmen, voraussichtlich zu leistenden Ausgaben und voraussichtlich benötigten Verpflichtungsermächtigungen und wird in Einnahme und Ausgabe ausgeglichen (§ 106 SäHO). Der Haushaltsplan ermächtigt die Verwaltung, Ausgaben zu leisten und Verpflichtungen einzugehen (§ 3 SäHO).

plan budżetowy

Dokument określający planowane wydatki i przychody wybranego podmiotu (w szczególności przedsiębiorstwa lub jednostki budżetowej) lub przedsięwzięcia. W przypadku przedsiębiorstw i jednostek budżetowych stanowi podstawę do planu wydatków w wybranym okresie (najczęściej rocznym).

budget plan

A document determining the planned expenditure and revenue of a given entity (especially an enterprise or a budget entity) or an undertaking. As for enterprises and budget entities, it provides the grounds for the plan of expenditure in a given period (mostly a given year).

Haushaltsrechnung

In der Haushaltsrechnung werden die tatsächlichen Einnahmen und Ausgaben den Ansätzen des Haushaltsplans unter Berücksichtigung der Haushaltsreste und der Vorgriffe gegenüber gestellt (§ 81 SäHO).

rachunek budżetowy

Dotyczy jednostek sektora budżetowego i dostarcza informacji finansowych o wykonaniu poszczególnych budżetów, niezbędnych w procesach ich planowania, kontroli i analizy. Tworzy informacje niezbędne do ochrony i kontroli mienia publicznego oraz do rozliczania zarządzających tym mieniem z odpowiedzialności przed społeczeństwem.

budget account

It concerns budget sector entities and it provides financial information on the execution of respective budgets, indispensable in the processes of their planning, control and analysis. It creates information indispensable for the protection and control of public property and for making those managing that property accountable for before the society.

Haushaltsüberschuss

Der Haushaltsüberschuss wird auch bezeichnet als Budgetüberschuss oder positiver Haushaltssaldo.

Ein Haushaltsüberschuss entsteht in der Kameralistik, wenn die im Haushaltsplan veranschlagten Einnahmen die veranschlagten Ausgaben übersteigen. In der Doppik spricht man von einem Haushaltsüberschuss, wenn die veranschlagten Erträge die veranschlagten Aufwendungen übersteigen.

nadwyżka budżetowa

Suma dochodów budżetowych przewyższająca wydatki budżetowe; jeden z rodzajów nadwyżki finansowej. Powoduje wycofanie z obiegu określonej ilości pieniądza (działanie deflacyjne) i umożliwia wprowadzenie do obiegu dodatkowej ilości pieniądza poprzez udzielenie kredytu (kreacja pieniądza).

budget surplus

Budget surplus is a phenomenon that is opposite of budget deficit. It is an important tool of fiscal policy. A government runs a budget surplus when the economy is under inflationary pressure. A budget surplus means either an increase in income through increase in taxes or decrease in government expenditures or both.

Immobilienverwaltung

Die Immobilienverwaltung einer Gebietskörperschaft übernimmt die Verwaltungsaufgaben für die Unterbringung der Beschäftigten der Gebietskörperschaft in eigenen Immobilien und in Anmietungen. Sie ist für die Abwicklung des Zahlungsverkehrs, den Kontakt zu den Nutzern sowie für den Service und die Erhaltung einer Immobilie verantwortlich.

administracja nieruchomościami

Administracja nieruchomościami jednostki terytorialnej przejmuje zadania administracyjne związane z umieszczeniem pracowników danej jednostki we własnych nieruchomościach lub w lokalach do tego celu najętych. Odpowiedzialna jest za obrót płatniczy, kontakt z użytkownikami, serwis i utrzymanie nieruchomości.

immovable property administration

The administration of the immovable property of the local authority takes over the administrative tasks related to placing the employees of a given entity in its own immovable property or premises rented for that purpose. It is responsible for the payment transactions, contact with users, servicing and maintenance of the immovable property.

institutionelle Förderung

Institutionelle Förderungen sind Zuwendungen zur Deckung eines nicht abgegrenzten Teils der Ausgaben oder – in besonderen Ausnahmefällen – der gesamten Ausgaben des Zuwendungsempfängers (VwV zu § 23 SÄHO).

wsparcie instytucjonalne

Dotacje przyznawane do pokrycia części nie dających się wyodrębnić wydatków lub w szczególnych przypadkach, wszystkich wydatków beneficjenta. (przepisy administracyjne do § 23 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung)

institutional support

The subsidies granted to cover some expenditure which cannot be distinguished or, in special cases, all the expenditure of the beneficiary. (administrative provisions to § 23 of the Saxony Budget Act/Sächsische Haushaltsordnung)

Interne Revision

Interne Revision bezeichnet die Prüfung durch institutionsangehörige, aber prozessunabhängige Personen.

kontrola wewnętrzna

jest to obserwowanie, ustalanie lub wykrywanie stanu faktycznego, porównywanie rzeczywistości z zamierzeniami, występowanie przeciwko zjawiskom niekorzystnym oraz informowanie właściwych jednostek o dokonanych spostrzeżeniach, jednakże bez decydowania o zmianie kierunku działania jednostki kontrolowanej.

internal audit

It involves observing, finding and identifying the real state of affairs, making a comparison of the reality with intentions, addressing unfavourable phenomena as well as informing the competent units about the observations made, however not deciding on the change in the direction of the operation of the entity audited.

Jahresabschluss

Der Jahresabschluss ist die Zusammenfassung des Rechnungswesens eines Rechnungsjahres im Rahmen der doppelten Buchführung. Er besteht insbesondere aus der Bilanz bzw. der Vermögensrechnung und der Gewinn- und Verlustrechnung.

bilans roczny

Bilans jest to zestawienie aktywów i pasywów na dany dzień, nazywany dniem bilansowym (np. na koniec danego roku obrotowego). Przedstawiane w bilansie aktywa są to kontrolowane zasoby. Pasywa natomiast pokazują wszystkie źródła finansowania tych zasobów. Zgodnie z zasadą bilansową suma aktywów równa jest sumie pasywów. Równość aktywów i pasywów wynika również ze stosowanej w księgowości zasady podwójnego zapisu. Bilans jest częścią sprawozdania finansowego.

annual balance sheet

Balance sheet is a breakdown of assets and liabilities as for a specific day, referred to as the balance day (e.g. at the end of a given accounting year). The assets provided in the balance sheet are controlled resources. Liabilities, on the other hand, show all the sources of financing of those resources. According to the balance principle, the sum of assets equals the sum of liabilities. The equality of assets and liabilities also comes from the principle of double recording applied in accounting. Balance sheet is a part of financial statement.

Jahresbericht

Der Sächsische Rechnungshof fasst das Ergebnis seiner Prüfung, soweit es für die Entlastung der Staatsregierung von Bedeutung sein kann, jährlich für den Landtag in einem Jahresbericht zusammen, den er dem Landtag und der Staatsregierung zuleitet (§ 97 Abs. 1 SÄHO).

sprawozdanie roczne

Sprawozdanie obejmujące wynik pracy Saksońskiego Trybunału Obrachunkowego, na ile jest konieczne do udzielenia absolutorium Rządowi Kraju Związkowego, składane raz do roku na ręce Landtagu i Rządu Krajowego, § 97 ust.1 Saksońskiej Ustawy Budżetowej.

annual report

The report includes the performance result of the Saxony Court of Audit, as long as it is necessary to grant the vote of approval to the Government of Bundesland, submitted once a year to Landtag and the Bundesland Government, § 97 clause 1 of the Saxony Budget Act.

Jahresrechnung

Die Jahresrechnung ist die Rechnungslegung über den Vollzug des zugrunde liegenden Haushaltsplanes in der Kameralistik (§ 80 SÄHO). In der Jahresrechnung werden die tatsächlichen Einnahmen und Ausgaben des Rechnungsjahres dargestellt und zu den Vorgaben im Haushaltsplan in Bezug gesetzt.

rachunek roczny

W niemieckiej rachunkowości budżetowej określa się tak złożenie rachunku co do wykonania planu budżetowego, § 80 Saksońskiej Ustawy Budżetowej. Wykazuje rzeczywiste dochody i rozchody z roku obrachunkowego i nawiązuje do danych z planu budżetowego.

annual account

In German budget accounting it is the term which refers to the submission of the account concerning the budget plan execution, § 80 of the Saxony Budget Act. It provides the actual revenue and expenditure for the accounting year and refers to the budget plan data.

Kameralistik

Die Kameralistik ist eine inputorientierte Form der Buchführung, bei der die Einnahmen und Ausgaben und damit der Geldverbrauch betrachtet werden. Der Ressourcenverbrauch und die Bewertung von Vermögen und Schulden sind nicht Gegenstand der einfachen Kameralistik. Bei der erweiterten Kameralistik ergänzen betriebswirtschaftliche Elemente wie z. B. eine Kosten- und Leistungsrechnung, ein Controlling und Berichtswesen, ein Produkthaushalt sowie eine Bilanz bzw. Vermögensrechnung die kamerale Rechnungslegung.

rachunkowość budżetowa

Rachunkowość budżetowa – dotyczy jednostek sektora budżetowego i dostarcza informacji finansowych o wykonaniu poszczególnych budżetów, niezbędnych w procesach ich planowania, kontroli i analizy. Tworzy informacje niezbędne do ochrony i kontroli mienia publicznego oraz do rozliczania zarządzających tym mieniem z odpowiedzialności przed społeczeństwem.

budget accounting

Budget accounting concerns budget sector entities and it provides financial information on the execution of respective budgets, indispensable in the processes of their planning, control and analysis. It provides information indispensable for the protection and control of public property and for accountability of those managing that property as being liable before the society.

Kapitalertragsteuer

Die Kapitalertragsteuer stellt eine Erhebungsform der Einkommensteuer für Kapitalerträge dar (§ 43 Abs. 1 EStG).

podatek od odsetek

rodzaj zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych, który w Polsce regulują art. 30a i 30b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. W Niemczech nazywany podatkiem od dochodów kapitałowych.

A capital gains tax (CGT)

It is a tax on capital gains, a kind of lump-sum tax from physical persons, in Poland provided for in Art. 30a and 30b of the Physical Person's Tax Act of 26 July 1991. In Germany it is referred to as a tax on capital gains.

Klage

Die Klage ist das vor einem Gericht vorgebrachte Begehren, über einen Rechtsstreit zu entscheiden. Im Zivilprozess enthält die Klage einen Antrag des Klägers gegen den Beklagten sowie Angaben zum Gegenstand und Grund des erhobenen Anspruchs (§ 253 ZPO). Im Strafverfahren erhebt die Staatsanwaltschaft die als Anklage bezeichnete öffentliche Klage vor einem Gericht (§ 151 StPO).

Skarga/pozew

1.) W języku prawnym mianem skargi nazywa się odformalizowany środek kontroli w postępowaniu administracyjnym, który przysługuje każdemu podmiotowi. Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw. 2.) Pozew to pismo zawierające wniosek o wszczęcie postępowania sądowego.

complaint / lawsuit

In legal terminology, a complaint is any less formal means of control in administrative procedure every entity has the right to. The subject of the complaint can be especially a negligence or inadequate performance of tasks by competent bodies or by their employees, breach of the rule of law or interests of the claimants, as well as too long and bureaucratic processing of matters. 2.) Lawsuit is a letter including a petition for starting court proceedings.

Kommunalbetrieb

Kommunalbetriebe dienen als gewerbliche Unternehmen der Kommunen der Versorgung der Bevölkerung, z. B. mit Energie und Wasser. Kommunalbetriebe können als Eigenbetriebe (rechtlich unselbständig) oder als Eigengesellschaften (rechtlich selbständig) betrieben werden.

zakład budżetowy samorządowy

Jednostka organizacyjna sektora finansów publicznych, która odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania i pokrywa koszty swojej działalności z przychodów własnych (rozlicza się z budżetem państwa w trybie tzw. budżetowania netto). W Niemczech zakłady samorządowe mogą mieć formę zakładów budżetowych (bez osobowości prawnej) lub spółka własna samorządu (z osobowością prawną).

local-government budget enterprise

An organizational unit of the public finance sector which performs specific tasks for a fee and covers the costs of its activity from own revenues (it settles the accounts with the state budget following the procedure of the so-called net budgeting). In Germany local-government enterprises can have the form of budget enterprises (not being a legal person) or own a local-government company (being a legal person).

kommunales Vermögen

Im kommunalen Haushaltsrecht wird mit Vermögen die Gesamtheit aller Aktiva bezeichnet. Im engeren Sinne zählen hierzu das Anlage- und das Finanzvermögen, im weiteren Sinne Sondervermögen und Treuhandvermögen.

mienie komunalne

jest to własność gminy (miasta) oraz inne prawa majątkowe należące do gminy (miasta), związków do których należy dana gmina (miasto) oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

municipal assets

The property of the commune/municipality and other property rights of the commune/ municipality, the unions a given commune/ municipality belongs to as well as the property of other communal/ municipal legal persons, including enterprises.

Kommunalwirtschaft

Die Kommunalwirtschaft als Gesamtheit der wirtschaftlichen Betätigung einer kommunalen Gebietskörperschaft übernimmt wichtige Bereiche der Daseinsfürsorge und stellt damit einen zentralen Bestandteil der kommunalen Selbstverwaltung dar.

gospodarka komunalna

dział gospodarki narodowej, której celem jest zaspokojenie bieżących i nieprzerwanych potrzeb dla ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych wynikających z zamieszkania ludności

municipal services management

A branch of national economy which aims at meeting day-to-day and ongoing needs for the residents by rendering services commonly available resulting from the place of residence.

Kontrollbefugnis In Polen bezeichnet der Begriff ein Dokument, das zum Durchführen von Kontrollen berechtigt.	upoważnienie do kontroli dokument upoważniający do przeprowadzenia kontroli.	audit authorization A document which authorizes for an audit performance.
Körperschaftsteuer Die Körperschaftsteuer ist eine Steuer, die auf Einkommen von juristischen Personen, insbesondere von Kapitalgesellschaften, Anstalten und Stiftungen erhoben wird, deren Aufkommen dem Bund und den Ländern gemeinschaftlich zusteht.	podatek od osób prawnych Podatek dochodowy od osób prawnych (ang. CIT – Corporate Income Tax) – podatek od dochodów spółek (przedsiębiorstw) – rodzaj podatku bezpośredniego obciążającego dochody uzyskiwane przez osoby prawne.	corporate income tax Corporate Income Tax (CIT) is a tax on the income of companies (enterprises); a kind of direct tax on income generated by legal persons.
Kosten Die Kosten bezeichnen den effektiven und kalkulatorischen Verzehr von materiellen und immateriellen Gütern, der in Geld bewertet wird.	koszty wyrażone w jednostkach pieniężnych celowe zużycie zasobów majątkowych jednostki i wykorzystanie pracy osób zatrudnionych w jednostce.	costs Expressed in currency units, a purposeful use of assets resources of the entity and the use of work of the persons employed by that entity.
Kosten- und Leistungsrechnung Die Kosten- und Leistungsrechnung ist ein Teil des internen Rechnungswesens. Mit Hilfe der Kosten- und Leistungsrechnung werden die innerhalb einer Abrechnungsperiode entstandenen Kosten und Leistungen systematisch erfasst und zugerechnet. Dabei wird mit der Kostenartenrechnung nachgewiesen, welche Kosten für die Erstellung eines Produkts angefallen sind. Die Kostenstellenrechnung gibt an, wo diese Kosten entstanden sind. Die Kostenträgerrechnung stellt dar, wofür Kosten innerhalb eines bestimmten Zeitraums angefallen sind. Mit der Leistungsrechnung wird der Output der Produkte und Leistungen gemessen.	rachunkowość zarządcza (określana jest również jako rachunkowość menedżerska) – stanowi część rachunkowości (obok rachunkowości finansowej i podatkowej), która służy wprost potrzebom wewnętrznym zarządzania, dostarczając danych niezbędnych do podejmowania decyzji bieżących i rozwojowych oraz informacji, które pozwalają na podejmowanie decyzji strategicznych, taktycznych, operacyjnych, planistycznych i kontrolnych poprzez wyspecjalizowane techniki i procedury, jak np.: budżetowanie, wzorce, odpowiednio dobrane modele rachunku kosztów i przychodów, analizę zachowania się kosztów oraz informowanie o dokonaniach.	managerial accounting It is part of accounting (next to financial and tax accounting) which is used directly to meet the internal needs of management, providing data indispensable to take up current and development decisions as well as information which facilitates taking strategic, tactical, operational, planning and control decisions applying specialised techniques and procedures, e.g. budgeting, benchmarking, adequately selected models of cost accounting and revenue accounting, the analysis of costs behaviour and informing on achievements.

Kostendeckung

Die Kostendeckung erklärt das Verhältnis von Einnahmen zu Kosten. Der Begriff beschreibt einen Grundsatz der allgemeinen Betriebswirtschaftslehre, nach dem das Entgelt für eine Leistung so bemessen wird, dass es nur die Kosten für die Leistung selbst abdeckt. Das Prinzip der Kostendeckung ist im Abgabenrecht auf kommunaler Ebene ein Gebührengrundsatz. Nach diesem Grundsatz decken die Verwaltungs- und Benutzungsgebühren die voraussichtlichen Kosten der in Anspruch genommenen Leistung.

pokrycie kosztów

refundacja części lub całości poniesionych przez kogoś kosztów. W niemieckim prawie o daninach publicznych zasada pokrycia kosztów obowiązuje na poziomie samorządowym przy określaniu wysokości opłat administracyjnych i opłat za korzystanie. Zgodnie z tą zasadą opłaty te pokrywają przewidywane koszty świadczeń.

costs coverage/ reimbursement

the reimbursement of some or all the costs borne by someone. In German law on public levies, the principle of cost coverage is valid at the level of local government while determining the amounts of administrative fees and user charges. According to that principle the fees and charges cover the expected costs of benefits.

Kostenermittlung

Die Kostenermittlung ist die Vorausberechnung der entstehenden Kosten bzw. die Feststellung der tatsächlich entstandenen Kosten. Kostenermittlungen dienen als Grundlagen für die Kostenkontrolle.

ustalenie kosztów

jest to czynność obliczeniowa, zmierzająca do ustalenia kwoty kosztów przypadających na przedmiot kalkulacji.

costs determining

It is a calculation to determine the amount of costs per object of calculation.

Landkreis

Der Landkreis ist ein Gemeindeverband und eine Gebietskörperschaft. Er verwaltet sein Gebiet nach den Grundsätzen der kommunalen Selbstverwaltung nach Art. 28 Abs. 2 GG.

powiat

jednostka samorządu terytorialnego II stopnia i podziału administracyjnego, obejmująca część obszaru województwa. Ich funkcjonowanie reguluje ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r. Nr 0, poz. 1445).

county

A local government unit of the second level and administrative division, which covers some area of the province. The operation of the counties is provided for in the Act of 5 June 1998 on the local government of the county.

Landrat

Der Landrat ist Organ und Hauptverwaltungsbeamter eines Landkreises oder Kreises und damit oberster Kommunalbeamter.

starosta

urzędnik stojący na czele powiatu

head of the county

An official who is the head of the county.

Landratsamt

Das Landratsamt ist die Behörde des Landkreises (§ 1 Abs. 4 SächsLKrO) und der Sitz des Landrates. Die Landratsämter sind grundsätzlich untere Verwaltungsbehörden im Sinne bundes- und landesrechtlicher Vorschriften (§ 2 Abs. 5 SächsLKrO).

Starostwo powiatowe

urząd i siedziba starosty i władz administracyjnych powiatu, obszar podległy władzy starosty. Starostwo powiatowe jest jednostką pomocniczą, którą powołuje się w celu wykonywania poleceń zarządu powiatu i przewodniczącego zarządu oraz uchwał rady powiatu.

county authorities

The authorities and the seat of the head of the county and county's administrative authorities, the area governed by the head of the county. The county authorities are an auxiliary unit appointed for the execution of the orders of the board of the county and

Liegenschaft

Eine Liegenschaft bezeichnet ein bebautes oder unbebautes Grundstück.

nieruchomość

jeden z rodzajów rzeczy w rozumieniu prawa cywilnego, część powierzchni ziemskiej, stanowiąca odrębny przedmiot własności (gruntu), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności

immovable property

One of the types of objects under civil law, a piece of land being a separate property (land) as well as buildings permanently connected with the land or parts of such buildings, if any.

Liquidität

Unter Liquidität versteht man die Ausstattung an Zahlungsmitteln, die für Investitions- und Konsumauszahlungen und zur Befriedigung von Zahlungsverpflichtungen zur Verfügung stehen.

płynność finansowa

zdolność podmiotu do wywiązywania się (spłacania) w terminie najbardziej wymagalnych (krótkoterminowych) zobowiązań (np. związanych z zapłatą kontrahentom za wyroby i usługi, wypłatą wynagrodzeń, itp).

financial liquidity

A capacity of the entity to make a timely payment of the most due (short-term) liabilities (e.g. the payment to suppliers for goods and services, payment of salaries, etc.).

Nachtragshaushalt

Ein durch Haushaltsgesetz festgestellter Haushaltsplan kann durch einen Nachtrag geändert oder ergänzt werden. Der Nachtrag wird in dem für den Landeshaushalt üblichen Gesetzgebungsverfahren verabschiedet.

budżet uzupełniający

w przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności budżet ogólny może zostać poddany ściśle określonej modyfikacji. Wówczas tworzony jest dodatkowy plan finansowy uwzględniający w szczególności konieczność dokonania większych wypłat, aniżeli początkowo zaprojektowano.

supplementary budget

Under special circumstances the general budget can be modified in a strictly defined manner; an additional financial plan is developed to consider especially the need of making greater payments than initially designed.

Nebenbestimmungen

Nebenbestimmungen sind zusätzliche Bestimmungen und Bestandteil des Zuwendungsbescheides, die in der Verwaltungsvorschrift zur Sächsischen Haushaltsordnung enthalten sind.

postanowienia dodatkowe

w prawie są to postanowienia, które z punktu widzenia ustawy nie należą do istotnych, lecz którym strony zawierające umowy taki charakter nadały. Wchodzą one do treści czynności prawnej tylko wówczas, gdy strony wyraźnie tak postanowiły.

additional provisions

In law those are the provisions which, from the point of view of the act, are not significant, however which have been given such importance by the parties entering into contracts. They are part of the legal act only when the parties expressly decided to do so.

Öffentlich-Private Partnerschaften (ÖPP) – öffentliche Verwaltung

Öffentlich-Private Partnerschaften (ÖPP)

ÖPP bezeichnen ein Konzept, das von der direkten wirtschaftlichen Zusammenarbeit zwischen öffentlichen Einrichtungen und privater Wirtschaft gekennzeichnet ist. Es gibt unterschiedliche Kooperationsmodelle, die zur Erfüllung von öffentlichen Aufgaben eingegangen werden. Beide Seiten verfolgen dabei bestimmte Interessen. So erhofft sich die öffentliche Verwaltung vor allem wirtschaftliche Vorteile durch z. B. das Know-how des Privaten, während das Unternehmen z. B. aus Imagegründen investiert.

partnerstwo publiczno-prywatne (PPP)

współpraca pomiędzy jednostkami administracji rządowej i samorządowej (administracji publicznej) a podmiotami prywatnymi w sferze usług publicznych.

public-private partnership

A cooperation between entities of government and local government administration (public administration) and private entities in the domain of public services.

öffentliche Finanzen

Zu den öffentlichen Finanzen gehören alle Einnahmen und Ausgaben der öffentlichen Hand, wozu in erster Linie der Bund, die Bundesländer und die Kommunen gehören.

finanse publiczne

Finanse publiczne obejmują zasoby pieniężne państwa, czyli procesy gromadzenia i podziału środków publicznych znajdujących się w dyspozycji władz publicznych, a przede wszystkim budżetu państwa, a także fundusze gromadzone i rozdysponowane przez państwo poza budżetem, czyli tzw. parabudżetowe, budżety samorządu terytorialnego oraz budżety ubezpieczeń społecznych.

public finance

Public finance covers the funds of the state, namely the processes of accumulation and distribution of public funds at the disposal of public authorities, mostly the state budget as well as the funds collected and disposed of by the state outside the budget, namely the so-called para-budgetary, budgets of the local government and budgets of national insurance.

öffentliche Verwaltung

Öffentliche Verwaltung ist der Oberbegriff für die staatlichen und kommunalen Einrichtungen, die exekutive Aufgaben wahrnehmen. Sie ist der administrative Teil der vollziehenden Gewalt.

administracja publiczna

to system złożony z ludzi, zorganizowany w celu stałej i systematycznej skierowanej ku przyszłości realizacji dobra wspólnego jako misji publicznej polegającej głównie (choć nie wyłącznie) na bieżącym wykonywaniu ustaw, wyposażonych w tym celu we władztwo państwowe oraz środki materialno-techniczne

public administration

It is a system made up of people, organised to ensure a permanent and regular future-oriented execution of common good as a public mission mostly, but not only, involving a day-to-day execution of acts, to that end equipped with the state authority and material and technical means.

öffentliches Unternehmen

Öffentliche Unternehmen sind Unternehmen, die ganz oder teilweise im Eigentum der öffentlichen Hand stehen oder von ihr verwaltet und betrieben werden.

przedsiębiorstwo publiczne

instytucja zajmująca szczególnie ważną rolę w sektorze publicznym, ponieważ jej główną funkcją jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb obywateli poprzez wytwarzanie lub świadczenie usług publicznych rozumianych jako usługi ogólnospołeczne, niematerialne, nieadresowane, kierowane do ogółu społeczeństwa lub dużej zbiorowości. W Niemczech nazywane tak jest przedsiębiorstwo, w którym ponad 50 % kapitału należy do strony publicznej.

public enterprise

An institution with an especially important role in the public sector since its major function is a day-to-day and ongoing meeting of collective needs of the citizens by producing or rendering public service considered as general social services, non-material, for the entire society or a large community. In Germany it refers to an enterprise with more than 50 % of the capital is public

Ordnungsmäßigkeitsprüfung

Mit einer Ordnungsmäßigkeitsprüfung wird geprüft, ob vorgegebene Ordnungsgrundsätze (z. B. Grundsätze ordnungsmäßiger Buchführung und Bilanzierung, gesetzliche oder innerbetriebliche Vorschriften) eingehalten wurden.

kontrola pod względem rzetelności

Jest to kryterium w przypadku którego inspektorzy badają, czy kontrolowani wypełniali swoje obowiązki z należytą starannością, sumiennie i we właściwym czasie. W ramach miary rzetelności oceniane są zachowania pracowników instytucji publicznych. Etos pracowników nie jest formalnie określony przez prawo, mimo to stanowi bardzo ważny element funkcjonowania każdego publicznego organu, zarówno państwowego, jak i samorządowego.

regularity audit (financial audit)

It is a criterion when the inspectors investigate whether the audited entities performed their duties with due diligence, carefully and in a timely manner. As part of the measure of reliability the behaviours of employees of public institutions are evaluated. The ethos of employees is not formally determined by law, however it is a very important element of the operation of each public body, both state and local government.

Organ

Organe sind Stellen einer juristischen Person, die für die juristische Person verbindlich nach außen handeln.

organ

termin używany w administracji i zarządzaniu, oznaczający wyodrębniony w celu wykonywania określonych zadań podmiot – osobę lub grupę osób, którego kompetencje określają normy zewnętrzne albo wewnętrzne (najczęściej normy prawne)

body

The term used in administration and management, which stands for an entity distinguished to perform specific tasks; a person or a group of people the competencies of which are determined by external or internal standards (most often legal standards)

Organisationsuntersuchung – örtliche Erhebungen

Organisationsuntersuchung

Eine Organisationsuntersuchung ist die systematische Betrachtung einer Organisation oder Teile davon mit dem Ziel, die bestehende Organisation zu verbessern und/oder auf bevorstehende Änderungen vorzubereiten. Dafür wird nach einer Analyse ein Konzept für eine optimierte Aufgaberledigung erarbeitet. Gegenstand einer Organisationsuntersuchung sind insbesondere die Aufgabenkritik, die Geschäftsprozessoptimierung sowie der Personalbedarf.

badanie organizacyjne

W Niemczech, badanie polegające na systematycznym obserwowaniu organizacji lub jej części w celu jej polepszenia lub przygotowania na nadchodzące zmiany. Po analizie przygotowana jest koncepcja do optymalnego wykonania zadania. Przedmiotem badania organizacyjnego jest w szczególności krytyka zadaniowa, polepszenie procesów pracy w jednostce oraz zapotrzebowanie kadrowe.

organization analysis

In Germany it is a study which involves regular observations of the organization or its part to enhance it or to prepare it for the upcoming changes. After the analysis a concept is developed for an optimal task execution. The subject of the study is especially a task-oriented criticism, improving work processes in the entity and HR demand.

örtliche Erhebungen

Örtliche Erhebungen sind "Vor-Ort-Prüfungen" bei der geprüften Stelle durch Einsicht in die Akten, Interviews und Inaugenscheinnahme des geprüften Objektes.

postępowanie kontrolne w jednostce kontrolowanej

odbywa się w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz w miejscach, gdzie wykonuje ona swoje zadania. Kierownicy jednostek kontrolowanych mają obowiązek udostępnić na żądanie kontrolerów wszelkie dokumenty i materiały niezbędne do przygotowania i przeprowadzenia kontroli z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej.

field work

It takes place in the seat of the entity audited and in places where the entity performs its responsibilities. The heads of the entities audited are obliged to provide access, upon a request of the auditors, to all the documents and materials indispensable for the preparation and performance of the audit following the laws on secret protected by law.

örtliche Selbstverwaltung

Die örtliche Selbstverwaltung erfüllt die öffentlichen Aufgaben, die nicht durch die Verfassung oder die Gesetze anderen Organen der öffentlichen Gewalt vorbehalten sind, Art. 163 Verfassung der Republik Polen. Seit dem 01. Januar 1999 gilt in Polen eine dreistufige Struktur der örtlichen Selbstverwaltung: Gemeinde, Landkreis und die Wojewodschaft. Die örtliche Selbstverwaltung wirkt durch ihre Organe, jede hat ein gesetzlich bestimmtes Gesetzgebungs-, Kontroll- und Exekutivorgan. Zu den Organen einer Gemeinde gehören ein Gemeinderat (mit Gesetzgebungs- und Kontrollkompetenz) und abhängig von der Gemeindegröße ein Gemeindevorsteher, ein Bürgermeister oder ein Stadtpräsident (mit Exekutivkompetenz). Zu den Organen eines Landkreises gehören der Kreistag, Kreisvorstand und Landrat. Zu den Organen einer Wojewodschaft gehören Wojewodschaftstag, Wojewodschaftsvorstand und Wojewodschaftsmarschall. Im System der Kontrolle der örtlichen Selbstverwaltung vorrangige Rolle haben die Gesetzgebungsorgane und eine obligatorische Revisionskommission. Die Revisionskommission ist befugt, den Haushaltsvollzug durch die örtliche Selbstverwaltung zu begutachten, und den Antrag auf Nicht-/Entlastung des Exekutivorgans zu stellen.

Pauschalgebühr

Eine Pauschalgebühr ist ein Geldbetrag für die Inanspruchnahme einer öffentlichen Leistung, die sich aus verschiedenen Einzelposten zusammensetzt und ohne Spezifizierung nach ihrem Durchschnittswert abgegolten wird.

jednostka samorządu terytorialnego

Samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych – Artykuł 163 Konstytucji RP. Od 1 stycznia 1999 r. obowiązuje w Polsce trójszczeblowa struktura samorządu terytorialnego: samorząd gminny, samorząd powiatowy, samorząd województwa. Jednostki samorządu terytorialnego działają poprzez swoje organy. Każda z jednostek ma przewidziany ustawowo organ stanowiący, kontrolny oraz wykonawczy. Organami gminy są rada gminy, która ma kompetencje stanowiące i kontrolne oraz, w zależności od wielkości gminy, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, sprawujący władzę wykonawczą. Organami powiatu są rada powiatu i zarząd powiatu ze starostą jako przewodniczącym. Organami województwa są sejmik i zarząd, któremu przewodniczy marszałek województwa. W systemie kontroli wewnętrznej jednostek samorządu terytorialnego pierwszoplanowe miejsce zajmują organy stanowiące oraz obligatoryjna komisja rewizyjna. Komisja rewizyjna ma kompetencje do opiniowania wykonywania budżetu jednostek oraz występowania z wnioskiem o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium właściwemu organowi wykonawczemu.

opłata zryczałtowana

opłata ustalona niezależnie od liczby świadczeń

local authority

Local government performs public responsibilities not restricted by the Constitution or laws for the bodies of other public authorities. Art. 163 of the Constitution of the Republic of Poland. Since 1 January 1999 in Poland there has been operating a three-level local government structure: the local government of the commune, the local government of the county, the local government of the province. Local government authorities operate through their bodies. Each local authority has its decision-making, control and executive body provided for by law. The bodies of the commune; the council of the commune with its decision-making and control competences as well as, depending on the size of the commune, the head of the commune/municipality, mayor or president of the city, as the executive authority. The bodies of the county are the county council and the county board with the head of the county acting as the chairman. The bodies of the province are the parliament of the province and the board, with its head; the marshal of the province. In the internal control system of local authorities the top positions are held by the decision-making bodies and obligatory audit committee. The audit committee is competent to give opinion on budget execution by the local authorities and to petition for granting or non-granting the vote of approval to the applicable executive body.

lump-sum fee

The fee determined irrespective of the number of services rendered.

Personalaufwand – Projektförderung

Personalaufwand

Personalaufwand ist der Aufwand, der für die Bediensteten des jeweiligen Unternehmens in der öffentlichen Verwaltung anfällt. Dazu zählen die Bezüge der Beamten und die Vergütung der Beschäftigten. Zum Personalaufwand gehören auch die vom Arbeitgeber zu entrichtenden Sozialversicherungsbeiträge (Renten-, Kranken-, Arbeitslosen- und Pflegeversicherung). Die Pensionsrückstellungen für Beamte werden dem Personalaufwand zugerechnet. Der Personalaufwand ist Bestandteil der Gewinn- und Verlustrechnung.

Personalbedarf

Der Personalbedarf zeigt an, wie viele Mitarbeiter mit welchen Qualifikationen an bestimmten Arbeitsplätzen zu einem Zeitpunkt bzw. innerhalb eines Zeitraumes benötigt werden.

Planstellen

Stellen, die gemäß §17 Abs. 5 SÄHO im Haushaltsplan nur für Aufgaben eingerichtet werden dürfen, zu deren Wahrnehmung die Begründung eines Beamtenverhältnisses zulässig ist und die in der Regel Daueraufgaben sind.

Preis

Der Preis gibt den in einer gewissen Einheit realisierten Wert eines Gutes oder einer Dienstleistung an.

Projektförderung

Die Projektförderung ist eine Zuwendungsart, bei der Zuwendungen zur Deckung von Ausgaben des Zuwendungsempfängers für zeitlich befristete, inhaltlich abgegrenzte Einzelvorhaben bewilligt werden (VwV zu § 23 SÄHO).

koszty osobowe

Koszty osobowe (płace) związane są z nakładami pracy żywej na wytworzenie produktu w danym przedsiębiorstwie. Planowe koszty osobowe powstają drogą pomnożenia normy nakładu pracy niezbędnego na wytworzenie produktu przez stawkę płacy przypadającą na jednostkę danego rodzaju pracy. Oprócz nakładów pracy bezpośrednio związanych z produkcją poszczególnych towarów koszty osobowe zawierają również nakłady pracy wydatkowanej przez pracowników zarządu przedsiębiorstwa, kierownictwa wydziałów, obsługi itp.; te pośrednie koszty osobowe przelicza się na poszczególne produkty za pomocą odpowiedniego klucza.

zapotrzebowanie na personel

Na podstawie dokonywanych pomiarów przeprowadzane są kalkulacje zapotrzebowania na personel w odniesieniu do wielkości lub częstotliwości wykonywanych zadań.

zaplanowane etaty

Etaty przewidziane dla zadań trwałych, ustanowione w planie budżetowym zgodnie z §17 ust. 5 Saksońskiej Ustawy Budżetowej, do ich wykonywania dopuszczalne jest nawiązanie stosunku urzędnika państwowego.

cena

wyrażona w pewnym mierniku wartość towaru

wsparcie projektów

Forma przyznawania dotacji do pokrycia wydatków beneficjenta na czas określony i na wykonanie ściśle wyznaczonych projektów (przepisy administracyjne do § 23 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung).

personnel costs

Personnel costs (salaries) are connected with the inputs of human work for product manufacturing in a given enterprise. The planned personnel costs are made by multiplying the norm of work input indispensable for the manufacturing of the product by the rate of salary per unit of a given kind of work. Next to work inputs directly connected with the production of respective goods the personnel costs also cover the work inputs spent by employees of the management of the enterprise, managers of the departments, services etc.; those indirect personnel costs are calculated for respective products using the applicable key.

human resource requirements

Based on the measurements made, there are performed calculations of the demand for personnel in reference to the amount of frequency of the tasks performed.

established post

Full-time jobs for permanent tasks, provided in the budget plan under §17 clause 5 of the Saxony Budget Law; to perform them it is allowed to employ a public officer.

price

The value of the goods expressed using a measure

project support

A form of granting a subsidy to cover the expenditure of the beneficiary for a specific period and for the performance of strictly defined projects (administrative provisions to § 23 of the Saxony Budget Act /Sächsische Haushaltsordnung).

Prüfbehörde	instytucja audytowa	audit institution
Eine Prüfbehörde ist eine Institution, die in ihrem Zuständigkeitsbereich mit der Prüfung der Ordnungsmäßigkeit und Wirtschaftlichkeit betraut ist.	Instytucja która w sposób systematyczny i niezależny ocenia daną organizację, system, proces, projekt lub produkt.	It evaluates a given organization, system, process, project or product in a regular way and with due diligence.
Prüfer	kontroler	auditor
Ein Prüfer ist eine Person, die im Auftrag einer Finanzkontrollbehörde eine Prüfung durchführt.	inspektor upoważniony do przeprowadzenia kontroli.	An inspector authorized to perform an audit.
Prüfung	Kontrola	audit
Eine Prüfung wird durch Personen wahrgenommen, die nicht in die zu prüfenden Vorgänge eingebunden sind. In der Regel werden Vorgänge der Vergangenheit geprüft. Der Sächsische Rechnungshof prüft die gesamte Haushalts- und Wirtschaftsführung des Freistaates Sachsen einschließlich dessen Sondervermögen und Betriebe (§ 88 SÄHO).	Porównywanie stanu rzeczywistego jakiegoś procesu czy działania ze stanem wymaganym, wyznaczonym przez przyjęte normy i oczekiwania. Kontrola jest procesem wyrównowym, który może mieć miejsce regularnie i cyklicznie, bądź w sposób niespodziewany i zaskakujący. Podstawowymi funkcjami kontroli jest ocenianie, sprawdzanie i wyciąganie wniosków z postępu danych prac. Kontrola może być zewnętrzna lub wewnętrzna.	A comparison of the real state of affairs of a process or action with the state which has been required, determined by the assumed norms and expectations. The audit is an ad-hoc process which can take place regularly and come in cycles or unexpected and surprising. The basic audit functions are to evaluate, inspect and draw conclusions from the advancement of given works. The audit can be external or internal.
Prüfungsablaufplan	plan przebiegu kontroli	audit agenda
Plan, der die einzelnen Prüfungsschritte der Art, dem zeitlichen Aufwand und dem Umfang nach enthält, um die Durchführung der Prüfung in sachlicher, personeller und zeitlicher Hinsicht effektiv und effizient zu gewährleisten.	ustalony zakres, rodzaj i harmonogram działań podczas przeprowadzania kontroli.	A defined scope, kind and schedule of the actions during audit performance.
Prüfungsakten	akta kontroli	audit files
Die Prüfungsakten stellen eine Sammlung/Bündelung aller relevanten Dokumente und Unterlagen zu einem Prüfvorgang dar.	zbiór dokumentów lub zbiór ksiąg zawierających zapisy urzędowe w związku z przeprowadzoną kontrolą	A collection of documents or a collection of books with official records in relation to the audit performed
Prüfungsankündigung	Powiadomienie jednostki kontrolowanej o rozpoczęciu kontroli	notification of the entity audited of the audit commencement
Eine Mitteilung an die geprüfte Stelle zum Beginn einer Prüfung.	Zawiadomienie jednostki o przeprowadzeniu kontroli.	Informing the entity of the audit to take place.

Prüfungsbericht

Die Prüfungsmitteilung/der Prüfungsbericht enthält alle wesentlichen Feststellungen der Prüfung. Dabei müssen sich die Prüfungsfeststellungen auf gesicherte Tatsachen stützen.

sprawozdanie z kontroli

Przebieg działań kontroli udokumentowany w protokole.

audit report

A report on the actions of the audit documented in an official report.

prüfungsbezogenes Management

Eine besondere Organisationslösung, ein theoretisches Konzept, welches in der Praxis umgesetzt wird, um gewisse Organisationsprobleme zu überwinden und geplante Ergebnisse zu erzielen. Ein System von Abläufen, Vorgaben, Grundsätzen und Mechanismen zur Unterstützung des Managements, um Ziele einer Institution zu erreichen.

kontrola zarządcza

specyficzne rozwiązanie organizacyjne, tj. koncepcja teoretyczna, którą urzeczywistnia się w praktyce organizacyjnej, aby przewyżżyć określone problemy w organizacji i osiągać zakładane rezultaty. To inaczej system procedur, instrukcji, zasad i mechanizmów, które wspomagają zarządzanie zmierzając do uzyskania – przez kierownictwo – pewności, że cele jednostki zostaną osiągnięte.

auditing management

A specific organizational solution, namely a theoretical concept coming to life in organizational practice to overcome specific problems in the organization and to achieve the expected results. In other words it is a system of procedures, instructions, principles and mechanisms supporting management for the managers to become certain that the objectives of the entity will be accomplished.

Prüfungsfeststellung

Eine Prüfungsfeststellung ist eine Darstellung des Sachverhaltes, der präzise, objektiv, vollständig, wertungsfrei, in sich schlüssig, logisch und nachvollziehbar sowie mit konkreten und nachprüfbar Beispielen belegt ist.

wynik kontroli

Wyniki przeprowadzonej kontroli kontroler przedstawia w wystąpieniu pokontrolnym. Dokument zawiera opis stanu faktycznego i ocenę kontrolowanej działalności, w tym ustalone, na podstawie materiałów dowodowych nieprawidłowości, ich przyczyny, zakres, skutki oraz osoby za nie odpowiedzialne. W wystąpieniu zawarte są również uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości

audit result

The results of the audit performed are presented by the auditor in the post-audit paper. The document provides a description of the real state of affairs and the evaluation of the activity audited, including the irregularities identified with evidence material, the causes of those irregularities, the scope, effects and the persons responsible. The paper provides also remarks and conclusions on the irregularities to be removed.

Prüfungsfolgerungen

Prüfungsfolgerungen sind Empfehlungen an die geprüfte Stelle, die auf eine sachliche, ggf. rechtliche Würdigung der Feststellungen zurückzuführen sind.

wnioski pokontrolne

zbiór zaleceń i ustaleń opracowanych przez inspektora po przeprowadzonej kontroli.

audit conclusions

A collection of guidelines and findings developed by inspectors after the audit performed.

Prüfungsgegenstand

Der Prüfungsgegenstand umschreibt Umfang und Objekt einer Prüfung.

przedmiot kontroli

przedmiotem kontroli jest zgodność działalności lub sytuacji finansowej kontrolowanego, w zakresie objętym nadzorem, odpowiednio z przepisami prawa oraz regulaminami i warunkami określonymi w zezwoleniach.

subject of the audit

The subject of the audit is a compliance of the activity or financial situation of the entity audited, in the scope covered by the supervision, adequately with the provisions of the law and the regulations and conditions specified in permits.

Prüfungskonzept Das Prüfungskonzept beschreibt die Rahmenbedingungen für die Durchführung einer Prüfung, einschließlich notwendiger Ressourcen.	plan kontroli ustalony zakres działań podczas przeprowadzania kontroli.	audit plan The scope of actions determined for the performance of the audit.
Prüfungsleiter Der Prüfungsleiter ist der Hauptverantwortliche und Koordinator der Prüfung.	kierownik kontroli inspektor koordynujący działania inspektorów kontroli	head of the audit The inspector coordinating the actions of the audit inspectors
Prüfungsmittelung siehe Prüfungsbericht	wystąpienie pokontrolne przebieg kontroli prowadzonej przez inspektorów organów kontroli oraz ustalony stan faktyczny dokumentowany jest w protokole, który stanowi podstawę do opracowania wystąpienia pokontrolnego.	audit report The course of the audit performed by the inspectors of audit bodies and the identified real state of affairs are documented in the official report which provides the grounds for the development of the post-audit paper.
Prüfungsprogramm Das Prüfungsprogramm umfasst die jährliche Festlegung über Art, Themen und Methodik der geplanten Prüfungen. Das Jahresprüfungsprogramm enthält eine Zusammenstellung von Prüfungsthemen und den zuständigen Organisationseinheiten. Möglich sind Vorab-Prüfungen (vor einer Entscheidung der Verwaltung), begleitende Prüfungen (im laufenden Umsetzungsprozess) oder nachträgliche Prüfungen (nach Abschluss einer Verwaltungsmaßnahme).	program kontroli kontrole są prowadzone na podstawie planów pracy. Roczny plan pracy zawiera zestawienie tematów kontroli planowych wraz ze wskazaniem kwartału ich realizacji. W razie potrzeby podejmowane są także kontrole doraźne, zwłaszcza w przypadku potrzeby niezwłocznego zbadania aktualnych zagadnień o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania jednostki, wstępnego badania określonych zagadnień przed kontrolą planową (jest to tzw. kontrola rozpoznawcza) lub badania sposobu wykorzystania uwag i wniosków przez adresatów wystąpień pokontrolnych (tzw. kontrola sprawdzająca). Kontrole doraźne są również wynikiem rozpatrywanych skarg i wniosków wpływających.	audit program Audits are performed based on work plans. The annual work plan contains a breakdown of topics of planned audits and the quarter of their performance. If need be, ad-hoc audits are performed, especially if it is immediately required to investigate the up-to-date issues of a special importance for the operation of the entity, a preliminary study of specific aspects before the planned audit (it is the so-called evaluative audit) or investigating the method of using the remarks and conclusions by addressees of the post-audit papers (the so-called verifying audit). Ad-hoc audits are also a result of the complaints and petitions received and processed.
Prüfungsprotokoll Das Prüfungsprotokoll stellt eine Niederschrift wesentlicher Aussagen/Ergebnisse zu einem Prüfthema dar.	protokół pokontrolny Przebieg działań kontroli udokumentowany w protokole.	post-audit official report A course of actions documented in the report.

Prüfungsstandards

Die Prüfungsmaßstäbe der Wirtschaftlichkeit und Sparsamkeit sowie der Recht- und Ordnungsmäßigkeit ergeben sich insbesondere aus den gesetzlichen Vorschriften der SÄHO und der SächsGemO.

Bei der Prüfung der Ordnungsmäßigkeit achtet der SRH auf die Einhaltung der Gesetze, des Haushaltsplanes und der Verwaltungsvorschriften. Im Rahmen der Wirtschaftlichkeit wird geprüft, ob die Aufgabe mit geringeren Ausgaben (Effizienz), insbesondere mit geringerem Personal oder Sachaufwand oder bei gegebenen Ausgaben wirksamer (Effektivität) erfüllt werden kann. Während der Prüfung werden interne Prüfungsrichtlinien des Rechnungshofs beachtet.

Prüfungsteam

Ein Prüfungsteam ist eine aus mehreren Mitarbeitern mit spezifischen Fachkenntnissen/Erfahrungen/Qualifikationen im Hinblick auf den Prüfungsgegenstand zusammengesetzte Arbeitsgruppe.

Prüfungsziel

Die Durchführung einer Prüfung hat die Bewertung der Tätigkeit einer geprüften Stelle zum Ziel, die aufgrund des aktuellen Sachstandes und unter Heranziehung der angenommenen Kontrollmaßstäbe getroffen wird. Bei Unregelmäßigkeiten hat eine Kontrolle als Ziel die Ermittlung deren Umfangs, der Gründe und der Rechtsfolgen sowie der verantwortlichen Personen. Es werden Empfehlungen zur Behebung der Unregelmäßigkeiten ausgesprochen.

standardy kontroli

procedury i praktyki jakich należy przestrzegać podczas przeprowadzania kontroli, składające się na tzw. najlepszą praktykę międzynarodową, opracowane na podstawie obowiązującego stanu prawnego w tym przede wszystkim ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Do standardów tych zaliczyć trzeba: zasady postępowania inspektora kontroli (obiektywizm, unikanie konfliktów interesów, rzetelność, należyta staranność, uczciwość, profesjonalizm, poufność), planowanie i przygotowanie kontroli, kontrola wewnętrzna i ocena ryzyka, dokumentacja, kontrola jakości pracy, kontrola systemów informatycznych, współpraca z innymi kontrolerami, pomoc ekspertów, standardy sprawozdawcze.

zespół kontrolny

Grupa inspektorów przeprowadzających kontrole.

cel kontroli

Przeprowadzenie kontroli ma na celu ocenę działalności jednostki kontrolowanej dokonaną na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości celem kontroli jest również ustalenie ich zakresu, przyczyn i skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do usunięcia nieprawidłowości.

audit standards

Procedures and practises to be obeyed during audit performance, making up the so-called best international practice, developed based on the current law, mostly the Regional Chambers of Audit Act of 7 October 1992. The standards include: the principles of actions of the audit inspector (being objective, avoiding conflicts of interest, reliable, acting with due diligence, honest, professional, confidential), planning and preparation of the audit, internal audit and risk assessment, documentation, work quality control, IT systems control, cooperation with other auditors, experts assistance, reporting standards.

auditing team

A group of inspectors performing audits.

audit objective

The audit performance aims at evaluating the activity of the entity audited made based on the identified real state of affairs by applying the assumed audit criteria. When irregularities are identified, the aim of the audit is also to determine the scope of such irregularities, causes and effects as well as the people responsible as well as to formulate guidelines to remove the irregularities.

Quellenbeweis

In Polen bezeichnet man damit Buchungsunterlagen, die getätigte wirtschaftliche Operationen bestätigen ("Quellenbeweise"):

- 1.) externe fremde - eingegangene Belege von Dritten,
- 2.) externe eigene - Originalbelege für Dritte,
- 3.) interne - betreffen Operationen innerhalb einer Einrichtung.

Querschnittsprüfung

Bei dieser Prüfung wird ein abgegrenzter Prüfungsgegenstand gleichzeitig oder nacheinander bei mehreren Behörden oder mehreren Dienststellen einer Behörde unter übergeordneten Gesichtspunkten geprüft. Auf diese Weise sollen neben den Ergebnissen der Prüfung bei einzelnen Behörden oder Dienststellen generelle Erkenntnisse über Möglichkeiten für Verbesserungen (z. B. Best Practice) gewonnen werden. Im Interesse einer gesicherten Aussage kommt hierbei der Auswahl der zu untersuchenden Stellen (Art und Anzahl) besondere Bedeutung zu.

Raubedarfsplan

Der Raumbedarfsplan enthält die quantitativen Bedarfserfordernisse hinsichtlich erforderlicher Räume und deren Fläche. Im Raumbedarfsplan sind die Flächen darzustellen, die nach DIN 277 zur Hauptnutzfläche gehören, sowie diejenigen Nebennutzflächen, die nicht durch Vorschriften bereits vorgegeben sind. Der Flächenbedarf wird raumscharf dargestellt. Die Gliederung erfolgt in der Regel nach Organisations- und Funktionseinheiten, ohne konkrete räumliche Konstellationen vorzugeben (RLBau Muster 13).

dowód źródłowy

Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej (zwane "dowodami źródłowymi"):

- 1) zewnętrzne obce - otrzymane od kontrahentów,
- 2) zewnętrzne własne - przekazywane w oryginale kontrahentom,
- 3) wewnętrzne - dotyczące operacji wewnątrz jednostki.

kontrola przekrojowa

Kontrola przekrojowa ma na celu dostarczenie wiedzy o działalności administracji w wybranej dziedzinie poprzez porównanie wyników kontroli w reprezentatywnie wybranej grupie jednostek.

plan zagospodarowania przestrzennego

akt prawa miejscowego przyjmowany w formie uchwały, określający przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Składa się z części tekstowej (uchwała) oraz graficznej (załącznik do uchwały).

source evidence

The grounds for the records in accounts is bookkeeping evidence stating that economic transactions have taken place (referred to as "source evidence"):

- 1) external foreign, received from business partners,
- 2) external own, handed-over as the original to business partners,
- 3) internal, for the operations inside the entity.

sectional audit

A sectional audit aims at providing knowledge on the activity of the administration in a given field by a comparison of the audit results in a representative group of entities.

space requirement plan

The space requirement plan contains the quantitative requirements with regard to necessary rooms and their expanse. It includes the areas belonging to the main usable area as well as ancillary space which is not yet determined by rules. The space requirement plan is usually divided by organizational and functional units, without specifying concrete spatial constellations.

Rechenschaftspflicht	zobowiązanie do złożenia sprawozdania	accountability / obligation to submit a report
Die Rechenschaftslegung beinhaltet die Darstellung über die Herkunft und die Verwendung der Mittel und gibt aber auch einen Einblick in die initiierten Maßnahmen und ihre Erfolge. Ein wichtiger Bestandteil der Rechenschaftspflicht ist die öffentliche Finanzkontrolle. Deren Hauptziel ist es, die öffentlichen Haushalte auf Richtigkeit, Ordnungsmäßigkeit und Wirtschaftlichkeit zu prüfen und etwaige Mängel in der Haushalts- und Wirtschaftsführung aufzudecken.	Określony przepisami prawa obowiązek przedłożenia sprawozdania dotyczącego źródła i wykorzystania środków. Ważnym elementem jest tu publiczna kontrola finansowa, której celem jest sprawdzenie budżetów publicznych pod kątem prawidłowości, legalności i gospodarności oraz wykrycie ewentualnych błędów w realizacji budżetu i prowadzeniu gospodarki	The defined-by-law obligation to submit a report on the source and the use of resources. An important element here is public financial audit to verify public budgets in terms of regularity, compliance with the law and economic prudence as well as identifying any mistakes in budget execution and management.
Rechnungsprüfung	kontrola księgową	audit of accounts
Die Rechnungsprüfung erfasst die gesamte Jahresrechnung. Aufgabe der Rechnungsprüfung ist es, das gesamte Verwaltungshandeln – in der Regel über Stichproben – zu prüfen und auszuwerten. Dabei erstreckt sich die Prüfung auf die gesamte Haushalts- und Wirtschaftsführung der geprüften Stellen (z. B. Freistaat Sachsen, Kommunen im Rahmen der überörtlichen Kommunalprüfung). Politische Entscheidungen im Rahmen geltenden Rechts unterliegen nicht der Beurteilung durch den Rechnungshof.	Kontrola dokumentów, sprawdzanie poprawności dokumentów pod względem formalnym, merytorycznym i rachunkowym. Dokument oceniony pozytywnie nabiera charakteru dowodu księgowego i może być podstawą dokonywania zapisów księgowych. Kontrola formalna dotyczy zgodności zaszłości gospodarczej i opisującego ją dokumentu pod względem zgodności z uregulowaniami prawnymi. Kontrola merytoryczna polega na sprawdzeniu zgodności treści dokumentu z rzeczywistym przebiegiem opisywanej w nim zaszłości gospodarczej. Kontrola rachunkowa dotyczy poprawności obliczeń na sprawdzanym dokumencie.	An audit of documents, verifying the correctness of documents in terms of compliance with the law, content-wise and in terms of calculations. The document accepted becomes a bookkeeping evidence and it can provide the grounds for records in the accounts. The control of the compliance with the law concerns a compliance of a past economic event and the document describing it with the law. The content-wise control involves verifying the compliance of the contents of the document with the actual course of the economic event described by it. Calculation control concerns the accuracy of the calculations in the document verified.
Rechtmäßigkeitsprüfung	kontrola pod względem legalności	compliance audit
Der Grundsatz der Rechtmäßigkeit des Verwaltungshandelns ergibt sich bereits aus dem Grundgesetz (Art. 20 Abs. 3 GG). Danach muss die Verwaltung das geltende Recht beachten. Die Kontrolle und Überwachung der Rechtmäßigkeit der gesamten Haushaltswirtschaft gehört zu den originären Aufgaben der Rechnungsprüfung.	kontrola dokumentu obrazującego kontrolę operacji lub działania gospodarczego pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz instrukcjami wewnętrznymi.	A control of the document showing the control of the transactions or economic action in terms of compliance with the applicable laws and internal instructions.
Rechtsbehelfsbelehrung	pouczenie o środkach zaskarżenia	instructions on rights of appeal
Die Rechtsbehelfsbelehrung ist die Belehrung darüber, ob und wie eine behördliche oder gerichtliche Entscheidung angegriffen werden kann.	Organ administracji jest obowiązany poinformować w pouczeniu o uprawnieniu do złożenia odwołania bądź zażalenia, co jest integralną częścią decyzji lub postanowienia.	The body of administration is obliged to inform in the note about the right to file an appeal or complaint, which is an integral part of the decision.

Rechtsgutachten

Im Rahmen eines juristischen Gutachtens erfolgt die gutachterliche Beurteilung von Rechtsfragen oder Rechtsfolgen eines Sachverhaltes durch einen oder mehrerer Rechtsgutachter. In Abhängigkeit von der Spezifität und Komplexität des Sachverhaltes kann es mehr oder weniger umfangreich und komplex sein.

opinia prawna

pomocniczy materiał analityczny związany z praktycznymi problemami prawnymi dotyczącymi jednostkowej sprawy lub konkretnego przypadku. Zazwyczaj sporządzany jest na zamówienie przez wykwalifikowanego prawnika, najczęściej adwokata lub radcę prawnego. W zależności od specyfiki i złożoności przedmiotu opinii może być ona mniej lub bardziej obszerna i kompleksowa, może w szczególności obejmować wiele dziedzin prawa, odnosić się do norm, orzecznictwa oraz doktryny i teorii prawa.

legal opinion

An auxiliary analytical material connected with practical legal problems concerning a single matter or a specific case. Usually it is drawn up, upon commission, by a qualified lawyer, mostly a barrister or solicitor. Depending on the specific nature and the complexity of the subject of the opinion, it can be more or less extensive and comprehensive, it can include in specific many fields of law, refer to norms, judicial decisions and the doctrine and the theory of law.

Regionale Rechnungskammer

Ein staatliches, externes und unabhängiges Organ der Kontrolle und Aufsicht über die Einheiten der örtlichen Selbstverwaltung sowie über andere gesetzlich genannte Einrichtungen in Polen, hinsichtlich der Aufgabenwahrnehmung im Bereich der Finanzwirtschaft (Haushalt) und der Auftragsvergabe. Die Kammern nehmen außerdem Informations- und Schulungsaufgaben in Haushaltsangelegenheiten wahr. Es gibt 16 Regionale Rechnungskammern in Polen.

Regionalna Izba Obrachunkowa

Państwowy, niezależny i zewnętrzny organ kontroli i nadzoru jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów określonych w ustawie, w zakresie gospodarki finansowej/budżetowej i zamówień publicznych. Izby prowadzą też działalność informacyjną i instruktażową w zakresie spraw budżetowych. W Polsce jest 16 izb obrachunkowych.

Regional Chamber of Audit

A state independent and external body of audit and supervision of local authorities and other entities provided for in the Act, in the scope of financial/ budget management and public procurement. The chambers also provide information and instructions in budget matters. In Poland 16 chambers of audit operate.

Revisionskommission

Die Revisionskommission ist ein bestimmtes Organ in Polen, welches die Finanzen des Vorstandes einer Organisation, einer Genossenschaft oder einer Gesellschaft kontrollieren soll, gewählt von Mitgliedern der jeweiligen Organisation. Seine Aufgabe besteht darin, nach dem Ende eines Rechnungsjahres, bei der Bilanzprüfung, der Verlustzuweisung und Verlustdeckung die Aufsicht auszuüben.

komisja rewizyjna

organ powołany do kontroli finansowej zarządu w organizacji społecznej, spółdzielni, spółce itp., wybierany spośród członków tej organizacji. Działa samodzielnie albo obok rady nadzorczej. Do jej kompetencji należy wykonywanie nadzoru, zwłaszcza po zakończeniu roku obrachunkowego, w zakresie badania bilansu, podziału zysku, pokrycia strat itp.

audit committee

A body established for financial control of the management in a social organization, cooperative, company, etc., chosen from the members of that organization. It operates independently or next to the supervisory board. That competence covers supervision, especially after the end of the accounting year, in the scope of verifying the balance sheet, division of profit, coverage of losses, etc.

Richtlinie – Risikoeinschätzung

Richtlinie

Eine Richtlinie ist eine Handlungs- oder Ausführungsvorschrift einer Institution oder Instanz, die kein förmliches Gesetz ist (Ausnahme: Richtlinien der Europäischen Union). Ob und für wen eine Richtlinie Bindungswirkung entfaltet, ist abhängig von Herausgeber und Adressat. Die Regelungswirkung kann somit nur im Einzelfall beurteilt werden. Verwaltungsvorschriften – wie z. B. die sogenannten Einkommensteuererrichtlinien – sind reine interne Dienstanweisungen und entfalten z. B. keine Bindungswirkung für den Bürger oder Gerichte.

Risikoanalyse

Die Risikoanalyse ist die systematische Analyse zur Identifikation und Bewertung von Risiken. Mit einer Risikoanalyse sollen gefährdete Prozesse in einer Behörde identifiziert und der mögliche Schaden in Abhängigkeit von dessen Eintrittswahrscheinlichkeit bewertet werden.

Risikoeinschätzung

Die Risikoeinschätzung schließt sich unmittelbar an die Risikoanalyse an. Die erfassten Risiken werden hinsichtlich ihrer Eintrittswahrscheinlichkeit und Ausmaß eines Schades bei Eintritt bewertet und priorisiert. Die Risikoeinschätzung schafft damit die Basis für eine Risikosteuerung.

wytyczne

Niemiecki przepis administracyjny wykonawczy instytucji lub instancji, nie jest formalną ustawą (wyjątek stanowią dyrektywy Unii Europejskiej). Wytyczne mają moc wiążącą w zależności od ich nadawcy czy odbiorcy. Przepisy administracyjne, jak na przykład wytyczne dotyczące podatku dochodowego osób prywatnych, nie są wiążące dla obywateli czy sądów.

analiza ryzyka

określone działania skierowane na obniżenie negatywnego wpływu ryzyka na funkcjonowanie danego podmiotu i podejmowanie odpowiednich działań służących przeciwdziałaniu i ograniczaniu ryzyka. Pozwala na identyfikację, ocenę i monitorowanie poziomu ryzyka w sposób jakościowy i ilościowy, najczęściej przy wykorzystywaniu odchylenia standardowego i współczynnika zmienności.

ocena ryzyka

W Niemczech oceną ryzyka określa się etap bezpośrednio po analizie ryzyka, podczas którego określa się prawdopodobieństwo wystąpienia danego ryzyka i rozmiar ewentualnej szkody. Dzięki temu tworzy się podstawy do zarządzania ryzykiem.

guidelines

A German administrative executive provision of an institution or instance; it is not a formal act (except for EU directives). Guidelines are binding depending on the addressee or the addresser. Administrative provisions, e.g. physical persons' income tax guidelines are not binding for citizens or courts.

risk analysis

Specific actions to decrease a negative effect of the risk on the operation of a given entity and taking adequate actions to counteract and to limit risk. It allows for identifying, evaluating and monitoring the level of risk in a qualitative and quantitative manner, most often applying the standard deviation and the coefficient of variation.

risk assessment

In Germany the risk assessment is referred to a stage right after the risk analysis when the probability of the occurrence of a given risk and the extent of any potential damage are determined, which facilitates providing the grounds for risk management.

Sächsischer Rechnungshof

Der Sächsische Rechnungshof (SRH) ist eine unabhängige, nur dem Gesetz unterworfenen oberste Landesbehörde (Art. 100 Abs.1 Satz 2 SächsVerf, § 1 Abs. 1 RHG). Der SRH prüft die gesamte Haushalts- und Wirtschaftsführung des Freistaates Sachsen, einschließlich seiner Sondervermögen und Betriebe. Der Rechnungshof nimmt die Prüfung entweder selbst vor oder lässt sie durch die Staatlichen Rechnungsprüfungsämter durchführen. Diese Ämter sind seine nachgeordneten Behörden.

Saksoński Trybunał Obrachunkowy

Saksoński Trybunał Obrachunkowy jest niezależnym, naczelnym urzędem krajowym, podlegającym tylko przepisom prawa (Art. 100 ust.1 zdanie 2 Konstytucji Saksonii, § 1 us. 1 Ustawy o trybunale obrachunkowym). Trybunał przeprowadza kontrolę całej realizacji budżetu i realizacji gospodarki Saksonii, łącznie z jego odrębnymi majątkami i zakładami. Trybunał przeprowadza kontrole sam lub zleca zamiejscowemu publicznemu urzędowi kontroli księgowej, który jest jego jednostką podrzędną.

Saxony Court of Audit

The Saxony Court of Audit is an independent chief Bundesland authority, accountable to the law only (Art. 100 clause 1 sentence 2 of the Constitution of Saxony, § 1 clause 1 of the Court of Audit Act. The Court of Audit performs an audit of the entire execution of the budget and economy execution of Saxony, together with its separate assets and enterprises. The Court of Audit performs audits itself or commissions it to the public accounting audit authority in the field, which is its subordinate unit.

Schuldenabbau

Der Schuldenabbau umschreibt den Gesamtprozess der Reduzierung der bestehenden Schulden im betreffenden Haushalt.

oddłużenie

spłata lub umorzenie zobowiązania, pozbycie się części lub całości zadłużenia przez jego spłatę lub doprowadzenie do umorzenia

debt removal

A repayment or cancelling a liability, a disposal of a part or the entire debt by its repayment or getting it to be cancelled.

Schuldentilgung

Bei der Schuldentilgung werden Haushaltsmittel gezielt für die Begleichung konkreter Schulden eingesetzt.

spłacanie długu

obowiązek dłużnika polegający na spełnieniu określonego świadczenia.

debt repayment

An obligation of the debtor which involves satisfying a specific obligation

Signifikanzniveau

Das Signifikanzniveau (auch Irrtumswahrscheinlichkeit) ist eine statistische Größe. Sie gibt die vorab festgelegt größtmögliche Wahrscheinlichkeit an, dass sich ein Ergebnis einer statistischen Analyse substantiell vom tatsächlichen Ergebnis unterscheidet.

poziom istotności

maksymalne dopuszczalne prawdopodobieństwo popełnienia błędu I rodzaju. Określa tym samym maksymalne ryzyko błędu, jakie badacz jest skłonny zaakceptować.

level of significance

A maximum admissible probability of making an error of one type. At the same time it determines a maximum risk of an error the investigator is likely to accept.

Sondervermögen

Zu Sondervermögen gehören aus dem Haushalt ausgelagerte Teile des Vermögens, die zum Zweck der Erfüllung einzelner Aufgaben gesondert verwaltet werden.

odrębny majątek publiczno-prawny

Do majątku odrębnego należą w prawie niemieckim części majątku wyłączone z budżetu publicznego, które są zagospodarowywane osobno w celu spełnienia konkretnych zadań.

separate public-law assets

Under the German law, the separate assets include parts of assets excluded from public budget, managed separately to execute specific tasks.

Sparsamkeit

Sparsamkeit ist eine Ausprägung des Grundsatzes der Wirtschaftlichkeit. Es besagt, dass ein bestimmtes Ergebnis mit möglichst geringem Mitteleinsatz zu erzielen ist.

oszczędność

proces, który prowadzi do powstawania oszczędności. Wyróżnić można następujące motywy oszczędzania: Przewornościowy (sfinansowanie nieprzewidzianych, nagłych, ale koniecznych wydatków w przyszłości lub zabezpieczenie poziomu dochodów na emeryturze), Konsumpcyjny (zakup droższych dóbr trwałego użytku w przyszłości), Transakcyjny, płynnościowy – (utrzymanie płynności regulowania zobowiązań), Spekulacyjny (związany ze zwiększaniem wartości zgromadzonych oszczędności).

efficiency (economy)

Efficiency: revenues relative to expenses. Efficiency involves reducing expenditures, such as recurring costs

staatliche Beihilfe

Unter diesem Begriff werden staatliche oder aus staatlichen Mitteln gewährte Unterstützungen jeder Art verstanden. Die Begünstigung bestimmter Unternehmen oder Produktionszweige kann den Wettbewerb verfälschen. Soweit staatliche Begünstigungen den Handel zwischen EU-Mitgliedstaaten beeinträchtigen, sind sie mit den EU-Regeln zum Binnenmarkt unvereinbar.

pomoc publiczna

ingerencja instytucji państwowych, polegająca na przyznaniu w jakiegokolwiek formie, pomocy pojedynczemu podmiotowi gospodarczemu bądź grupie podmiotów, prowadząca do zakłócenia konkurencji na wolnym rynku. W szerszym znaczeniu pomocą publiczną są też inne instytucje prawne uprzywilejowujące wspomagany podmiot względem pozostałych (indywidualne zwolnienia podatkowe, gwarancje rządowe, monopole etc.).

state subsidy

Interference of state institutions, which involves granting assistance, in any form, to a single economic entity or to a group of entities, which leads to disturbing free market competition. In a broader sense, public assistance is also provided by other legal institutions giving privilege to the assisted entity over the others (individual tax exemptions, government guarantees, monopolies etc.).

Staatliches Rechnungsprüfungsamt

Die Staatlichen Rechnungsprüfungsämter sind dem Sächsischen Rechnungshof nachgeordnete Behörden (§ 14 Abs. 1 RHG). Sie prüfen im kommunalen Bereich.

zamiejscowy publiczny urząd kontroli księgowej

zamiejscowa jednostka organizacyjna kontroli rachunkowej działająca w jednostkach samorządu terytorialnego

state audit office

A state audit office works under supervision of Saxony Court of Audit and operates in the field of local authorities.

Staatsanleihe

Staatsanleihen sind eine Möglichkeit zur Beschaffung von Haushaltsmitteln. Hierbei handelt es sich um verzinsliche Wertpapiere, die von einem Staat herausgegeben werden.

obligacja

papier wartościowy emitowany w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem obligatariusza i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Obligacja należy do kategorii dłużnych instrumentów finansowych. W przeciwieństwie do akcji, obligacje nie dają posiadaczowi żadnych uprawnień względem emitenta typu współwłasność, dywidenda czy też uczestnictwo w walnych zgromadzeniach. Emisja obligacji polega na przekazaniu kapitału spółce przez inwestorów. Obligacje reprezentują prawa majątkowe podzielone na określoną liczbę równych jednostek, co oznacza, iż przyznają identyczne uprawnienia danym emisjom lub seriom obligacji

bond

A bond is an instrument of indebtedness of the bond issuer to the holders. It is a debt security, under which the issuer owes the holders a debt and, depending on the terms of the bond, is obliged to pay them interest and/or to repay the principal at a later date; the date of maturity.

Staatsverschuldung

Zur Staatsverschuldung gehören sämtliche aufgenommenen Schulden der öffentlichen Hand (Bund, Länder und Gemeinden).

dług publiczny

obejmuje łączne nominalne zadłużenie podmiotów sektora finansów publicznych, ustalone z pominięciem wzajemnych zobowiązań pomiędzy podmiotami należącymi do tego sektora (skonsolidowane zadłużenie brutto).

public debt

It covers a total nominal debt of public finance sector entities, determined without mutual liabilities between entities of that sector (consolidated gross debt).

Stellenbewirtschaftung

Unter dem Begriff werden Stellenplanung, -veranschlagung und -besetzung zusammengefasst. Es sind dabei haushaltsrechtliche und personalwirtschaftliche Aspekte zu beachten.

zagospodarowanie stanowisk/etatów

Nadrzędne określenie dla procesu planowania, szacowania i obsadzania stanowisk, przy uwzględnieniu aspektów budżetowych i gospodarki kadrowej.

positions/ full-time jobs management

A superior term for the process of planning, estimation and manning of the positions, considering budget and HR management aspects.

Stellenplan

Der Stellenplan gibt als Bestandteil des Haushaltsplanes eine Übersicht der zur Besetzung verfügbaren Stellen für Beamte, Angestellte und Arbeiter.

plan stanowisk/etatów

Plan stanowisk wchodzi w skład planu budżetowego i wykazuje wolne stanowiska dla urzędników i innych pracowników.

positions/ full time jobs plan

A plan of positions is part of the budget plan and shows the positions available for officers and other employees.

Steuer

Steuern sind Geldleistungen, die nicht eine Gegenleistung für eine besondere Leistung darstellen und von einem öffentlich-rechtlichen Gemeinwesen zur Erzielung von Einnahmen allen auferlegt werden, bei denen der Tatbestand zutrifft, an den das Gesetz die Leistungspflicht knüpft. Die Erzielung von Einnahmen kann Nebenzweck sein (§ 3 Abs. 1 AO).

Steuerpolitik

Steuerpolitik umfasst alle steuerlichen Maßnahmen eines Staates mit politischen Zielsetzungen, z. B. die Einführung oder Abschaffung, Erhöhung oder Senkung sowie Ausgestaltung von Steuern. Durch diese Maßnahmen kann ein Staat finanz-, wirtschafts- sowie sozial- und vermögenspolitische Zwecke verfolgen.

Steuersatz

Hierbei handelt es sich um einen Prozentsatz, der für die Berechnung der Steuerschuld maßgeblich ist.

Stichprobe

Eine Stichprobe ist eine für eine Untersuchung unter bestimmten Gesichtspunkten ausgewählte Teilmenge (Daten, Personen, Objekten o. ä.) einer Grundgesamtheit, aus der auf die gesamte Grundgesamtheit geschlossen wird.

Strafverfolgungsbehörde

Eine Strafverfolgungsbehörde (Staatsanwaltschaft) ist eine Behörde, deren Aufgabe die Verfolgung von Straftaten ist.

podatek

bezwrotne, przymusowe, powszechnie, nieodpłatne świadczenie o charakterze pieniężnym na rzecz państwa lub innej osoby publiczno-prawnej

polityka podatkowa

określanie celów oraz kształtowanie systemu i metod podatkowych w celu ich osiągnięcia, w tym zapewnienie dochodów budżetowi państwa na realizację zadań, ogół decyzji państwa w zakresie opodatkowania obywateli i przedsiębiorstw.

stawka podatkowa

określony procentowo lub kwotowo wskaźnik służący obliczeniu należnej kwoty podatku od podstawy opodatkowania. Stawka podatkowa nie jest jedynym parametrem wpływającym na wysokość podatku.

dobór próby

Dobór próby jest częścią badania statystycznego. Polega na wybraniu pewnych indywidualnych obserwacji, które tworząc tzw. próbę statystyczną pozwolą uzyskać pewną wiedzę o całej populacji.

organ ścigania

organy, do których właściwości należy wykrywanie przestępstw i ściganie ich sprawców poprzez prowadzenie dochodzeń i śledztw.

tax

A tax is a financial charge or other levy imposed upon a taxpayer; an individual or legal person by a state or the functional equivalent of a state to fund various public expenditures.

fiscal policy

Determining objectives and developing the fiscal system and methods to achieve them, including ensuring revenue is provided to the state budget to execute tasks, all the decisions of the state in terms of taxation of citizens and enterprises.

tax rate

Determined as a percentage or as an amount, the indicator to calculate the amount of tax payable on the taxable income. The tax rate is not the only parameter affecting the amount of the tax.

selection of the sample

The selection of the sample is part of the study in statistics. It involves selecting some individual observations which, creating the so-called statistical sample, will facilitate acquiring some knowledge about the whole population.

law enforcement service

The services the aim of which is to identify crimes and to prosecute offenders by performing inquiries and investigations.

Subvention

Eine Subvention ist eine Leistung aus öffentlichen Mitteln an Betriebe oder Unternehmen. Sie stellt einen Eingriff in das Marktgeschehen dar. Keine Subventionen sind staatliche Transferleistungen an Private, wie Rentenzuschüsse, Arbeitslosengeld II oder BAföG.

subwencja

nieodpłatna i bezzwrotna pomoc finansowa udzielana najczęściej przez państwo określonym podmiotom (np. jednostkom samorządu terytorialnego, prywatnym przedsiębiorstwom, organizacjom społecznym i osobom fizycznym) dla poparcia ich działalności. Subwencja różni się od dotacji tym, że ma charakter rozszczenia prawnego. Jeśli została zapisana w budżecie z przeznaczeniem dla określonej jednostki, musi zostać przekazana. Decyzję co do jej rozdysponowania, podejmuje organ, który ją otrzymał.

subsidy

A subsidy is a form of financial aid or support extended to an economic sector, generally to promote economic and social policy. Although commonly extended from Government, the term subsidy can relate to any type of support – for example from NGOs or implicit subsidies. Subsidies come in various forms including: direct (cash grants, interest-free loans) and indirect (tax breaks, insurance, low-interest loans, depreciation write-offs, rent rebates) Subsidy is a legal claim. If recorded in the budget allocated for a specific entity, it must be handed over. The decision about its disposal is taken by the body which has received it.

Termineinhaltung

Unter Termineinhaltung versteht man die Erledigung einer Aufgabe innerhalb einer vorgesetzten Frist oder zu einem bestimmten Fälligkeitsdatum.

terminowość

wykonywany w wyznaczonym terminie lub mający wyznaczony termin wykonania, punktualny, wymagający szybkiego wykonania.

in a timely manner

Performed by a specific deadline, punctual; which requires a prompt execution.

Übertragung von Befugnissen

Übertragung der Entscheidungsgewalt auf den/die betreffenden Mitarbeiter, die Aufgabe durch eigenverantwortliche Arbeit zu erledigen.

delegowanie uprawnień

jest to przekazywanie władzy określonym pracownikom do wykonania zadania, które leży w zakresie działania przełożonego wraz z uprawnieniami i odpowiedzialnością.

delegation of rights

It is a transfer of the authority to specific employees for the task to be performed, which is the responsibility of the superior, together with the rights and liability.

Überwachung

Überwachung ist die ständige bzw. zielgerichtete Beobachtung, Informationserhebung oder Kontrolle von Prozessen, Phänomenen, Objekten, Personen oder Gegenständen durch nicht am Geschehen Beteiligte.

monitoring

stała obserwacja i kontrola jakichś procesów lub zjawisk.

monitoring

An ongoing observation and control of some processes and phenomena.

Unabhängigkeit

Ungebundenheit, Selbstbestimmung, Eigenständigkeit, Eigenstaatlichkeit, Selbstständigkeit, Eigenverantwortlichkeit, Selbstverwaltung, Souveränität. Der Sächsische Rechnungshof ist eine unabhängige, nur dem Gesetz unterworfenene, oberste Landesbehörde.

niezależność

niepodporządkowany komuś, czemuś, decydujący o sobie; też: świadczący o braku podporządkowania komuś lub czemuś, wygłaszający bezstronne opinie, niekierujący się interesem żadnej grupy społecznej. Saksoński Trybunał Obrachunkowy jest niezależnym naczelnym urzędem, podporządkowany jedynie rygorom ustawy.

independence

Free from outside control; not subject to another's authority, giving unbiased opinions, not following the interest of any social group. The Saxony Court of Audit is an independent chief authority, accountable only to the law.

Unregelmäßigkeit – Verfügbarkeit von Daten

Unregelmäßigkeit

Eine Unregelmäßigkeit bezeichnet das Abweichen einer Tatsache, eines Sachverhaltes von der Regel.

nieprawidłowość

fakt lub zjawisko niezgodne z przepisami, normami prawa

irregularity

A fact or phenomenon non-compliant with the regulations, the law.

Verbindlichkeit

Im Allgemeinen sind Verbindlichkeiten Verpflichtungen, die sich aus einem Vertrag ergeben.

Im Schuldrecht bezeichnen Verbindlichkeiten die Verpflichtung eines Schuldners gegenüber dem Gläubiger. Im betriebswirtschaftlichen Sinne stehen Verbindlichkeiten für die Summe der noch offenen finanziellen Verpflichtungen eines Unternehmens gegenüber seinen Lieferanten und sonstigen Gläubigern.

Im Bilanzwesen bezeichnet der Begriff alle am Bilanzstichtag dem Grund, der Höhe und der Fälligkeit nach feststehende Schulden einer Unternehmung. Entsprechend der Definition nach IAS/IFRS ist eine Verbindlichkeit eine gegenwärtige Verpflichtung, die auf einem Ereignis der Vergangenheit beruht, aus dem ein wahrscheinlicher zukünftiger Ressourcenabfluss resultiert.

zobowiązanie, należność

rodzaj stosunku cywilnoprawnego, węzeł prawny łączący dłużnika z wierzycielem, który polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika spełnienia świadczenia, a dłużnik powinien to świadczenie spełnić (art. 353 § 1 kodeksu cywilnego). Termin niemiecki oznacza w rachunkowości należność.

liability, accounts receivable

Accounts receivable is a legally enforceable claim for payment held by a business against its customer for goods supplied and/or services provided in execution of the order placed by the customer. The German term in accounting refers to accounts receivable.

Verbrechen

Ein Verbrechen ist eine Straftat, für die das Gesetz eine Freiheitsstrafe von mindestens einem Jahr vorsieht (§ 12 Abs. 1 StGB).

przestępstwo

czyn zabroniony uznany za zasadniczo społecznie szkodliwy lub społecznie niebezpieczny, konkretnie zdefiniowany i zagrożony karą na mocy prawa karnego.

crime

A act which is forbidden, considered socially harmful or dangerous, specifically defined and liable to punishment under criminal law.

Verfügbarkeit von Daten

Verfügbarkeit der Daten bedeutet die Möglichkeit, auf Daten zuzugreifen, die von der geprüften Stelle vorgehalten werden.

Außerdem ist die Verfügbarkeit der Daten eines der Schutzziele der Informationssicherheit.

dostępność danych

cecha informacji stanowiąca, że tylko upoważnione osoby mogą z niej skorzystać w danym miejscu i czasie. Jedna z podstawowych właściwości bezpieczeństwa informacji.

data availability

A characteristic of information which means that only authorized persons can use it in a specific place and at specific time. One of the key properties of the security of information.

Vergabe öffentlicher Aufträge

Öffentliche Aufträge sind entgeltliche Verträge von öffentlichen Auftraggebern mit Unternehmen über die Beschaffung von Leistungen, die Liefer-, Bau- oder Dienstleistungen zum Gegenstand haben, Baukonzessionen und Auslobungsverfahren, die zu Dienstleistungsaufträgen führen sollen (§ 99 GWB). Die Vergabe wird durch das Vergaberecht, die Gesamtheit der Regeln und Vorschriften, die ein Träger öffentlicher Gewalt bei der Beschaffung von sachlichen Mitteln und Leistungen, die er zur Erfüllung seiner Aufgaben benötigt, zu beachten hat, geregelt. Das geltende Vergaberecht unterscheidet zwischen Vergabeverfahren oberhalb oder unterhalb des EU-Schwellenwertes. Vergaben unterhalb der EU-Schwellenwerte sind nationale Verfahren, bei denen sich der Wettbewerb auf den deutschen Markt beschränkt. Wenn der Schwellenwert erreicht oder überschritten wird handelt es sich um europaweite Vergabeverfahren, die im europäischen Markt durchzuführen sind.

zamówienia publiczne

Zamówienia publiczne – element finansów publicznych obejmujący szczegółowe rozwiązania dotyczące procedur wydatkowania środków publicznych (sposobów wyłonienia wykonawców oraz zasad zawierania umów). Obowiązujące prawo o zamówieniach publicznych różnicuje udzielenie zamówienia o wartości poniżej i powyżej wartości progowej UE. Postępowanie poniżej tej wartości odbywa się na rynku narodowym, natomiast po przekroczeniu wartości progowej zachodzi obowiązek rozpisania przetargu unijnego.

public procurement

It is an element of public finance which covers detailed solutions in terms of procedures of the expenditure of public funds (the methods of selecting contractors and the principles of entering into contracts). The current public procurement law differentiates between placing an order below and above the EU threshold value. The procedure below that value takes place on the national market, however, once the threshold value is exceeded, the EU tender must be announced.

Verletzung der Disziplin der öffentlichen Finanzen

Die Verantwortung für die Verletzung der Disziplin der öffentlichen Finanzen trägt diejenige Person, die mit der begangenen Tat gegen die geltenden Regelungen der Disziplin der öffentlichen Finanzen verstoßen hat, bzw. die Person, die eine Anweisung zur Ausübung dieser Tat erteilt hat. Ein Verstoß gilt in dem Zeitpunkt als begangen, in dem der Täter eine Handlung, zu deren Vornahme er verpflichtet hat, vorgenommen bzw. unterlassen hat. Dabei trägt der Täter die Verantwortung sowohl für eine vorsätzliche als auch fahrlässige Verletzung der Disziplin.

naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi osoba, która popełniła czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych określony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Podstawową przesłanką odpowiedzialności jest wina sprawcy. Odpowiedzialność ponosi zarówno osoba, która popełniła czyn stanowiący naruszenie, jak też osoba, która wydała polecenie dokonania takiego czynu. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych uważa się za popełnione w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany. Odpowiedzialność jest ponoszona zarówno za umyślne, jak i nieumyślne naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

public finance discipline violation

The liability for public finance discipline violation is held by the person who has committed an act violating public finance discipline provided for in the law valid when such violation occurred. The basic grounds for the liability is the guilt of the offender. The liability concerns both the person who has violated the discipline and the person who has given an instruction for such act to be committed. Public finance discipline is considered to have been violated at the time when the offender was acting or failed to commit an act the offender was obliged to. Liability concerns both intentional and unintentional public funds discipline violation.

Verpflichtungsermächtigung – Verschlussachen

Verpflichtungsermächtigung

Eine im Haushaltsplan angebrachte Ermächtigung zum Eingehen von Verpflichtungen, die erst in künftigen Haushaltsjahren zu Ausgaben führen (§ 38 Abs. 1 SächsHO). Sie bedürfen der Einwilligung des Staatsministeriums der Finanzen, soweit es nicht darauf verzichtet (§ 38 Abs. 2 SächsHO).

pełnomocnictwo do podejmowania zobowiązań

Umocowanie w planie budżetowym do zaciągania zobowiązań, które spowodują powstanie wydatków dopiero w nadchodzących latach budżetowych, § 38 ust. 1 Saksońskiej Ustawy Budżetowej. Wymagane jest do tego zezwolenie Saksońskiego Ministerstwa ds. Finansów, o ile się tego prawa nie zrzekło, § 38 ust. 2 Saksońskiej Ustawy Budżetowej.

authorization to contract liabilities

Provided in the budget plan, the authorization to contract liabilities which will result in emerging expenditure as late as in the upcoming budget years, § 38 clause 1 of the Saxony Budget Act. For that purpose the permission of the Saxony Ministry of Finance is required, unless the Ministry has abandoned that right, § 38 clause 2 of the Saxony Budget Act.

Verrechnung

Verrechnung wird der Ausgleich von offenen Forderungen und Verbindlichkeiten genannt.

Im Rahmen des Kassenwesens bezeichnet die Verrechnung die buchungs-technische Aufrechnung von Einzahlungen und Auszahlungen zwischen verschiedenen Einheiten derselben Verwaltung. Verrechnungen führen in der Regel nicht zu Zahlungen, weshalb es sich um einen rein buchmäßigen Vorgang handelt.

rozrachunek

należności lub zobowiązania zarachowane w księgach jednostki gospodarczej na podstawie dokumentów księgowych (zewnętrznych lub wewnętrznych), charakteryzujące się precyzyjnym określeniem wierzyciela i dłużnika, zaakceptowaną przez nich kwotą, będącą przedmiotem rozrachunku, oraz ściśle określonym terminem i sposobem rozliczenia. Rozrachunki wykazywane są w kwotach nominalnych (brutto, tj. wraz z naliczonym podatkiem VAT).

settling of accounts

Receivables or liabilities recorded in the accounts of a business entity based on the bookkeeping documents (external or internal), with a precise determining of the creditor and debtor, the amount they have accepted, being the subject of the settlement of accounts, and a precisely determined date and method of settlement. Settling of accounts is given in nominal amounts (gross, namely with VAT).

Verschlussachen

Verschlussachen (VS) sind im öffentlichen Interesse geheimhaltungsbedürftige Tatsachen, Gegenstände oder Erkenntnisse, unabhängig von ihrer Darstellungsform, beispielsweise Schriftstücke, Zeichnungen, Karten, Fotokopien, Lichtbildmaterial, elektronische Dateien oder Datenträger, elektrische Signale, Geräte, technische Einrichtungen oder das gesprochene Wort. Sie werden entsprechend ihrer Schutzbedürftigkeit von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung eingestuft (§ 4 Abs. 1 SächsSÜG).

informacje niejawne

polski termin prawny, który został zdefiniowany w ustawie o ochronie informacji niejawnych z 5 sierpnia 2010 r. Dz.U. 2010 nr 182 poz. 1228. Oznacza informację, która wymaga ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem, niezależnie od formy i sposobu jej wyrażenia, także w trakcie jej opracowania.

classified information

The Polish legal term defined in the Classified Information Protection Act of 5 August 2010. Journal of Law 2010 no 182 item 1228. It stands for information which requires protection from unauthorized disclosure, irrespective of the form and the way it is expressed, also when elaborated.

Verschuldung

Die Verschuldung beschreibt die Existenz von Verbindlichkeiten gegenüber Dritten.

Als Staatsverschuldung werden die zusammengefassten Schulden von Bund, Ländern, Gemeinden, gesetzlicher Sozialversicherung und Sondervermögen des Bundes bei in- und ausländischen Kreditgebern (noch nicht getilgten Anleihen, Darlehen und Kredite) bezeichnet.

zadłużenie

finansowanie działalności, wydatków, majątku podmiotów gospodarczych ze źródeł zewnętrznych. Poziom zadłużenia obrazuje strukturę finansowania majątku i działalności przedsiębiorstwa, określa także, przez stopień zaangażowania kapitału obcego w stosunku do kapitału własnego, możliwości pokrycia zobowiązań kapitałami własnymi.

debt level

Financing activity, expenditure, the assets of economic entities from external sources. The level of debt shows the structure of assets financing and the activity of the enterprise; it also defines, with the level of commitment of third-party equity against own equity, the possibilities of covering the liabilities with own equities.

Verwaltungsakt

Ein Verwaltungsakt ist jede Verfügung, Entscheidung oder andere hoheitliche Maßnahme, die eine Behörde zur Regelung eines Einzelfalls auf dem Gebiet des öffentlichen Rechts trifft und die auf unmittelbare Rechtswirkung nach außen gerichtet ist (§ 35 Satz 1 VwVfG).

akt administracyjny

jedna z prawnych form działania administracji publicznej. Jednostronne, władcze oświadczenie woli organu administracji publicznej rozstrzygające w sposób prawnie wiążący o sytuacji indywidualnie określonego podmiotu prawa w konkretnej sprawie, wydane przez ten organ w toku postępowania administracyjnego, na podstawie przepisów proceduralnego prawa administracyjnego (i w wykonaniu przepisów materialnego prawa administracyjnego).

administrative act

A legal form of the operation of public administration. A unilateral, authoritative declaration of will of a body of public administration adjudicating, as legally binding, about the situation of individually specified entity, on the law in a given case, issued by that body following administrative procedure, upon the provisions of the administrative law procedures (and under substantive administrative law).

Verwaltungsvorschrift

Verwaltungsvorschriften sind Regelungen, die zur Gewährleistung einer einheitlichen Rechtsanwendung der Behörden erlassen werden und die ausschließlich für die Verwaltung Gültigkeit haben. Sie entfalten grundsätzlich keine unmittelbare Wirkung für die Bürger, sondern binden nur die Verwaltung.

przepis administracyjny

Norma prawna z regułą postępowania, została wydana lub usankcjonowana przez państwo, jest zagwarantowana przymusem państwowym.

administrative provision

A legal norm with the judiciary rule, issued or sanctioned by the state, is guaranteed by state enforcement.

Verwendungsnachweis

Die Erfüllung bzw. der Erfolg des geförderten Projektes (Erreichen des Verwendungszweckes) ist im Rahmen einer Erfolgskontrolle von der Bewilligungsstelle zu überprüfen. Deshalb ist vom Verwendungsempfänger zum Abschluss des Vorhabens ein entsprechender Nachweis zu erbringen. Dieser sogenannte Verwendungsnachweis besteht aus dem Sachbericht und einem zahlenmäßigen Nachweis. Der Sachbericht beschreibt den Verlauf und den Erfolg des Projektes. Der zahlenmäßige Nachweis muss alle mit dem Verwendungszweck zusammenhängenden Einnahmen (Zuwendungen, Leistungen Dritter, eigene Mittel) und Ausgaben enthalten.

Vollmacht

Als Vollmacht bezeichnet man die durch Rechtsgeschäft erteilte Vertretungsmacht (§ 166 Abs. 2 BGB). Vollmacht ist die Befugnis, im Namen des Erteilenden für ihn Rechtsgeschäfte vorzunehmen.

vorläufige Haushaltsführung

Wenn der Haushaltsplan nicht rechtzeitig vor Beginn des Haushaltsjahres verabschiedet wird, dürfen bis zur Verkündung des Haushaltsplanes alle Ausgaben geleistet werden, die erforderlich sind, um die Verwaltung aufrechtzuerhalten und die notwendigen Aufgaben, insbesondere die rechtlichen Verpflichtungen, zu erfüllen.

Vorstand

Der Vorstand ist die Leitung eines Unternehmens oder Vereins. Er vertritt diesen nach außen gerichtlich und außergerichtlich und ist nach innen mit der Führung der Geschäfte betraut.

rozliczenie z wykorzystania dotacji

Instytucja przyznająca dotację sprawdza w ramach kontroli wyników sukces dotowanego projektu. Na zakończenie projektu dotacjobiorca jest zobowiązany do przedłożenia rozliczenia ze sposobu spożytkowania dotacji. Tak zwane rozliczenie z wykorzystania dotacji składa się ze sprawozdania o wykonaniu projektu i z rozliczenia finansowego. Sprawozdanie opisuje przebieg i wynik projektu. Rozliczenie finansowe musi wykazać wszystkie dochody, które wpłynęły w związku z realizacją celu przyznanej dotacji (dotacje, świadczenia osób trzecich, środki własne) i wydatki.

pełnomocnictwo

oświadczenie woli mocodawcy upoważniające osobę lub osoby do dokonywania w jego imieniu czynności prawnych określonych w pełnomocnictwie. Na podstawie tego umocowania pełnomocnik jest upoważniony do reprezentowania (zastępstwa) mocodawcy, w zakresie określonym w pełnomocnictwie, w stosunkach prawnych z innymi podmiotami prawa.

Prowizorium budżetowe

W sytuacji, gdy opracowanie budżetu nie jest możliwe w ustalonych terminach Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej przewiduje tymczasowy i skrócony budżet z reguły od pierwszego kwartału roku budżetowego. Projekt taki jest uchwalany w takim samym trybie, co budżet i obowiązuje do czasu uchwalenia właściwego budżetu.

zarząd

jednostka organizacyjna kierująca działalnością innych podporządkowanych jej organizacji lub jednostek organizacyjnych. Zespół ludzi uprawnionych do kierowania działalnością jednostki organizacyjnej lub jednostek organizacyjnych np. zarząd spółki kapitałowej.

subsidy use settlement

The institution granting the subsidy verifies, as part of the audit of the performance results, the success of the project subsidized. At the end of the project the subsidy-receiver is obliged to submit the subsidy use method settlement. The so-called subsidy use settlement covers a report on project execution and financial settlement. The report describes the course and the result of the project. The financial settlement must show all the revenue received in relation with the execution of the objective of the subsidy granted (subsidies, third-persons funds, own funds) and expenditure.

authorization

The declaration of will by the principal which authorizes a person or persons to perform legal acts on the principal's behalf as provided in the authorization. Upon that authorization the person authorized may represent (replace) the principal in the scope provided in the authorization, in legal relations with other entities at law.

provisional budget

In the situation when drawing up the budget is not possible by specified deadlines, the Constitution of the Republic of Poland provides for a temporary and abbreviated budget, in general, from the first quarter of the budget year. Such draft budget is passed following the same procedure as the budget and it is valid until the adequate budget is passed.

management board

An organizational unit managing the operation of other, subordinated to that organization, entities or organizational units. A team of people authorized to manage the operation of the organizational unit(s), e.g., the management board of a limited company.

Wertschöpfung

Die Wertschöpfung ist die Differenz zwischen den eingesetzten Gütern und dem Resultat, also die Gesamtleistung abzüglich der Vorleistungen (auch Mehrwert genannt).

wartość dodana

przyrost wartości dóbr w wyniku określonego procesu produkcji lub tworzenia usługi. Źródłem wartości dodanej jest praca. W działalności gospodarczej jest to różnica między całkowitym przychodem ze sprzedaży a całkowitymi kosztami zasobów zewnętrznych zużytych do produkcji (surowców, energii i usług zewnętrznych związanych z daną produkcją). Stosunek zysku do przychodu to stopa zysku.

value added

An increase in the value of goods as a result of specified process of production or rendering the service. The source of the value added is work. In business activity it is a difference between the total revenue from sale and the total costs of external resources used for production (raw materials, energy and external services related to the specific production). The profit to revenue ratio is the rate of profit.

Wertung

Unter Wertung versteht man die Einschätzung, Bewertung einer Leistung oder eines Sachverhalts.

ocena

opinia kogoś o czymś lub kimś, oszacowanie wartości czegoś

evaluation

Opinion of someone about something or somebody, evaluation of the value of something

Wirksamkeit

Die Wirksamkeit beschreibt den Grad der Zielerreichung, d. h. das Ausmaß, in dem die eingesetzten Leistungen die gewünschten/geplanten Wirkungen erreichen (auch als Effektivität bezeichnet).

skuteczność

Działanie skuteczne to takie, które w jakimś stopniu prowadzi do skutku zamierzonego jako cel. Miarą skuteczności jest tylko stopień zbliżenia się do celu. Nie bierze się tu pod uwagę kosztu tylko przewidywane skutki. Działanie jest minimalnie skuteczne wówczas, gdy przewidywana skuteczność jest na tyle duża, iż warto podjąć działanie (cenność skutku skłania nas do działania).

effectiveness

An effective action is an action which, to some extent, leads to the intended effect; an objective. The measure of effectiveness is only the level of coming closer to that objective. The cost is not considered here but the expected effects. The action is minimally effective when the expected effectiveness is high enough that taking action is noteworthy (the value of the effect makes us act).

Wirtschaftlichkeitsprüfung

Eine Wirtschaftlichkeitsprüfung umfasst eine unabhängige, objektive und verlässliche Untersuchung von Maßnahmen, Systemen, Vorhaben, Verfahren und Einrichtungen zur Ermittlung von Verbesserungsmöglichkeiten gemäß den Grundsätzen der Sparsamkeit, Wirtschaftlichkeit und Wirksamkeit.

kontrola pod względem gospodarności

Analiza kontrolowanej działalności pod kątem gospodarności ma wskazać, czy pieniądze wykorzystywane były oszczędnie i wydajnie, a nakłady były proporcjonalne do uzyskanych efektów. W razie stwierdzenia szkód kontrolerzy sprawdzają, czy zostały wykorzystane wszelkie możliwości, aby im zapobiec lub ograniczyć ich wielkość.

performance audit

The analysis of the activity audited in terms of economic prudence is to demonstrate whether the funds were used with economic prudence and effectively, and the inputs were proportional to the effects. If damage is identified, the auditors verify whether all the possibilities were used to prevent or to limit the size of the damage.

Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen

Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen sind für alle finanzwirksamen Maßnahmen durchzuführen (§7 Abs. 2 SÄHO). Sie sind ein Hilfsmittel, um Parlament und Exekutive die Entscheidungsfindung zu erleichtern. Dies betrifft sowohl die Planung als auch die Durchführung der Maßnahmen, die sich auf die Einnahmen und Ausgaben des Staates auswirken können (VwV zu § 7 SÄHO). Bei Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen sind die einzelnen erfassbaren Vor- und Nachteile einer Maßnahme in einer zum Zwecke des Vergleichs geeigneten Form nach Möglichkeit zu quantifizieren oder zumindest verbal zu beschreiben. Zu den Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen zählen insbesondere Kosten-Nutzen-Analysen und Kostenwirksamkeitsanalysen (VwV zu § 7 SÄHO).

Wirtschaftsplan

Staatsbetriebe haben einen Wirtschaftsplan aufzustellen (§ 26 Abs. 2 SÄHO). Er ist das Ergebnis der Planungen für ein Haushaltsjahr und besteht aus Leistungsplan und Finanzplan.

Wojewodschaft

Eine Wojewodschaft ist ein polnischer Verwaltungsbezirk, der seit 1990 eine Einheit der Staats- und seit 1999 auch eine Einheit der Kommunalverwaltung darstellt. Aktuell gibt es in Polen 16 Wojewodschaften.

Zinsen

Zinsen sind das Entgelt, das ein Schuldner einem Gläubiger dafür zahlt, dass dieser ihm Kapital geliehen hat. Um die Höhe der jeweils individuellen Zinsen bestimmen zu können, wird ein Zinssatz festgelegt.

Badanie pod względem gospodarności

Badanie pod względem gospodarności przewidziane dla wszystkich działań ze skutkami finansowymi (§ 7 ust. 2 Saksońskiej Ustawy Budżetowej). Ułatwia podejmowanie decyzji parlamentowi czy władzy wykonawczej zarówno w fazie planowania jak i trakcie realizacji tych działań, które mogłyby mieć wpływ na dochody i rozchody państwa. W trakcie tych badań wylicza i opisuje się korzyści i straty planowanych działań w odpowiedniej formie umożliwiając dokonanie porównań. Do badań zalicza się analizę kosztów i korzyści oraz analizę efektywności kosztów.

plan finansowy

Samorządowy zakład budżetowy realizuje powierzone zadania publiczne poprzez urzeczywistnienie swoich założeń dotyczących gospodarki finansowej na podstawie rocznego planu finansowego. Plan przychodów i kosztów stanowi załącznik do uchwały budżetowej.

województwo

jednostka podziału administracyjnego najwyższego stopnia w Polsce, od 1990 r. jednostka zasadniczego podziału terytorialnego administracji rządowej, od 1999 r. także jednostka samorządu terytorialnego.

odsetki

kwota stanowiąca określony procent od jakiejś sumy pieniędzy, zwykle od kapitału, kredytu.

economic study

The study in terms of economic prudence to be performed for all the actions with financial effects (§ 7 clause 2 of the Saxony Budget Act). It facilitates the decisions to be taken by parliament or the executive power, both at the planning stage and throughout the execution of the actions which could affect the revenue and expenditure of the state. During the study one calculates and describes benefits and losses of the actions planned in an adequate form facilitating comparisons. The study involves the cost-benefit analysis and the cost-effectiveness analysis.

financial plan

Local-government budget enterprise executes the public tasks the enterprise has been commissioned with by making their financial management assumptions real based on the annual financial plan. The plan of revenue and costs is provided as an annex to the budget resolution.

province

The highest-level unit of administrative division in Poland, since 1990 a unit of the territorial division of the government administration, and since 1999 – also a unit of the local government.

interest

An amount accounting for a specific percentage on a sum of money, usually on capital or credit.

Zuwendung

Zuwendungen sind Geldleistungen des Staates, die dieser freiwillig, also ohne einen bestehenden Rechtsanspruch, zur Erfüllung bestimmter Zwecke bzw. Vorhaben, an denen der Staat ein besonderes Interesse hat, vergibt. Man unterscheidet zwischen Zuweisungen und Zuschüssen.

Zuweisungen sind Geldflüsse zwischen verschiedenen Einheiten des öffentlichen Sektors (z. B. Zuweisungen vom Bund an ein Bundesland).

Zuschüsse sind finanzielle Hilfen von einer Einheit des öffentlichen Sektors an eine Einheit des privaten Sektors. Die Höhe der Zuwendung bemisst sich nach dem staatlichen Interesse und dem Eigeninteresse des Antragstellers aus dem Vorhaben. Die Zuwendung darf nicht höher sein, als es unbedingt notwendig ist, um dieses Vorhaben erfolgreich zu realisieren bzw. den zu fördernden Zweck zu erfüllen. Eigenmittel des Antragstellers und Mittel Dritter sind dabei vorrangig einzusetzen.

Zuwendungsbescheid

Ein Zuwendungsbescheid ist ein Verwaltungsakt, der die Entscheidung gegenüber dem Zuwendungsempfänger, dass eine Zuwendung für einen konkret festgelegten Zweck gewährt wird, bekannt gibt (Anlage 6 zur VwV zu § 44 SÄHO). Zuwendungen können mit bestimmten Verpflichtungen oder Auflagen versehen sein.

Zuwendungsempfänger

Der Zuwendungsempfänger ist der Begünstigte der Zuwendung. Es kann sich dabei um natürliche oder juristische Personen handeln. Jede Förderrichtlinie soll den Kreis der Zuwendungsempfänger abschließend bezeichnen (Anlage 7 zur VwV zu § 44 SÄHO).

dotacja

Dotacja celowa to bezzwrotna pomoc finansowa, którą organizacja otrzymała od donatora/sponsora, na jakiś cel zgodny z jej statutem. Dotacja najczęściej jest udzielona na zrealizowanie jakiegoś konkretnego działania. Może być też przeznaczona na wsparcie instytucjonalne organizacji, czyli np. na zakup sprzętu, szkolenia dla pracowników itp. Dotacja przedmiotowa ma skompensować koszty świadczenia określonej ustawowo usługi publicznej lub do koszty wytwarzania określonych w ustawie wyrobów, np.: dopłata dla samorządowego zakładu budżetowego z tytułu różnicy między ceną biletów i kosztami świadczenia usługi zbiorowej komunikacji publicznej.

Decyzja o przyznaniu dotacji

W Niemczech decyzja administracyjna o przyznaniu odbiorcy dotacji środków pieniężnych na realizację określonego zadania (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej). Przyznanie dotacji może być połączone z dodatkową klauzulą nakładającą wykonanie pewnego obowiązku na odbiorcę dotacji.

beneficjent

osoba czerpiąca zyski, profity z czegoś. Na przykład osoba fizyczna lub prawna, której udzielono kredytu albo na rzecz której została otwarta akredytywa, udzielona gwarancja lub poręczenie. W przypadku przelewów pieniężnych (zarówno lokalnych jak i zagranicznych) – osoba, na rzecz której zostaje dokonany przelew.

subsidy/ grant

A designated subsidy is a non-refundable financial assistance the organization has received from the donor /sponsor for a given purpose compliant with its statutes. The subsidy is most often given for the execution of a specific measure. It can also be allocated for an institutional support of the organization, namely a purchase of equipment, training for employees, etc. A product subsidy is to compensate the costs of rendering the public service specified by law or the costs of manufacturing the products specified in the law, e.g., an additional payment for the local-government budget enterprise due to the difference between the price of the tickets and the costs of rendering the mass public transport service.

decision on the subsidy being granted

In Germany the administrative decision on granting the subsidy for the execution of a specific measure (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act). Granting the subsidy can be connected with an additional clause imposing the performance of an obligation on the subsidy-receiver.

beneficiary

A person receiving profits from something. For example a physical or legal person who has been given a credit or the letter of credit has been opened for, or guaranty or surety has been given for. As for money transfers (both local and international), the person the transfer is made for.

Zuwendungsvertrag – Zweckmäßigkeit

Zuwendungsvertrag

Ein Zuwendungsvertrag ist die Bewilligung einer Zuwendung in Form eines öffentlich-rechtlichen Vertrages.

Umowa dotacyjna

Umowa zawierana pomiędzy podmiotem dotującym a podmiotem dotowanym w celu przekazania do realizacji określonego zadania. Umowa zapewnia przyznanie odpowiednich środków pieniężnych do realizacji określonego zadania.

grant contract

A contract entered into between the entity awarding a grant and the entity receiving the grant to transfer a specific measure to be executed. The contract ensures the allocation of adequate funds for a specific measure to be executed.

Zweckbindungsfrist

Die Zweckbindungsfrist umfasst die Zeit, in welcher der Einsatz der aus der Zuwendung finanzierten Gegenstände für den Verwendungszweck des Vorhabens nach Lieferung beziehungsweise Fertigstellung gewährleistet sein muss. Der Beginn und das Ende der Zweckbindungsfrist sind gegenüber dem Zuwendungsempfänger eindeutig festzulegen (Anlage 6 zur VwV zu § 44 SÄHO).

okres trwałości projektu

okres, w trakcie którego beneficjent nie ma możliwości wprowadzania zasadniczych zmian w ramach dofinansowanego projektu

project lifespan

The period during which the beneficiary may not introduce essential changes as part of the co-financed project.

Zweckmäßigkeit

Die Zweckmäßigkeit ist ein Kriterium, das eine Entscheidung oder Handlung nach seiner Geeignetheit zur Erreichung eines Zieles bewertet. Der Grundsatz der Zweckmäßigkeit ist ein Prinzip des Verwaltungshandelns, nach dem von mehreren Handlungsalternativen diejenige gewählt werden sollte, die die Erreichung des angestrebten Ziels am besten gewährleistet.

celowość

Kryterium to stosowane jest tylko w przypadku kontroli jednostek państwowych. Celowość to ocena, czy działania prowadzone przez kontrolowaną jednostkę mieściły się w celach określonych dla niej przez przepisy prawa. Ważne jest także, czy do osiągnięcia założonych celów zastosowano optymalne metody i środki oraz, przede wszystkim, czy założone cele zostały osiągnięte.

expediency

The criterion is applied only for the audit of state entities. Purposefulness is an evaluation whether the actions performed by the entity audited have fallen within the scope of the objectives determined for it by the law. It is also crucial, whether to achieve the objectives optimal methods and means were applied and, mostly, whether the objectives were accomplished.

Polnisch-deutsches Glossar

administracja nieruchomościami

Administracja nieruchomościami jednostki terytorialnej przejmuję zadania administracyjne związane z umieszczeniem pracowników danej jednostki we własnych nieruchomościach lub w lokalach do tego celu najętych. Odpowiedzialna jest za obrót płatniczy, kontakt z użytkownikami, serwis i utrzymanie nieruchomości.

Immobilienverwaltung

Die Immobilienverwaltung einer Gebietskörperschaft übernimmt die Verwaltungsaufgaben für die Unterbringung der Beschäftigten der Gebietskörperschaft in eigenen Immobilien und in Anmietungen. Sie ist für die Abwicklung des Zahlungsverkehrs, den Kontakt zu den Nutzern sowie für den Service und die Erhaltung einer Immobilie verantwortlich.

immovable property administration

The administration of the immovable property of the local authority takes over the administrative tasks related to placing the employees of a given entity in its own immovable property or premises rented for that purpose. It is responsible for the payment transactions, contact with users, servicing and maintenance of the immovable property.

administracja publiczna

to system złożony z ludzi, zorganizowany w celu stałej i systematycznej skierowanej ku przyszłości realizacji dobra wspólnego jako misji publicznej polegającej głównie (choć nie wyłącznie) na bieżącym wykonywaniu ustaw, wyposażonych w tym celu we władztwo państwowe oraz środki materialno-techniczne

öffentliche Verwaltung

Öffentliche Verwaltung ist der Oberbegriff für die staatlichen und kommunalen Einrichtungen, die exekutive Aufgaben wahrnehmen. Sie ist der administrative Teil der vollziehenden Gewalt.

public administration

It is a system made up of people, organised to ensure a permanent and regular future-oriented execution of common good as a public mission mostly, but not only, involving a day-to-day execution of acts, to that end equipped with the state authority and material and technical means.

akt administracyjny

jedna z prawnych form działania administracji publicznej. Jednostronne, władcze oświadczenie woli organu administracji publicznej rozstrzygające w sposób prawnie wiążący o sytuacji indywidualnie określonego podmiotu prawa w konkretnej sprawie, wydane przez ten organ w toku postępowania administracyjnego, na podstawie przepisów proceduralnego prawa administracyjnego (i w wykonaniu przepisów materialnego prawa administracyjnego).

Verwaltungsakt

Ein Verwaltungsakt ist jede Verfügung, Entscheidung oder andere hoheitliche Maßnahme, die eine Behörde zur Regelung eines Einzelfalls auf dem Gebiet des öffentlichen Rechts trifft und die auf unmittelbare Rechtswirkung nach außen gerichtet ist (§ 35 Satz 1 VwVfG).

administrative act

A legal form of the operation of public administration. A unilateral, authoritative declaration of will of a body of public administration adjudicating, as legally binding, about the situation of individually specified entity, on the law in a given case, issued by that body following administrative procedure, upon the provisions of the administrative law procedures (and under substantive administrative law).

akta kontroli

zbiór dokumentów lub zbiór ksiąg zawierających zapisy urzędowe w związku z przeprowadzoną kontrolą

Prüfungsakten

Die Prüfungsakten stellen eine Sammlung/Bündelung aller relevanten Dokumente und Unterlagen zu einem Prüfvorgang dar.

audit files

A collection of documents or a collection of books with official records in relation to the audit performed

aktywa finansowe

aktywa obejmujące aktywa pieniężne (tj. aktywa w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz), wynikające z kontraktu prawo do otrzymania aktywów pieniężnych, prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach oraz instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki. Aktywa finansowe, to obok środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (np. czeków i weksli obcych) także nabyte akcje, obligacje, udziały w innych jednostkach, bony skarbowe, kontrakty terminowe, warranty, prawa poboru, udzielone innym podmiotom pożyczki).

analiza porównawcza (Benchmarking)

Instrument, polegający na porównywaniu procesów i praktyk stosowanych przez daną jednostkę organizacyjną, ze stosowanymi w innych jednostkach uważanych za najlepsze w analizowanej dziedzinie. Wynik takiej analizy służy jako podstawa doskonalenia.

analiza ryzyka

określone działania skierowane na obniżenie negatywnego wpływu ryzyka na funkcjonowanie danego podmiotu i podejmowanie odpowiednich działań służących przeciwdziałaniu i ograniczaniu ryzyka. Pozwala na identyfikację, ocenę i monitorowanie poziomu ryzyka w sposób jakościowy i ilościowy, najczęściej przy wykorzystywaniu odchylenia standardowego i współczynnika zmienności.

Finanzanlagen

Als Finanzanlagen werden Anteile an verbundenen Unternehmen, Ausleihungen an verbundene Unternehmen, Beteiligungen, Ausleihungen an Unternehmen, mit denen ein Beteiligungsverhältnis besteht, Wertpapiere des Anlagevermögens und sonstige Ausleihungen ausgewiesen (§ 266 HGB). Diese Vermögensgegenstände gehören zum Anlagevermögen und sind dazu bestimmt sind, dem Geschäftsbetrieb eines Unternehmens längerfristig zu dienen.

Benchmarking

Instrument zur Leistungsoptimierung, das externe oder interne (Leistungs-) Vergleiche von Ergebnissen, Prozessen und Methoden beinhaltet.

Risikoanalyse

Die Risikoanalyse ist die systematische Analyse zur Identifikation und Bewertung von Risiken. Mit einer Risikoanalyse sollen gefährdete Prozesse in einer Behörde identifiziert und der mögliche Schaden in Abhängigkeit von dessen Eintrittswahrscheinlichkeit bewertet werden.

financial assets

Assets including pecuniary assets (namely the assets in a form of domestic legal tenders, foreign currencies etc.), the right, resulting from the contract, to receive pecuniary assets, the right to exchange financial instruments with another entity under favourable conditions as well as equity instruments issued by other entities. Financial assets are, next to pecuniary means and their equivalents (e.g. cheques and third-party bills-of-exchange) also shares, bonds, shares acquired in other entities, treasury bills, specific-term contracts, warranty, rights issue, loans granted to other entities).

benchmarking

An instrument which involves a comparison of processes and practises applied by a given organizational unit with those applied in other entities considered best in the field analysed. The result of such analysis is a springboard for improvement.

risk analysis

Specific actions to decrease a negative effect of the risk on the operation of a given entity and taking adequate actions to counteract and to limit risk. It allows for identifying, evaluating and monitoring the level of risk in a qualitative and quantitative manner, most often applying the standard deviation and the coefficient of variation.

badanie organizacyjne

W Niemczech, badanie polegające na systematycznym obserwowaniu organizacji lub jej części w celu jej polepszenia lub przygotowania na nadchodzące zmiany. Po analizie przygotowana jest koncepcja do optymalnego wykonania zadania. Przedmiotem badania organizacyjnego jest w szczególności krytyka zadaniowa, polepszenie procesów pracy w jednostce oraz zapotrzebowanie kadrowe.

Organisationsuntersuchung

Eine Organisationsuntersuchung ist die systematische Betrachtung einer Organisation oder Teile davon mit dem Ziel, die bestehende Organisation zu verbessern und/oder auf bevorstehende Änderungen vorzubereiten. Dafür wird nach einer Analyse ein Konzept für eine optimierte Aufgabenerledigung erarbeitet. Gegenstand einer Organisationsuntersuchung sind insbesondere die Aufgabenkritik, die Geschäftsprozessoptimierung sowie der Personalbedarf.

organization analysis

In Germany it is a study which involves regular observations of the organization or its part to enhance it or to prepare it for the upcoming changes. After the analysis a concept is developed for an optimal task execution. The subject of the study is especially a task-oriented criticism, improving work processes in the entity and HR demand.

Badanie pod względem gospodarności

Badanie pod względem gospodarności przewidziane dla wszystkich działań ze skutkami finansowymi (§ 7 ust. 2 Saksońskiej Ustawy Budżetowej). Ułatwia podejmowanie decyzji parlamentowi czy władzy wykonawczej zarówno w fazie planowania jak i trakcie realizacji tych działań, które mogłyby mieć wpływ na dochody i rozchody państwa. W trakcie tych badań wylicza i opisuje się korzyści i straty planowanych działań w odpowiedniej formie umożliwiającej dokonanie porównań. Do badań zalicza się analizę kosztów i korzyści oraz analizę efektywności kosztów.

Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen

Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen sind für alle finanzwirksamen Maßnahmen durchzuführen (§7 Abs. 2 SäHO). Sie sind ein Hilfsmittel, um Parlament und Exekutive die Entscheidungsfindung zu erleichtern. Dies betrifft sowohl die Planung als auch die Durchführung der Maßnahmen, die sich auf die Einnahmen und Ausgaben des Staates auswirken können (VwV zu § 7 SäHO). Bei Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen sind die einzelnen erfassbaren Vor- und Nachteile einer Maßnahme in einer zum Zwecke des Vergleichs geeigneten Form nach Möglichkeit zu quantifizieren oder zumindest verbal zu beschreiben. Zu den Wirtschaftlichkeitsuntersuchungen zählen insbesondere Kosten-Nutzen-Analysen und Kostenwirksamkeitsanalysen (VwV zu § 7 SäHO).

economic study

The study in terms of economic prudence to be performed for all the actions with financial effects (§ 7 clause 2 of the Saxony Budget Act). It facilitates the decisions to be taken by parliament or the executive power, both at the planning stage and throughout the execution of the actions which could affect the revenue and expenditure of the state. During the study one calculates and describes benefits and losses of the actions planned in an adequate form facilitating comparisons. The study involves the cost-benefit analysis and the cost-effectiveness analysis.

bank wsparcia

Instytut kredytowy utworzony w celu wykonywania centralnych zadań związanych z przyznawaniem dotacji w formie inwestycji przez dany Kraj Związkowy. W Saksonii odpowiedzialny jest Saksoński Bank Wsparcia (Sächsische Aufbaubank -SAB).

Förderbank

Eine Förderbank ist ein Kreditinstitut für zentrale Aufgaben zur Förderung von Investitionen des jeweiligen Bundeslandes. Im Freistaat Sachsen wird diese Aufgabe durch die Sächsische Aufbaubank (SAB) wahrgenommen.

support bank

Credit institute established to perform central responsibilities related to granting subsidies in a form of investment by a specific Bundesland. In Saxony it is the Saxony Support Bank (Sächsische Aufbaubank -SAB) which is responsible.

beneficjent

osoba czerpiąca zyski, profity z czegoś. Na przykład osoba fizyczna lub prawna, której udzielono kredytu albo na rzecz której została otwarta akredytywa, udzielona gwarancja lub poręczenie. W przypadku przelewów pieniężnych (zarówno lokalnych jak i zagranicznych) - osoba, na rzecz której zostaje dokonany przelew.

bezwarunkowy dochód podstawowy

Bezwarunkowy dochód podstawowy (BDP) – socjalno-polityczny model finansów publicznych zakładający, że każdy obywatel, niezależnie od swojej sytuacji materialnej, otrzymuje od państwa jednakową, określoną ustawowo, kwotę pieniędzy, za którą nie jest wymagane jakiegokolwiek świadczenie wzajemne (płatność transferowa). Dochód ten, bez innych form zarobku czy pomocy społecznej, zapewniałby możliwość minimum egzystencji. Idea ta miała zapewnić każdemu członkowi społeczeństwa pieniężny udział w całkowitym dochodzie tego społeczeństwa, bez sprawdzania jego potrzeb.

bilans

zestawienie aktywów i pasywów jednostki sporządzane na początek (bilans otwarcia) i koniec (bilans zamknięcia) okresu sprawozdawczego (obrachunkowego) w organizacjach prowadzących księgowość według zasad tzw. pełnej rachunkowości. Należy do obowiązkowych sprawozdań finansowych.

Zuwendungsempfänger

Der Zuwendungsempfänger ist der Begünstigte der Zuwendung. Es kann sich dabei um natürliche oder juristische Personen handeln. Jede Förderrichtlinie soll den Kreis der Zuwendungsempfänger abschließend bezeichnen (Anlage 7 zur VwV zu § 44 SÄHO).

Grundeinkommen

Das Grundeinkommen ist die Idee eines sozialpolitischen Finanztransferkonzepts: Jeder Bürger soll vom Staat eine gesetzlich festgelegte und für jeden gleiche finanzielle Zuwendung erhalten. Die individuelle Bedürftigkeit soll keine Rolle spielen. Die Zuwendung soll existenzsichernd ausgestaltet sein.

Bilanz

Nach steuer- und handelsrechtlichen Vorschriften zum Bilanztermin zu fertigende Aufstellung über das Vermögen (Aktiva) und das Kapital (Passiva).

beneficiary

A person receiving profits from something. For example a physical or legal person who has been given a credit or the letter of credit has been opened for, or guaranty or surety has been given for. As for money transfers (both local and international), the person the transfer is made for.

unconditional basic income

An unconditional basic income is a socio-political public finance model assuming that each citizen, irrespective of their economic situation, receives, from the state, the same statutory amount of money for which there is required no consideration (transfer payment). Such income, with no other forms of earning or social welfare, would ensure a minimum living standard. The idea was to ensure that each member of the society has a pecuniary share in the total income of that society, without verifying their needs.

balance

A breakdown of assets and liabilities of the entity made at the beginning (opening balance) and at the end (closing balance) of the accounting period in organizations with the so-called comprehensive accounting. It is a mandatory financial statements.

bilans łączny

Łączny bilans jednostki jest sumą bilansów jednostek organizacyjnych objętych sprawozdaniem łącznym, po uwzględnieniu wyłączeń wzajemnych rozliczeń między tymi jednostkami. Przy sporządzaniu łącznego bilansu do wyłączeń kwalifikują się głównie rozrachunki (należności i zobowiązania), a wyłączenia te pozostają bez wpływu na wynik finansowy i nie są uwzględniane w łącznym rachunku zysków i strat, jak też bez wpływu na fundusz jednostki i nie są uwzględniane w zestawieniu zmian funduszu jednostki.

bilans roczny

Bilans jest to zestawienie aktywów i pasywów na dany dzień, nazywany dniem bilansowym (np. na koniec danego roku obrotowego). Przedstawiane w bilansie aktywa są to kontrolowane zasoby. Pasywa natomiast pokazują wszystkie źródła finansowania tych zasobów. Zgodnie z zasadą bilansową suma aktywów równa jest sumie pasywów. Równość aktywów i pasywów wynika również ze stosowanej w księgowości zasady podwójnego zapisu. Bilans jest częścią sprawozdania finansowego.

bilansować

1. w księgowości: a) sporządzać bilans księgowy; b) o pozycji, sumie w bilansie księgowym: wyrównywać wielkości; 2. podsumowywać, zestawiać

Gesamtbilanz

Unter der Gesamtbilanz versteht man einen wesentlichen Bestandteil des Gesamtabschlusses. In der Gesamtbilanz werden die Vermögensrechnung der Kernverwaltung und die Bilanzen der Auslagerungen in konsolidierter Form dargestellt.

Jahresabschluss

Der Jahresabschluss ist die Zusammenfassung des Rechnungswesens eines Rechnungsjahres im Rahmen der doppelten Buchführung. Er besteht insbesondere aus der Bilanz bzw. der Vermögensrechnung und der Gewinn- und Verlustrechnung.

Bilanzieren

Eine Bilanz fertigen.

combined balance sheet

A combined balance sheet of the entity is the sum from the balance sheets of organizational units covered by the combined statement (report), having considered the exclusion of mutual settlements between those entities. Once the combined balance sheet is made, the exclusions mostly involve receivables and liabilities), and the exclusions do not affect the financial result and are not considered in combined profit and loss account; neither do they affect the fund of the entity nor are they factored-in in the breakdown of changes in the fund of the entity.

annual balance sheet

Balance sheet is a breakdown of assets and liabilities as for a specific day, referred to as the balance day (e.g. at the end of a given accounting year). The assets provided in the balance sheet are controlled resources. Liabilities, on the other hand, show all the sources of financing of those resources. According to the balance principle, the sum of assets equals the sum of liabilities. The equality of assets and liabilities also comes from the principle of double recording applied in accounting. Balance sheet is a part of financial statement.

to balance

In accounting: to prepare a balance sheet.

Budżet

Akt stanowiący zestawienie dochodów i wydatków na z góry ustalony okres i zatwierdzony przez najwyższą władzę ustawodawczą danej jednostki. W Niemczech kwalifikuje się budżet federacji i krajów związkowych do tzw. budżetu państwowego, budżet gminy, powiatu czy związku gmin zalicza się do komunalnych budżetów. Niemiecki budżet publiczny może się opierać na zasadzie podwójnej księgowości lub zasadzie budżetowej.

budżet gminy

plan dochodów i wydatków uchwalany w formie uchwały budżetowej stanowiący podstawę gospodarki finansowej gminy. Gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową właśnie na podstawie uchwały budżetowej gminy. Budżet gminy jest rocznym planem.

budżet uzupełniający

w przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności budżet ogólny może zostać poddany ściśle określonej modyfikacji. Wówczas tworzony jest dodatkowy plan finansowy uwzględniający w szczególności konieczność dokonania większych wypłat, aniżeli początkowo zaprojektowano.

burmistrz

urzędnik stojący na czele władz miasta lub gminy

Haushalt

Als öffentlicher Haushalt wird die Finanzwirtschaft einer Gebietskörperschaft (Bund, Länder und Kommunen) bezeichnet. Bundes- und Landeshaushalte gehören zu den staatlichen Haushalten. Gemeinde-, Stadt-, Kreis- und sonstige Gemeindeverbandshaushalte zählen zu den kommunalen Haushalten. Dem öffentlichen Haushalt kann ein kamerales oder ein doppisches Haushalts- und Rechnungswesen zugrunde liegen.

Gemeindehaushalt

Unter Gemeindehaushalt versteht man den Haushalt bzw. Haushaltsplan einer Gemeinde. Der Gemeinderat bzw. die Gemeindevertretung bestimmen den Gemeindehaushalt mittels einer Haushaltssatzung.

Nachtragshaushalt

Ein durch Haushaltsgesetz festgestellter Haushaltsplan kann durch einen Nachtrag geändert oder ergänzt werden. Der Nachtrag wird in dem für den Landeshaushalt üblichen Gesetzgebungsverfahren verabschiedet.

Bürgermeister

Ein Bürgermeister fungiert als Vorsitzender des Gemeinderates und Leiter der Gemeindeverwaltung. Er vertritt die Gemeinde (§ 51 Abs. 1 SächsGemO).

budget

The act providing a breakdown of revenues and expenditures for a predetermined period and approved by the highest legislative authority of a given entity. In Germany the budget of the federation and Bundesländer is qualified as the so-called state budget, whereas the budget of the commune, county or the union of communes are considered communal budgets. The German public budget can be based on the principle of double accounting or the budget principle.

commune budget

Plan of revenue and expenditure passed in a form of the budget resolution providing the grounds for financial management of the commune. The commune is responsible for the financial management just based on the budget resolution of the commune independently. The commune budget is an annual plan.

supplementary budget

Under special circumstances the general budget can be modified in a strictly defined manner; an additional financial plan is developed to consider especially the need of making greater payments than initially designed.

mayor

the head of the city (town) or municipality

cel kontroli

Przeprowadzenie kontroli ma na celu ocenę działalności jednostki kontrolowanej dokonaną na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości celem kontroli jest również ustalenie ich zakresu, przyczyn i skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do usunięcia nieprawidłowości.

Prüfungsziel

Die Durchführung einer Prüfung hat die Bewertung der Tätigkeit einer geprüften Stelle zum Ziel, die aufgrund des aktuellen Sachstandes und unter Heranziehung der angenommenen Kontrollmaßstäbe getroffen wird. Bei Unregelmäßigkeiten hat eine Kontrolle als Ziel die Ermittlung deren Umfanges, der Gründe und der Rechtsfolgen sowie der verantwortlichen Personen. Es werden Empfehlungen zur Behebung der Unregelmäßigkeiten ausgesprochen.

audit objective

The audit performance aims at evaluating the activity of the entity audited made based on the identified real state of affairs by applying the assumed audit criteria. When irregularities are identified, the aim of the audit is also to determine the scope of such irregularities, causes and effects as well as the people responsible as well as to formulate guidelines to remove the irregularities.

celowość

Kryterium to stosowane jest tylko w przypadku kontroli jednostek państwowych. Celowość to ocena, czy działania prowadzone przez kontrolowaną jednostkę mieściły się w celach określonych dla niej przez przepisy prawa. Ważne jest także, czy do osiągnięcia założonych celów zastosowano optymalne metody i środki oraz, przede wszystkim, czy założone cele zostały osiągnięte.

Zweckmäßigkeit

Die Zweckmäßigkeit ist ein Kriterium, das eine Entscheidung oder Handlung nach seiner Geeignetheit zur Erreichung eines Zieles bewertet. Der Grundsatz der Zweckmäßigkeit ist ein Prinzip des Verwaltungshandelns, nach dem von mehreren Handlungsalternativen diejenige gewählt werden sollte, die die Erreichung des angestrebten Ziels am besten gewährleistet.

expediency

The criterion is applied only for the audit of state entities. Purposefulness is an evaluation whether the actions performed by the entity audited have fallen within the scope of the objectives determined for it by the law. It is also crucial, whether to achieve the objectives optimal methods and means were applied and, mostly, whether the objectives were accomplished.

cena

wyrażona w pewnym mierniku wartość towaru

Preis

Der Preis gibt den in einer gewissen Einheit realisierten Wert eines Gutes oder einer Dienstleistung an.

price

The value of the goods expressed using a measure

decyzja

Rodzaj rozstrzygnięcia w danej sprawie. Decyzje są aktami administracyjnymi podobnie jak postanowienia czy rozstrzygnięcia nadzorcze, które podejmuje urząd w celu regulacji indywidualnej sprawy w dziedzinie administracji publicznej. W szerszym rozumieniu mogą to też być obwieszczenia urzędowe bez mocy aktu administracyjnego.

Bescheid

Unter Bescheid versteht man den Ausdruck des Handelns der öffentlichen Verwaltung. Im engeren Sinne sind Bescheide Verwaltungsakte. Als Verwaltungsakt gilt jede Verfügung, Entscheidung oder andere hoheitliche Maßnahme, die eine Behörde zur Regelung eines Einzelfalls auf dem Gebiet des öffentlichen Rechts trifft und die auf unmittelbare Rechtswirkung nach außen gerichtet ist (§ 35 VwVfG). Das dem Verwaltungsakt zugrunde liegende Verwaltungsverfahren ist im VwVfG geregelt.

decision

A kind of a conclusion or resolution reached after consideration. Decisions are administrative acts similarly as supervisory statements or resolutions taken by the authority to settle an individual public administration case. In a broader sense, those can also include official announcements without effect of administrative act. A kind of settlement in a given case.

Decyzja o przyznaniu dotacji – delegowanie uprawnień

Decyzja o przyznaniu dotacji

W Niemczech decyzja administracyjna o przyznaniu obiorcy dotacji środków pieniężnych na realizację określonego zadania (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej). Przyznanie dotacji może być połączone z dodatkową klauzulą nakładającą wykonanie pewnego obowiązku na odbiorcę dotacji.

deficyt

ujemne saldo w budżecie instytucji – sytuacja, w której wydatki w budżecie danej instytucji są wyższe niż jej dochody w danym okresie rozliczeniowym (roku budżetowym). Przeciwnieństwem deficytu budżetowego jest nadwyżka budżetowa.

deficyt budżetowy

Określany w Niemczech jako ujemne saldo w budżecie instytucji – sytuacja, w której wydatki w budżecie danej instytucji są wyższe niż jej dochody w danym okresie rozliczeniowym (roku budżetowym). Przeciwnieństwem deficytu budżetowego jest nadwyżka budżetowa. Do wyrównania deficytu konieczne jest zaciąganie kredytów.

delegowanie uprawnień

jest to przekazywanie władzy określonym pracownikom do wykonania zadania, które leży w zakresie działania przełożonego wraz z uprawnieniami i odpowiedzialnością.

Zuwendungsbescheid

Ein Zuwendungsbescheid ist ein Verwaltungsakt, der die Entscheidung gegenüber dem Zuwendungsempfänger, dass eine Zuwendung für einen konkret festgelegten Zweck gewährt wird, bekannt gibt (Anlage 6 zur VwV zu § 44 SÄHO). Zuwendungen können mit bestimmten Verpflichtungen oder Auflagen versehen sein.

Defizit

Fehlbetrag im Haushalt, der den Unterschied zwischen den tatsächlich eingegangenen Einnahmen (Ist-Einnahmen) und den tatsächlich geleisteten Ausgaben (Ist-Ausgaben) zuzüglich des Unterschieds zwischen den aus dem Vorjahr übertragenen und den in das kommende Jahr zu übertragenden Einnahme- und Ausgaberesten (§ 25 SÄHO) ausweist.

Haushaltsdefizit

Das Haushaltsdefizit wird auch bezeichnet als Budgetdefizit oder negativer Haushaltssaldo. Ein Haushaltsdefizit entsteht in der Kameralistik, wenn die im Haushaltsplan veranschlagten Ausgaben die veranschlagten Einnahmen übersteigen. In der Doppik spricht man von einem Haushaltsdefizit, wenn die veranschlagten Aufwendungen die veranschlagten Erträge übersteigen. Zum Ausgleich des Haushaltsdefizits müssen Kredite aufgenommen werden.

Übertragung von Befugnissen

Übertragung der Entscheidungsgewalt auf den/die betreffenden Mitarbeiter, die Aufgabe durch eigenverantwortliche Arbeit zu erledigen.

decision on the subsidy being granted

In Germany the administrative decision on granting the subsidy for the execution of a specific measure (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act). Granting the subsidy can be connected with an additional clause imposing the performance of an obligation on the subsidy-receiver.

deficit

A negative balance in the budget of an institution; the situation where budget expenditure is higher than its revenue in a given accounting (budget) period. As opposite to budget deficit – budget surplus.

budget deficit

In Germany it is referred to as a negative balance in the budget of an institution; the situation where the expenditure in the budget of a given institution is higher than its revenues in a given accounting period (the budget year). The opposite to the budget deficit is budget surplus. To balance the deficit, it is necessary to contract credits.

delegation of rights

It is a transfer of the authority to specific employees for the task to be performed, which is the responsibility of the superior, together with the rights and liability.

dług publiczny

obejmuje łączne nominalne zadłużenie podmiotów sektora finansów publicznych, ustalone z pominięciem wzajemnych zobowiązań pomiędzy podmiotami należącymi do tego sektora (skonsolidowane zadłużenie brutto).

Staatsverschuldung

Zur Staatsverschuldung gehören sämtliche aufgenommenen Schulden der öffentlichen Hand (Bund, Länder und Gemeinden).

public debt

It covers a total nominal debt of public finance sector entities, determined without mutual liabilities between entities of that sector (consolidated gross debt).

dobór próby

Dobór próby jest częścią badania statystycznego. Polega na wybraniu pewnych indywidualnych obserwacji, które tworząc tzw. próbę statystyczną pozwolą uzyskać pewną wiedzę o całej populacji.

Stichprobe

Eine Stichprobe ist eine für eine Untersuchung unter bestimmten Gesichtspunkten ausgewählte Teilmenge (Daten, Personen, Objekten o. ä.) einer Grundgesamtheit, aus der auf die gesamte Grundgesamtheit geschlossen wird.

selection of the sample

The selection of the sample is part of the study in statistics. It involves selecting some individual observations which, creating the so-called statistical sample, will facilitate acquiring some knowledge about the whole population.

dochody budżetowe

Dochody budżetu państwa to środki pieniężne pobierane od podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych przez państwo lub odrębny organ samorządu terytorialnego w celu realizacji wydatków na cele państwowe.

Haushaltseinnahmen

Zu den Haushaltseinnahmen gehören alle gemäß Haushaltsplan veranschlagten Einnahmen, einschließlich der Einnahmen im Rahmen einer vorläufigen Haushaltsführung. Nicht zu den Haushaltseinnahmen zählen Verwahrungen.

budgetary revenues

The revenues of the state budget are funds collected from economic entities and households by the state or another body of local government to execute expenditure for state purposes.

Dochody/przychody

pojęcie księgowo, które oznacza uzyskane lub należne wpływy wartości, korzyści materialnych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, działalności wykonywanej osobiście, pracy wykonywanej na podstawie stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy oraz z nieruchomości, w tym ze sprzedaży takiej nieruchomości.

Einnahmen

Unter Einnahmen versteht man im Rechnungswesen alle baren oder bargeldlosen Einzahlungen als Zuflüsse von liquiden Mitteln sowie auch alle Forderungszugänge, die durch Rechnungen (an Kunden) entstehen und zu einem Anwachsen des Forderungsbestandes führen.

income/ revenue

An accounting term which stands for received or payable revenue as part of the business activity, personal services provided, work rendered upon a service relationship, employment relationship, or home-based work and cooperative work relationship as well as generated from the immovable property, including the sale of such immovable property.

dostępność danych

cecha informacji stanowiąca, że tylko upoważnione osoby mogą z niej skorzystać w danym miejscu i czasie. Jedną z podstawowych właściwości bezpieczeństwa informacji.

Verfügbarkeit von Daten

Verfügbarkeit der Daten bedeutet die Möglichkeit, auf Daten zuzugreifen, die von der geprüften Stelle vorgehalten werden. Außerdem ist die Verfügbarkeit der Daten eines der Schutzziele der Informationssicherheit.

data availability

A characteristic of information which means that only authorized persons can use it in a specific place and at specific time. One of the key properties of the security of information.

dotacja – dowód źródłowy

dotacja

Dotacja celowa to bezzwrotna pomoc finansowa, którą organizacja otrzymała od donatora/sponsora, na jakiś cel zgodny z jej statutem. Dotacja najczęściej jest udzielona na zrealizowanie jakiegoś konkretnego działania. Może być też przeznaczona na wsparcie instytucjonalne organizacji, czyli np. na zakup sprzętu, szkolenia dla pracowników itp. Dotacja przedmiotowa ma skompensować koszty świadczenia określonej ustawowo usługi publicznej lub do koszty wytwarzania określonych w ustawie wyrobów, np.: dopłata dla samorządowego zakładu budżetowego z tytułu różnicy między ceną biletów i kosztami świadczenia usługi zbiorowej komunikacji publicznej.

dowód księgowy

dokument będący podstawą dokonanego zapisu w księgach rachunkowych (np. faktura VAT).

dowód źródłowy

Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej (zwane "dowodami źródłowymi"):

- 1) zewnętrzne obce – otrzymane od kontrahentów,
- 2) zewnętrzne własne – przekazywane w oryginale kontrahentom,
- 3) wewnętrzne – dotyczące operacji wewnątrz jednostki.

Zuwendung

Zuwendungen sind Geldleistungen des Staates, die dieser freiwillig, also ohne einen bestehenden Rechtsanspruch, zur Erfüllung bestimmter Zwecke bzw. Vorhaben, an denen der Staat ein besonderes Interesse hat, vergibt. Man unterscheidet zwischen Zuweisungen und Zuschüssen.

Zuweisungen sind Geldflüsse zwischen verschiedenen Einheiten des öffentlichen Sektors (z. B. Zuweisungen vom Bund an ein Bundesland).

Zuschüsse sind finanzielle Hilfen von einer Einheit des öffentlichen Sektors an eine Einheit des privaten Sektors. Die Höhe der Zuwendung bemisst sich nach dem staatlichen Interesse und dem Eigeninteresse des Antragstellers aus dem Vorhaben. Die Zuwendung darf nicht höher sein, als es unbedingt notwendig ist, um dieses Vorhaben erfolgreich zu realisieren bzw. den zu fördernden Zweck zu erfüllen. Eigenmittel des Antragstellers und Mittel Dritter sind dabei vorrangig einzusetzen.

Buchungsbeleg

Ein Buchungsbeleg ist als Grundlage jeder Buchung Ausfluss des Grundsatzes ordnungsgemäßer Buchführung. Er dient als Nachweis der Richtigkeit der Aufzeichnungen. Alle Buchungen sind zu belegen (§ 75 SÄHO).

Quellenbeweis

In Polen bezeichnet man damit Buchungunterlagen, die getätigte wirtschaftliche Operationen bestätigen ("Quellenbeweis"):

- 1.) externe fremde – eingegangene Belege von Dritten,
- 2.) externe eigene – Originalbelege für Dritte,
- 3.) interne – betreffen Operationen innerhalb einer Einrichtung.

subsidy/ grant

A designated subsidy is a non-refundable financial assistance the organization has received from the donator /sponsor for a given purpose compliant with its statutes. The subsidy is most often given for the execution of a specific measure. It can also be allocated for an institutional support of the organization, namely a purchase of equipment, training for employees, etc. A product subsidy is to compensate the costs of rendering the public service specified by law or the costs of manufacturing the products specified in the law, e.g., an additional payment for the local-government budget enterprise due to the difference between the price of the tickets and the costs of rendering the mass public transport service.

accounting evidence

A document providing the grounds for a record in accounts (e.g. VAT invoice).

source evidence

The grounds for the records in accounts is bookkeeping evidence stating that economic transactions have taken place (referred to as "source evidence"):

- 1) external foreign, received from business partners,
- 2) external own, handed-over as the original to business partners,
- 3) internal, for the operations inside the entity.

dyscyplina finansów publicznych

Przestrzeganie określonych przez ustawodawcę zasad prawidłowej gospodarki finansowej środkami publicznymi, których naruszenie może spowodować pociągnięcie do odpowiedzialności. Organami właściwymi w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych są: Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych oraz Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych – pełniący funkcję oskarżycieli, Komisje orzekające o instancji w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych Główna Komisja Orzekająca – pełniące funkcję organów orzekających.

Disziplin der öffentlichen Finanzen

Disziplin der öffentlichen Finanzen bedeutet in Polen die Einhaltung der vom Gesetzgeber bestimmten Grundsätze ordnungsgemäßer Finanzwirtschaft der öffentlichen Mittel, ein Verstoß dagegen kann zur Geltendmachung von Haftungsansprüchen führen. Zuständige Organe in diesen Angelegenheiten sind Beauftragte der Disziplin der öffentlichen Finanzen und der Hauptbeauftragte der Disziplin der öffentlichen Finanzen, die Funktion eines Anklägers wahrnehmen, sowie Ausschüsse, die über die Verstöße gegen die Disziplin der öffentlichen Finanzen entscheiden, und der Hauptausschuss, der die Funktion eines Spruchorgans wahrnimmt.

public finance discipline

A failure to obey, specified by the legislator, the principles of the adequate public finance management, the violation of which may result in making them accountable. The bodies competent in cases of public finance discipline violation are: The Ombudsmen for Public Finance Discipline and The Chief Ombudsman for Public Finance Discipline – acting as prosecutors. The adjudicating committees - an instance in public finance discipline violation matters. The Chief Adjudicating Committee acting as adjudicating bodies.

efektywność

Efektywność to rezultat podjętych działań, opisany relacją uzyskanych efektów do poniesionych nakładów.

Effektivität

Ein Maßstab für Wirksamkeit, der das Verhältnis von erreichtem zum angestrebten Ziel beschreibt.

effectiveness

Effectiveness is a result of the actions taken, described by the relationship between the effects gained to the inputs made.

e-kontrola

E-kontrola jest działaniem władz skarbowych mającym na celu wykorzystanie w toku kontroli podatkowej lub skarbowej zaawansowanych narzędzi informatycznych do badania danych finansowych pochodzących z systemu finansowo-księgowego podatnika.

E-Prüfung

In Polen bedeutet der Begriff E-Prüfung, dass im Rahmen einer Steuer- oder Finanzprüfung IT-Werkzeuge zur Untersuchung von Finanzvorgängen, die aus dem Finanzbuchhaltungssystem des Steuerpflichtigen stammen, von Finanzbehörden eingesetzt werden.

e-audit

E-audit is an action of fiscal authorities to apply advanced IT tools during the tax or fiscal audit to investigate financial data derived from the financial and accounting system of the taxpayer.

ekspertyza

(nazywana także opinią) – proces zbadania rzeczy bądź sprawy przez biegłego w danej dziedzinie specjalistę (eksperta).

Gutachten

In einem Gutachten werden Themen von Sachverständigen untersucht und beurteilt.

expertise

An expertise (also referred to as an opinion) is a process of investigating things or matter by a proficient specialist (expert).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – finansowanie

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

fundusz utworzony w 1975 na podstawie art. 160 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zgodnie z tym przepisem, celem funduszu jest „przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych we Wspólnocie poprzez niwelowanie różnic w poziomach rozwoju oraz zacofania regionów”.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS)

jest głównym narzędziem finansowym Unii Europejskiej, wspierającym zatrudnienie w państwach członkowskich oraz promującym spójność gospodarczą i społeczną. Wydatki EFS wynoszą około 10% całkowitego budżetu UE.

finanse publiczne

Finanse publiczne obejmują zasoby pieniężne państwa, czyli procesy gromadzenia i podziału środków publicznych znajdujących się w dyspozycji władz publicznych, a przede wszystkim budżetu państwa, a także fundusze gromadzone i rozdysponowane przez państwo poza budżetem, czyli tzw. parabudżetowe, budżety samorządu terytorialnego oraz budżety ubezpieczeń społecznych.

finansowanie

dostarczanie środków pieniężnych na coś, pokrywanie kosztów jakiegoś przedsięwzięcia, jakiejś działalności, udzielanie funduszy; opłacanie, subsydiowanie, subwencjonowanie, dotowanie

Europäischer Fonds für regionale Entwicklung (EFRE)

EFRE ist einer der Struktur- und Investitionsfonds der Europäischen Union. Aufgabe des Fonds ist es, durch die Beseitigung von Ungleichheiten zwischen den verschiedenen Regionen den wirtschaftlichen, sozialen und territorialen Zusammenhalt in der Europäischen Union zu stärken.

Europäischer Sozialfonds (ESF)

ESF ist einer der Struktur- und Investitionsfonds der Europäischen Union zur Förderung der Beschäftigung und sozialer Integration in Europa. Er fördert eine bessere Bildung, unterstützt durch Ausbildung und Qualifizierung und trägt zum Abbau von Benachteiligungen am Arbeitsmarkt bei.

öffentliche Finanzen

Zu den öffentlichen Finanzen gehören alle Einnahmen und Ausgaben der öffentlichen Hand, wozu in erster Linie der Bund, die Bundesländer und die Kommunen gehören.

Finanzierung

Finanzierung bezeichnet Maßnahmen der Kapitalbeschaffung und der Mittelrückzahlung.

European Regional Development Fund (ERDF)

the fund was established in 1975. Article 176 of the Treaty on the functioning of the EU (ex Article 160 TEC) provides that the European Regional Development Fund (ERDF) is intended to help to redress the main regional imbalances in the European Union.

European Social Fund (ESF)

It is the principal financial tool of the European Union, supporting employment in member states and promoting the economic and social cohesion. The ESF expenditure accounts for about 10% of the total EU budget.

public finance

Public finance covers the funds of the state, namely the processes of accumulation and distribution of public funds at the disposal of public authorities, mostly the state budget as well as the funds collected and disposed of by the state outside the budget, namely the so-called para-budgetary, budgets of the local government and budgets of national insurance.

financing

Providing funds for a purpose, covering the costs of an undertaking, an activity, providing funds.

finansowanie w celu uzupełnienia brakujących środków

Dotacja jest przyznawana z reguły na częściowe sfinansowanie założonego celu i na uzupełnienie brakujących środków finansowych. Brak środków wynika z faktu, że beneficjent nie jest w stanie pokryć wydatków kwalifikowalnych ze środków własnych lub obcych, przyznając dotację należy ograniczyć jej wysokość do pewnej kwoty maksymalnej (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung)

Fehlbedarfsfinanzierung

Unter Fehlbedarfsfinanzierung versteht man die Teilfinanzierung des zu erfüllenden Zwecks zur Deckung des Fehlbedarfs, der verbleibt, wenn der Zuwendungsempfänger die zuwendungsfähigen Ausgaben nicht durch eigene oder fremde Mittel decken kann (VwV zu § 44 SÄHO).

financing to supplement the missing funds

The subsidy is granted, in general, for a partial financing of the objective and for supplementing the missing funds. The lack of funds results from the fact that the beneficiary cannot cover the eligible costs from own or third-party resources, granting the subsidy; the amount of the subsidy must be limited to some maximum amount (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (Sächsische Haushaltsordnung))

finansowanie w formie stałej kwoty

Dotacja jest przyznawana z reguły na częściowe sfinansowanie założonego celu, możliwe jest to w formie stałej kwoty wydatków kwalifikowalnych. W takim przypadku dotacja może zostać również ustalona jako wielokrotność kwoty, przypadającej na daną, określoną jednostkę (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung)

Festbetragsfinanzierung

Unter Festbetragsfinanzierung versteht man die Teilfinanzierung des zu erfüllenden Zwecks mit einem festen Betrag an den zuwendungsfähigen Ausgaben (VwV zu § 44 SÄHO).

fixed-amount financing

The subsidy is granted, as a rule, for a partial financing of the objective, which is possible as a fixed-amount of eligible costs. In such case the subsidy can be also determined as a multiple of the amount for a specific entity (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (Sächsische Haushaltsordnung))

gmina

nazwa jednostki podziału administracyjnego niskiego szczebla i samorządu terytorialnego lub związku wyznaniowego, także określenie wspólnoty samorządowej lub wyznaniowej.

Gemeinde

Gemeinden, die häufig auch Kommunen genannt werden, stellen die unterste Verwaltungsebene in Deutschland dar. Zu den Gemeinden gehören die kreisangehörigen Städte und Gemeinden, die kreisfreien Städte sowie die Stadtstaaten als Sonderform der kreisfreien Städte.

commune

Name of the administrative division unit of low level and local government, also referred to local government community.

gospodarka komunalna

dział gospodarki narodowej, której celem jest zaspokojenie bieżących i nieprzerwanych potrzeb dla ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych wynikających z zamieszkania ludności

Kommunalwirtschaft

Die Kommunalwirtschaft als Gesamtheit der wirtschaftlichen Betätigung einer kommunalen Gebietskörperschaft übernimmt wichtige Bereiche der Daseinsfürsorge und stellt damit einen zentralen Bestandteil der kommunalen Selbstverwaltung dar.

municipal services management

A branch of national economy which aims at meeting day-to-day and ongoing needs for the residents by rendering services commonly available resulting from the place of residence.

informacje niejawne

polski termin prawny, który został zdefiniowany w ustawie o ochronie informacji niejawnych z 5 sierpnia 2010 r. Dz.U. 2010 nr 182 poz. 1228. Oznacza informację, która wymaga ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem, niezależnie od formy i sposobu jej wyrażenia, także w trakcie jej opracowania.

Verschlusssachen

Verschlusssachen (VS) sind im öffentlichen Interesse geheimhaltungsbedürftige Tatsachen, Gegenstände oder Erkenntnisse, unabhängig von ihrer Darstellungsform, beispielsweise Schriftstücke, Zeichnungen, Karten, Fotokopien, Lichtbildmaterial, elektronische Dateien oder Datenträger, elektrische Signale, Geräte, technische Einrichtungen oder das gesprochene Wort. Sie werden entsprechend ihrer Schutzbedürftigkeit von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung eingestuft (§ 4 Abs. 1 SächsSÜG).

classified information

The Polish legal term defined in the Classified Information Protection Act of 5 August 2010. Journal of Law 2010 no 182 item 1228. It stands for information which requires protection from unauthorized disclosure, irrespective of the form and the way it is expressed, also when elaborated.

inspektor kontroli

urzędnik ds. spraw kontroli gospodarki finansowej.

Finanzprüfer

Ein Finanzprüfer ist ein Bediensteter einer Kontrollbehörde, der die öffentlichen Finanzen überprüft.

audit inspector

An official for financial management audit.

instytucja audytowa

Instytucja która w sposób systematyczny i niezależny ocenia daną organizację, system, proces, projekt lub produkt.

Prüfbehörde

Eine Prüfbehörde ist eine Institution, die in ihrem Zuständigkeitsbereich mit der Prüfung der Ordnungsmäßigkeit und Wirtschaftlichkeit betraut ist.

audit institution

It evaluates a given organization, system, process, project or product in a regular way and with due diligence.

inwentaryzacja

ogół czynności rachunkowych zmierzających do sporządzenia szczegółowego spisu z natury składników majątkowych i źródeł ich pochodzenia na określony dzień. Inwentaryzacja polega na ustaleniu za pomocą spisu faktycznego stanu wszystkich rzeczowych i pieniężnych składników majątkowych, jak też wyjaśnienie różnic pomiędzy stanem stwierdzonym podczas inwentaryzacji (rzeczywistym) a stanem wynikającym z ewidencji księgowej.

Bestandsaufnahme

Die Bestandsaufnahme ist die körperliche oder buchmäßige Erfassung aller Vermögensgegenstände und Schulden eines Unternehmens oder einer Verwaltungseinheit zu einem bestimmten Zeitpunkt. In der VwV zu SÄHO werden für die Verwaltung des Freistaates Sachsen Regelungen zur Durchführung der Bestandsprüfung getroffen.

Stock-taking

All accounting actions made for a detailed stock inventory of assets and the sources of their origin as for a specific day. Stock-taking involves finding, using a list, of the actual condition of all tangible assets and cash in hand and in bank, as well as accounting for the differences between the state identified during the stock-taking (the real state) and the state resulting from bookkeeping.

jednostka kontrolowana

komórka, w której przeprowadzana jest kontrola

geprüfte Stelle

Die geprüfte Stelle ist eine Institution, deren Geschäftsvorfälle bzw. Prozesse durch eine Finanzbehörde untersucht werden.

audited entity

The audited entity is an institution whose transactions and processes are analyzed by an authority.

jednostka nadzorowana

komórka w której nadzór jest prowadzony przez cały czas trwania danego procesu. Nie ma charakteru ani cyklicznego ani wyrwykowego. Nadzorowi podlega całość wykonywanych prac na każdym etapie ich zaawansowania. Z reguły wyznaczona jest w tym celu konkretna osoba lub organizacja, której celem jest bieżąca weryfikacja i raportowanie z postępu danych prac.

beaufsichtigte Stelle

Die beaufsichtigte Stelle ist in der Regel eine Organisationseinheit, die der (Dienst- und/oder Fach-) Aufsicht einer anderen Organisationseinheit unterstellt ist.

entity supervised

The entity where supervision is performed throughout a given process. It is neither regular or ad-hoc. The supervision covers all the works at each stage of advancement. In general a specific person or organization is appointed for verifying and reporting on the advancement of specific works as they arise.

jednostka samorządu terytorialnego

Samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych – Artykuł 163 Konstytucji RP. Od 1 stycznia 1999 r. obowiązuje w Polsce trójszczeblowa struktura samorządu terytorialnego: samorząd gminny, samorząd powiatowy, samorząd województwa. Jednostki samorządu terytorialnego działają poprzez swoje organy. Każda z jednostek ma przewidziany ustawowo organ stanowiący, kontrolny oraz wykonawczy. Organami gminy są rada gminy, która ma kompetencje stanowiące i kontrolne oraz, w zależności od wielkości gminy, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, sprawujący władzę wykonawczą. Organami powiatu są rada powiatu i zarząd powiatu ze starostą jako przewodniczącym. Organami województwa są sejmik i zarząd, któremu przewodniczy marszałek województwa. W systemie kontroli wewnętrznej jednostek samorządu terytorialnego pierwszoplanowe miejsce zajmują organy stanowiące oraz obligatoryjna komisja rewizyjna. Komisja rewizyjna ma kompetencje do opiniowania wykonywania budżetu jednostek oraz występowania z wnioskiem o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium właściwemu organowi wykonawczemu.

örtliche Selbstverwaltung

Die örtliche Selbstverwaltung erfüllt die öffentlichen Aufgaben, die nicht durch die Verfassung oder die Gesetze anderen Organen der öffentlichen Gewalt vorbehalten sind, Art. 163 Verfassung der Republik Polen. Seit dem 01. Januar 1999 gilt in Polen eine dreistufige Struktur der örtlichen Selbstverwaltung: Gemeinde, Landkreis und die Wojewodschaft. Die örtliche Selbstverwaltung wirkt durch ihre Organe, jede hat ein gesetzlich bestimmtes Gesetzgebungs-, Kontroll- und Exekutivorgan. Zu den Organen einer Gemeinde gehören ein Gemeinderat (mit Gesetzgebungs- und Kontrollkompetenz) und abhängig von der Gemeindegröße ein Gemeindevorsteher, ein Bürgermeister oder ein Stadtpräsident (mit Exekutivkompetenz). Zu den Organen eines Landkreises gehören der Kreistag, Kreisvorstand und Landrat. Zu den Organen einer Wojewodschaft gehören Wojewodschaftstag, Wojewodschaftsvorstand und Wojewodschaftsmarschall. Im System der Kontrolle der örtlichen Selbstverwaltung vorrangige Rolle haben die Gesetzgebungsorgane und eine obligatorische Revisionskommission. Die Revisionskommission ist befugt, den Haushaltsvollzug durch die örtliche Selbstverwaltung zu begutachten, und den Antrag auf Nicht-/Entlastung des Exekutivorgans zu stellen.

local authority

Local government performs public responsibilities not restricted by the Constitution or laws for the bodies of other public authorities. Art. 163 of the Constitution of the Republic of Poland. Since 1 January 1999 in Poland there has been operating a three-level local government structure: the local government of the commune, the local government of the county, the local government of the province. Local government authorities operate through their bodies. Each local authority has its decision-making, control and executive body provided for by law. The bodies of the commune; the council of the commune with its decision-making and control competences as well as, depending on the size of the commune, the head of the commune/municipality, mayor or president of the city, as the executive authority. The bodies of the county are the county council and the county board with the head of the county acting as the chairman. The bodies of the province are the parliament of the province and the board, with its head; the marshal of the province. In the internal control system of local authorities the top positions are held by the decision-making bodies and obligatory audit committee. The audit committee is competent to give opinion on budget execution by the local authorities and to petition for granting or non-granting the vote of approval to the applicable executive body.

kierownik kontroli

inspektor koordynujący działania inspektorów kontroli

Prüfungsleiter

Der Prüfungsleiter ist der Hauptverantwortliche und Koordinator der Prüfung.

head of the audit

The inspector coordinating the actions of the audit inspectors

Klauzula dodatkowa

Dodatkowa klauzula zamieszczana w decyzji administracyjnej, nakładająca na adresata decyzji określone obowiązki lub wymóg zastosowania przepisów szczególnych przez organ wydający decyzję.

Auflage

Eine Auflage ist eine Bestimmung, durch die dem Begünstigten ein Tun, Dulden oder Unterlassen vorgeschrieben wird (§ 36 Abs. 2 VwVfG).

additional clause

Additional clause provided in administrative decision, determining specific obligations for the addressee of the decision or the requirement for the decision issuer to apply special provisions.

komisja rewizyjna

organ powołany do kontroli finansowej zarządu w organizacji społecznej, spółdzielni, spółce itp., wybierany spośród członków tej organizacj. Działa samodzielnie albo obok rady nadzorczej. Do jej kompetencji należy wykonywanie nadzoru, zwłaszcza po zakończeniu roku obrachunkowego, w zakresie badania bilansu, podziału zysku, pokrycia strat itp.

Revisionskommission

Die Revisionskommission ist ein bestimmtes Organ in Polen, welches die Finanzen des Vorstandes einer Organisation, einer Genossenschaft oder einer Gesellschaft kontrollieren soll, gewählt von Mitgliedern der jeweiligen Organisation. Seine Aufgabe besteht darin, nach dem Ende eines Rechnungsjahres, bei der Bilanzprüfung, der Verlustzuweisung und Verlustdeckung die Aufsicht auszuüben.

audit committee

A body established for financial control of the management in a social organization, cooperative, company, etc., chosen from the members of that organization. It operates independently or next to the supervisory board. That competence covers supervision, especially after the end of the accounting year, in the scope of verifying the balance sheet, division of profit, coverage of losses, etc.

Kontrola

Porównywanie stanu rzeczywistego jakiegoś procesu czy działania ze stanem wymaganym, wyznaczonym przez przyjęte normy i oczekiwania. Kontrola jest procesem wrywkowym, który może mieć miejsce regularnie i cyklicznie, bądź w sposób niespodziewany i zaskakujący. Podstawowymi funkcjami kontroli jest ocenianie, sprawdzanie i wyciąganie wniosków z postępu danych prac. Kontrola może być zewnętrzna lub wewnętrzna.

Prüfung

Eine Prüfung wird durch Personen wahrgenommen, die nicht in die zu prüfenden Vorgänge eingebunden sind. In der Regel werden Vorgänge der Vergangenheit geprüft. Der Sächsische Rechnungshof prüft die gesamte Haushalts- und Wirtschaftsführung des Freistaates Sachsen einschließlich dessen Sondervermögen und Betriebe (§ 88 SäHO).

audit

A comparison of the real state of affairs of a process or action with the state which has been required, determined by the assumed norms and expectations. The audit is an ad-hoc process which can take place regularly and come in cycles or unexpected and surprising. The basic audit functions are to evaluate, inspect and draw conclusions from the advancement of given works. The audit can be external or internal.

kontrola budowlana

Kontrola państwowych i gminnych projektów budowlanych naddziemnych i drogowych oraz dotacji przyznawanych na ich wykonanie, przeprowadzana przez Saksoński Trybunał Obrachunkowy.

Bauprüfung

Der Sächsische Rechnungshof prüft staatliche und kommunale Hochbau- und Straßenbaumaßnahmen und Zuwendungsbaumaßnahmen.

construction project audit

Audit of state and commune overground structures and roads projects as well as subsidies awarded for their execution, performed by the Saxony Court of Audit.

kontrola finansowa

Kontrola finansowa to szczególny rodzaj kontroli, której przedmiotem są zjawiska i procesy finansowe, dotyczące głównie finansów publicznych, jest elementem procesu zarządzania publiczną gospodarką finansową. Z reguły jest podejmowana przez państwo i zmierza do osiągnięcia zgodności między stanem rzeczywistym (wykonaniem) a stanem obowiązującym (wyznaczeniem). Celem kontroli jest zapewnienie zgodności między przebiegiem a wynikiem określonego działania.

kontrola księgową

Kontrola dokumentów, sprawdzanie poprawności dokumentów pod względem formalnym, merytorycznym i rachunkowym. Dokument oceniony pozytywnie nabiera charakteru dowodu księgowego i może być podstawą dokonywania zapisów księgowych. Kontrola formalna dotyczy zgodności zaszłości gospodarczej i opisującego ją dokumentu pod względem zgodności z uregulowaniami prawnymi. Kontrola merytoryczna polega na sprawdzeniu zgodności treści dokumentu z rzeczywistym przebiegiem opisywanej w nim zaszłości gospodarczej. Kontrola rachunkowa dotyczy poprawności obliczeń na sprawdzanym dokumencie.

kontrola pod względem gospodarności

Analiza kontrolowanej działalności pod kątem gospodarności ma wskazać, czy pieniądze wykorzystywane były oszczędnie i wydajnie, a nakłady były proporcjonalne do uzyskanych efektów. W razie stwierdzenia szkód kontrolerzy sprawdzają, czy zostały wykorzystane wszelkie możliwości, aby im zapobiec lub ograniczyć ich wielkość.

Finanzkontrolle

Unter Finanzkontrolle versteht man die Prüfung der Haushalts- und Wirtschaftsführung der öffentlichen Haushalte durch die Rechnungshöfe. Beispiele sind auf Ebene der EU der Europäische Rechnungshof, auf Bundesebene der Bundesrechnungshof, auf Landesebene der Sächsische Rechnungshof und auf Gemeindeebene die kommunalen Rechnungsprüfungsämter.

Rechnungsprüfung

Die Rechnungsprüfung erfasst die gesamte Jahresrechnung. Aufgabe der Rechnungsprüfung ist es, das gesamte Verwaltungshandeln - in der Regel über Stichproben - zu prüfen und auszuwerten. Dabei erstreckt sich die Prüfung auf die gesamte Haushalts- und Wirtschaftsführung der geprüften Stellen (z. B. Freistaat Sachsen, Kommunen im Rahmen der überörtlichen Kommunalprüfung). Politische Entscheidungen im Rahmen geltenden Rechts unterliegen nicht der Beurteilung durch den Rechnungshof.

Wirtschaftlichkeitsprüfung

Eine Wirtschaftlichkeitsprüfung umfasst eine unabhängige, objektive und verlässliche Untersuchung von Maßnahmen, Systemen, Vorhaben, Verfahren und Einrichtungen zur Ermittlung von Verbesserungsmöglichkeiten gemäß den Grundsätzen der Sparsamkeit, Wirtschaftlichkeit und Wirksamkeit.

financial audit

Financial audit is a special kind of audit the subject of which are financial phenomena and processes, concerning mostly public finance; it is an element of public finance management process. As a rule, it is performed by the state and it is intended to accomplish the compliance between the real state (execution) and the state with is applicable (determined). The aim of the audit is to ensure a compliance between the course and the result of a specific action.

audit of accounts

An audit of documents, verifying the correctness of documents in terms of compliance with the law, content-wise and in terms of calculations. The document accepted becomes a bookkeeping evidence and it can provide the grounds for records in the accounts. The control of the compliance with the law concerns a compliance of a past economic event and the document describing it with the law. The content-wise control involves verifying the compliance of the contents of the document with the actual course of the economic event described by it. Calculation control concerns the accuracy of the calculations in the document verified.

performance audit

The analysis of the activity audited in terms of economic prudence is to demonstrate whether the funds were used with economic prudence and effectively, and the inputs were proportional to the effects. If damage is identified, the auditors verify whether all the possibilities were used to prevent or to limit the size of the damage.

kontrola pod względem legalności – kontrola przekrojowa

kontrola pod względem legalności

kontrola dokumentu obrazującego kontrolę operacji lub działania gospodarczego pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz instrukcjami wewnętrznymi.

Rechtmäßigkeitsprüfung

Der Grundsatz der Rechtmäßigkeit des Verwaltungshandelns ergibt sich bereits aus dem Grundgesetz (Art. 20 Abs. 3 GG). Danach muss die Verwaltung das geltende Recht beachten. Die Kontrolle und Überwachung der Rechtmäßigkeit der gesamten Haushaltswirtschaft gehört zu den originären Aufgaben der Rechnungsprüfung.

compliance audit

A control of the document showing the control of the transactions or economic action in terms of compliance with the applicable laws and internal instructions.

kontrola pod względem rzetelności

Jest to kryterium w przypadku którego inspektorzy badają, czy kontrolowani wypełniali swoje obowiązki z należytą starannością, sumiennie i we właściwym czasie. W ramach miary rzetelności oceniane są zachowania pracowników instytucji publicznych. Etos pracowników nie jest formalnie określony przez prawo, mimo to stanowi bardzo ważny element funkcjonowania każdego publicznego organu, zarówno państwowego, jak i samorządowego.

Ordnungsmäßigkeitsprüfung

Mit einer Ordnungsmäßigkeitsprüfung wird geprüft, ob vorgegebene Ordnungsgrundsätze (z. B. Grundsätze ordnungsmäßiger Buchführung und Bilanzierung, gesetzliche oder innerbetriebliche Vorschriften) eingehalten wurden.

regularity audit (financial audit)

It is a criterion when the inspectors investigate whether the audited entities performed their duties with due diligence, carefully and in a timely manner. As part of the measure of reliability the behaviours of employees of public institutions are evaluated. The ethos of employees is not formally determined by law, however it is a very important element of the operation of each public body, both state and local government.

kontrola przekrojowa

Kontrola przekrojowa ma na celu dostarczenie wiedzy o działalności administracji w wybranej dziedzinie poprzez porównanie wyników kontroli w reprezentatywnie wybranej grupie jednostek.

Querschnittsprüfung

Bei dieser Prüfung wird ein abgegrenzter Prüfungsgegenstand gleichzeitig oder nacheinander bei mehreren Behörden oder mehreren Dienststellen einer Behörde unter übergeordneten Gesichtspunkten geprüft. Auf diese Weise sollen neben den Ergebnissen der Prüfung bei einzelnen Behörden oder Dienststellen generelle Erkenntnisse über Möglichkeiten für Verbesserungen (z. B. Best Practice) gewonnen werden. Im Interesse einer gesicherten Aussage kommt hierbei der Auswahl der zu untersuchenden Stellen (Art und Anzahl) besondere Bedeutung zu.

sectional audit

A sectional audit aims at providing knowledge on the activity of the administration in a given field by a comparison of the audit results in a representative group of entities.

kontrola wewnętrzna

jest to obserwowanie, ustalanie lub wykrywanie stanu faktycznego, porównywanie rzeczywistości z zamierzeniami, występowanie przeciwko zjawiskom niekorzystnym oraz informowanie właściwych jednostek o dokonanych spostrzeżeniach, jednakże bez decydowania o zmianie kierunku działania jednostki kontrolowanej.

kontrola wyników

Forma kontroli sprawdzająca zgodność między planem a wynikiem określonego działania. W Niemczech obejmuje ona kontrolę stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów, kontrolę skuteczności zastosowanych działań oraz kontrolę gospodarności.

kontrola zarządcza

specyficzne rozwiązanie organizacyjne, tj. koncepcja teoretyczna, którą urzeczywistnia się w praktyce organizacyjnej, aby przezwyciężyć określone problemy w organizacji i osiągać zakładane rezultaty. To inaczej system procedur, instrukcji, zasad i mechanizmów, które wspomagają zarządzanie zmierzając do uzyskania – przez kierownictwo – pewności, że cele jednostki zostaną osiągnięte.

kontroler

inspektor upoważniony do przeprowadzenia kontroli.

Interne Revision

Interne Revision bezeichnet die Prüfung durch institutionsangehörige, aber prozessunabhängige Personen.

Erfolgskontrolle

Eine Erfolgskontrolle ist ein systematisches Prüfungsverfahren. Sie dient dazu, während der Durchführung (begleitende Erfolgskontrolle) bzw. nach Abschluss (abschließende Erfolgskontrolle) einer Maßnahme ausgehend von der Planung, festzustellen,

- ob und in welchem Ausmaß (Zielerreichungsgrad) die angestrebten Ziele erreicht wurden (Zielerreichungskontrolle),
- ob die Maßnahme geeignet und ursächlich für die Zielerreichung war (Wirkungskontrolle) und
- ob die Maßnahme wirtschaftlich war (Wirtschaftlichkeitskontrolle, VwV zu § 7 SÄHO).

prüfungsbezogenes Management

Eine besondere Organisationslösung, ein theoretisches Konzept, welches in der Praxis umgesetzt wird, um gewisse Organisationsprobleme zu überwinden und geplante Ergebnisse zu erzielen. Ein System von Abläufen, Vorgaben, Grundsätzen und Mechanismen zur Unterstützung des Managements, um Ziele einer Institution zu erreichen.

Prüfer

Ein Prüfer ist eine Person, die im Auftrag einer Finanzkontrollbehörde eine Prüfung durchführt.

internal audit

It involves observing, finding and identifying the real state of affairs, making a comparison of the reality with intentions, addressing unfavourable phenomena as well as informing the competent units about the observations made, however not deciding on the change in the direction of the operation of the entity audited.

program evaluation

A form of audit verifying the compliance between the performance result for a specific action. In Germany it covers the audit of the level of accomplishment of the objectives, audit of the effectiveness of the measures taken and the audit of economic prudence.

auditing management

A specific organizational solution, namely a theoretical concept coming to life in organizational practice to overcome specific problems in the organization and to achieve the expected results. In other words it is a system of procedures, instructions, principles and mechanisms supporting management for the managers to become certain that the objectives of the entity will be accomplished.

auditor

An inspector authorized to perform an audit.

koszty – księgowanie

koszty

wyrażone w jednostkach pieniężnych celowe zużycie zasobów majątkowych jednostki i wykorzystanie pracy osób zatrudnionych w jednostce.

koszty osobowe

Koszty osobowe (płace) związane są z nakładami pracy żywej na wytworzenie produktu w danym przedsiębiorstwie. Planowe koszty osobowe powstają drogą pomnożenia normy nakładu pracy niezbędnego na wytworzenie produktu przez stawkę płacy przypadającą na jednostkę danego rodzaju pracy. Oprócz nakładów pracy bezpośrednio związanych z produkcją poszczególnych towarów koszty osobowe zawierają również nakłady pracy wydatkowanej przez pracowników zarządu przedsiębiorstwa, kierownictwa wydziałów, obsługi itp.; te pośrednie koszty osobowe przelicza się na poszczególne produkty za pomocą odpowiedniego klucza.

Kraj związkowy

Tak zwany land, część składowa Republiki Federalnej Niemiec. Republika składa się od 1990 roku z 16 landów. Landy są państwami z własną konstytucją krajową, parlamentem krajowym i strukturami administracyjnymi. Ustawa zasadnicza Niemiec (Grundgesetz) reguluje podział władzy państwowej pomiędzy federacją a landami.

księgowanie

dokonywanie zapisów w księgach rachunkowych.

Kosten

Die Kosten bezeichnen den effektiven und kalkulatorischen Verzehr von materiellen und immateriellen Gütern, der in Geld bewertet wird.

Personalaufwand

Personalaufwand ist der Aufwand, der für die Bediensteten des jeweiligen Unternehmens in der öffentlichen Verwaltung anfällt. Dazu zählen die Bezüge der Beamten und die Vergütung der Beschäftigten. Zum Personalaufwand gehören auch die vom Arbeitgeber zu entrichtenden Sozialversicherungsbeiträge (Renten-, Kranken-, Arbeitslosen- und Pflegeversicherung). Die Pensionsrückstellungen für Beamte werden dem Personalaufwand zugerechnet. Der Personalaufwand ist Bestandteil der Gewinn- und Verlustrechnung.

Bundesland

Ein Land (umgangssprachlich auch Bundesland) ist ein teilsouveräner Gliedstaat der Bundesrepublik Deutschland. Die Bundesrepublik wird seit 1990 aus 16 Ländern gebildet. Die Länder sind Staaten mit eigenen Landesverfassungen, Parlamenten und Verwaltungsstrukturen. Durch das Grundgesetz ist die Ausübung der Staatsgewalt zwischen Bund und Ländern aufgeteilt.

Buchen

Über das Vermögen und die Schulden ist Buch zu führen oder ein anderer Nachweis zu erbringen. Buchungen im Sinne des Haushaltsrechts sind die Eintragungen von Beträgen und erläuternden Angaben in die Bücher der Kasse (VwV zu § 71 SÄHO).

costs

Expressed in currency units, a purposeful use of assets resources of the entity and the use of work of the persons employed by that entity.

personnel costs

Personnel costs (salaries) are connected with the inputs of human work for product manufacturing in a given enterprise. The planned personnel costs are made by multiplying the norm of work input indispensable for the manufacturing of the product by the rate of salary per unit of a given kind of work. Next to work inputs directly connected with the production of respective goods the personnel costs also cover the work inputs spent by employees of the management of the enterprise, managers of the departments, services etc.; those indirect personnel costs are calculated for respective products using the applicable key.

Bundesland

A Bundesland is a part of the Federal Republic of Germany. Since 1990 the Republic has been made up of 16 lands. Lands are states with their own constitutions, land parliament and administrative structures. The Constitution of Germany (Grundgesetz) regulates the division of the state power between federation and lands.

bookkeeping

Keeping records of the financial affairs of a business.

mienie komunalne

jest to własność gminy (miasta) oraz inne prawa majątkowe należące do gminy (miasta), związków do których należy dana gmina (miasto) oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

kommunales Vermögen

Im kommunalen Haushaltsrecht wird mit Vermögen die Gesamtheit aller Aktiva bezeichnet. Im engeren Sinne zählen hierzu das Anlage- und das Finanzvermögen, im weiteren Sinne Sondervermögen und Treuhandvermögen.

municipal assets

The property of the commune/ municipality and other property rights of the commune/ municipality, the unions a given commune/ municipality belongs to as well as the property of other communal/ municipal legal persons, including enterprises.

monitoring

stała obserwacja i kontrola jakichś procesów lub zjawisk.

Überwachung

Überwachung ist die ständige bzw. zielgerichtete Beobachtung, Informationserhebung oder Kontrolle von Prozessen, Phänomenen, Objekten, Personen oder Gegenständen durch nicht am Geschehen Beteiligte.

monitoring

An ongoing observation and control of some processes and phenomena.

nadwyżka budżetowa

Suma dochodów budżetowych przewyższająca wydatki budżetowe; jeden z rodzajów nadwyżki finansowej. Powoduje wycofanie z obiegu określonej ilości pieniądza (działanie deflacyjne) i umożliwia wprowadzenie do obiegu dodatkowej ilości pieniądza poprzez udzielenie kredytu (kreacja pieniądza).

Haushaltsüberschuss

Der Haushaltsüberschuss wird auch bezeichnet als Budgetüberschuss oder positiver Haushaltssaldo. Ein Haushaltsüberschuss entsteht in der Kameralistik, wenn die im Haushaltsplan veranschlagten Einnahmen die veranschlagten Ausgaben übersteigen. In der Doppik spricht man von einem Haushaltsüberschuss, wenn die veranschlagten Erträge die veranschlagten Aufwendungen übersteigen.

budget surplus

Budget surplus is a phenomenon that is opposite of budget deficit. It is an important tool of fiscal policy. A government runs a budget surplus when the economy is under inflationary pressure. A budget surplus means either an increase in income through increase in taxes or decrease in government expenditures or both.

Nadzór administracyjny

Nadzór w administracji publicznej polega na możliwości władczego ingerowania w działalność podmiotu nadzorowanego, wraz z pociąganiem do odpowiedzialności osób, nakazywania naprawienia uchybień, z zagrożeniem karami dyscyplinarnymi w razie niewykonania tychże nakazów. Nadzór może być prewencyjny (sankcjonowanie czyli zatwierdzanie uchwał) lub następczy (np. wiążące zalecenia pokontrolne). W Saksonii nadzór dzieli się na merytoryczny i służbowy i jest sprawowany przez właściwe ministerstwa. Nadzór merytoryczny dotyczy zapewnienia zgodnej z prawem i określonymi celami realizacji zadań. Organy nadzoru mają prawo uzyskania informacji i wydawania poleceń. Prawo do wydawania poleceń nie jest ograniczone. Nadzór służbowy rozciąga się na wszystkie dziedziny, które są warunkiem prawidłowego przebiegu pracy, w szczególności strukturę, ogólne prowadzenie spraw i sprawy kadrowe urzędu.

należność

w rachunkowości uprawnienie do otrzymania w określonym terminie świadczenia pieniężnego lub rzeczowego od dłużnika.

Aufsicht

Die Aufsicht gliedert sich nach § 17 Sächsisches Verwaltungsorganisationsgesetz in die Fachaufsicht und die Dienstaufsicht. Soweit nichts anderes geregelt ist, führen die Fach- und Dienstaufsicht die Staatsministerien über die ihnen unmittelbar nachgeordneten Staatsbehörden.

Die Fachaufsicht erstreckt sich auf die Sicherstellung der rechtmäßigen und zweckmäßigen Aufgabenwahrnehmung. Die Aufsichtsbehörden können sich insbesondere unterrichten lassen und Weisungen erteilen; das Weisungsrecht ist nicht beschränkt. Die Dienstaufsicht erstreckt sich auf alle Aufgabengebiete, die Voraussetzung für den geordneten Ablauf des Dienstbetriebes sind, insbesondere den Aufbau, die allgemeine Geschäftsführung und die Personalangelegenheiten der Behörde.

Forderung (bilanziell)

Eine bilanzielle Forderung bezeichnet die Ansprüche gegenüber Dritten, die in der Bilanz als kurzfristige Vermögenswerte (Umlaufvermögen) aktiviert werden.

administrative supervision

Supervision in public administration involves a possibility of authoritative interfering in the activity of the entity supervised, including making persons accountable, ordering the repair of infringements, under the threat of disciplinary punishment in the case of any failure of the execution of such orders. Supervision can be preventive (sanctioning, namely giving official approval for resolutions) or consequent (e.g. final and binding post-audit recommendations). In Saxony supervision is divided into content-wise and official and it is performed by competent ministries. The content-wise supervision involves ensuring that the execution of responsibilities is compliant with the law and specific objectives. The bodies of supervision enjoy the right to acquire information and to give orders. The right to give orders is not restricted. The official supervision covers all kinds of domains which condition an adequate course of work, especially the structure, general management of matters and the authority HR.

receivables

In accounting it is the right to receive cash consideration or benefits in kind from the debtor at a specific time.

naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi osoba, która popełniła czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych określony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Podstawową przesłanką odpowiedzialności jest wina sprawcy. Odpowiedzialność ponosi zarówno osoba, która popełniła czyn stanowiący naruszenie, jak też osoba, która wydała polecenie dokonania takiego czynu. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych uważa się za popełnione w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany. Odpowiedzialność jest ponoszona zarówno za umyślne, jak i nieumyślne naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Verletzung der Disziplin der öffentlichen Finanzen

Die Verantwortung für die Verletzung der Disziplin der öffentlichen Finanzen trägt diejenige Person, die mit der begangenen Tat gegen die geltenden Regelungen der Disziplin der öffentlichen Finanzen verstoßen hat, bzw. die Person, die eine Anweisung zur Ausübung dieser Tat erteilt hat. Ein Verstoß gilt in dem Zeitpunkt als begangen, in dem der Täter eine Handlung, zu deren Vornahme er verpflichtet hat, vorgenommen bzw. unterlassen hat. Dabei trägt der Täter die Verantwortung sowohl für eine vorsätzliche als auch fahrlässige Verletzung der Disziplin.

public finance discipline violation

The liability for public finance discipline violation is held by the person who has committed an act violating public finance discipline provided for in the law valid when such violation occurred. The basic grounds for the liability is the guilt of the offender. The liability concerns both the person who has violated the discipline and the person who has given an instruction for such act to be committed. Public finance discipline is considered to have been violated at the time when the offender was acting or failed to commit an act the offender was obliged to. Liability concerns both intentional and unintentional public funds discipline violation.

nieprawidłowość

fakt lub zjawisko niezgodne z przepisami, normami prawa

Unregelmäßigkeit

Eine Unregelmäßigkeit bezeichnet das Abweichen einer Tatsache, eines Sachverhaltes von der Regel.

irregularity

A fact or phenomenon non-compliant with the regulations, the law.

nieruchomość

jeden z rodzajów rzeczy w rozumieniu prawa cywilnego, część powierzchni ziemskiej, stanowiąca odrębny przedmiot własności (gruntu), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności

Liegenschaft

Eine Liegenschaft bezeichnet ein bebautes oder unbebautes Grundstück.

immovable property

One of the types of objects under civil law, a piece of land being a separate property (land) as well as buildings permanently connected with the land or parts of such buildings, if any.

niezależność

niepodporządkowany komuś, czemuś, decydujący o sobie; też: świadczący o braku podporządkowania komuś lub czemuś, wygłaszający bezstronne opinie, niekierujący się interesem żadnej grupy społecznej. Saksoński Trybunał Obrachunkowy jest niezależnym naczelnym urzędem, podporządkowany jedynie rygorom ustawy.

Unabhängigkeit

Ungebundenheit, Selbstbestimmung, Eigenständigkeit, Eigenstaatlichkeit, Selbstständigkeit, Eigenverantwortlichkeit, Selbstverwaltung, Souveränität. Der Sächsische Rechnungshof ist eine unabhängige, nur dem Gesetz unterworfenene, oberste Landesbehörde.

independence

Free from outside control; not subject to another's authority, giving unbiased opinions, not following the interest of any social group. The Saxony Court of Audit is an independent chief authority, accountable only to the law.

obligacja – oddłużenie

obligacja

papier wartościowy emitowany w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem obligatariusza i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Obligacja należy do kategorii dłużnych instrumentów finansowych. W przeciwieństwie do akcji, obligacje nie dają posiadaczowi żadnych uprawnień względem emitenta typu współwłasność, dywidenda czy też uczestnictwo w walnych zgromadzeniach. Emisja obligacji polega na przekazaniu kapitału spółce przez inwestorów. Obligacje reprezentują prawa majątkowe podzielone na określoną liczbę równych jednostek, co oznacza, iż przyznają identyczne uprawnienia danym emisjom lub seriom obligacji

ocena

opinia kogoś o czymś lub kimś, oszacowanie wartości czegoś

ocena ryzyka

W Niemczech oceną ryzyka określa się etap bezpośrednio po analizie ryzyka, podczas którego określa się prawdopodobieństwo wystąpienia danego ryzyka i rozmiar ewentualnej szkody. Dzięki temu tworzy się podstawy do zarządzania ryzykiem.

ochrona danych osobowych

regulacje prawne dotyczące tworzenia i posługiwania się zbiorami danych osobowych, a także pojedynczymi danymi, mające na celu administracyjno-prawną ochronę prawa do prywatności.

oddłużenie

spłata lub umorzenie zobowiązania, pozbycie się części lub całości zadłużenia przez jego spłatę lub doprowadzenie do umorzenia

Staatsanleihe

Staatsanleihen sind eine Möglichkeit zur Beschaffung von Haushaltsmitteln. Hierbei handelt es sich um verzinsliche Wertpapiere, die von einem Staat herausgegeben werden.

Wertung

Unter Wertung versteht man die Einschätzung, Bewertung einer Leistung oder eines Sachverhalts.

Risikoeinschätzung

Die Risikoeinschätzung schließt sich unmittelbar an die Risikoanalyse an. Die erfassten Risiken werden hinsichtlich ihrer Eintrittswahrscheinlichkeit und Ausmaß eines Schades bei Eintritt bewertet und priorisiert. Die Risikoeinschätzung schafft damit die Basis für eine Risikosteuerung.

Datenschutz

Unter Datenschutz versteht man Rechtsbestimmungen zum Schutz personenbezogener Informationen vor Missbrauch durch Dritte.

Schuldenabbau

Der Schuldenabbau umschreibt den Gesamtprozess der Reduzierung der bestehenden Schulden im betreffenden Haushalt.

bond

A bond is an instrument of indebtedness of the bond issuer to the holders. It is a debt security, under which the issuer owes the holders a debt and, depending on the terms of the bond, is obliged to pay them interest and/or to repay the principal at a later date; the date of maturity.

evaluation

Opinion of someone about something or somebody, evaluation of the value of something

risk assessment

In Germany the risk assessment is referred to a stage right after the risk analysis when the probability of the occurrence of a given risk and the extent of any potential damage are determined, which facilitates providing the grounds for risk management.

personal data protection

legal regulations on the collection and use of personal data sets as well as single data to ensure protection of the right to privacy by the administrative law.

debt removal

A repayment or cancelling a liability, a disposal of a part or the entire debt by its repayment or getting it to be cancelled.

odpowiedzialność prawna

Określone prawem ujemne konsekwencje (zastosowanie sankcji) wobec określonego podmiotu, związane z zaistnieniem negatywnie ocenianego stanu rzeczy.

Haftung

Haftung ist ein Begriff, der in mehreren Rechtsgebieten (insbesondere im Zivilrecht, im Steuerrecht, im öffentlichen Recht, im Arbeitsrecht und im Handelsrecht) mit unterschiedlicher Ausprägung verwandt wird. Allgemein bezeichnet Haftung das Entstehenmüssen für eigene bzw. fremde Schuld.

legal liability

Defined-by-law negative consequences (sanctions applied) towards a specific entity, related to the occurrence of a state of affairs seen as negative.

odrębny majątek publiczno-prawny

Do majątku odrębnego należą w prawie niemieckim części majątku wyłączone z budżetu publicznego, które są zagospodarowywane osobno w celu spełnienia konkretnych zadań.

Sondervermögen

Zu Sondervermögen gehören aus dem Haushalt ausgelagerte Teile des Vermögens, die zum Zweck der Erfüllung einzelner Aufgaben gesondert verwaltet werden.

separate public-law assets

Under the German law, the separate assets include parts of assets excluded from public budget, managed separately to execute specific tasks.

odsetki

kwota stanowiąca określony procent od jakiejś sumy pieniędzy, zwykle od kapitału, kredytu.

Zinsen

Zinsen sind das Entgelt, das ein Schuldner einem Gläubiger dafür zahlt, dass dieser ihm Kapital geliehen hat. Um die Höhe der jeweils individuellen Zinsen bestimmen zu können, wird ein Zinssatz festgelegt.

interest

An amount accounting for a specific percentage on a sum of money, usually on capital or credit.

ogólne koszty budowy

ogół kosztów poniesionych podczas realizacji prac budowlanych

Gesamtbaukosten

Als Gesamtbaukosten werden alle Kosten zusammengefasst, die sich als Summe aller Kostengruppen (Kosten für Grundstück, Herrichten und Erschließen, Baukonstruktion, technische Anlagen, Außenanlagen, Ausstattung und Kunst, Baunebenkosten) für eine Baumaßnahme ergeben (DIN 276).

total construction costs

Total costs borne throughout the execution of construction works.

okres przyznanej dotacji

czas na jaki udzielane jest dofinansowanie, okres ten może, szczególnie w przypadku dotacji na wspieranie projektów, wykraczać poza ramy bieżącego roku budżetowego, jeżeli istnieje w ramach prawa budżetowego przyzwolenie na przeniesienie wydatków (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej (SäHO-Sächsische Haushaltsordnung).

Bewilligungszeitraum

Bewilligungszeitraum ist der Zeitraum, in dem das Vorhaben durchzuführen ist und in welchem die Leistungen erbracht werden müssen, für welche Ausgaben/Kosten als zuwendungsfähig geltend gemacht werden sollen (Projektdurchführungszeitraum, VwV zu § 44 SäHO).

period the subsidy is granted for

The period the co-financing is granted for; the period can, especially in the case of subsidies to support projects, go beyond the current budget year if, under the budget law, there exists an acceptance for carrying the expenditure forward.

okres trwałości projektu

okres, w trakcie którego beneficjent nie ma możliwości wprowadzania zasadniczych zmian w ramach dofinansowanego projektu

Zweckbindungsfrist

Die Zweckbindungsfrist umfasst die Zeit, in welcher der Einsatz der aus der Zuwendung finanzierten Gegenstände für den Verwendungszweck des Vorhabens nach Lieferung beziehungsweise Fertigstellung gewährleistet sein muss. Der Beginn und das Ende der Zweckbindungsfrist sind gegenüber dem Verwendungsempfänger eindeutig festzulegen (Anlage 6 zur VwV zu § 44 SÄHO).

project lifespan

The period during which the beneficiary may not introduce essential changes as part of the co-financed project.

opinia prawna

pomocniczy materiał analityczny związany z praktycznymi problemami prawnymi dotyczącymi jednostkowej sprawy lub konkretnego przypadku. Zazwyczaj sporządzany jest na zamówienie przez wykwalifikowanego prawnika, najczęściej adwokata lub radcę prawnego. W zależności od specyfiki i złożoności przedmiotu opinii może być ona mniej lub bardziej obszerna i kompleksowa, może w szczególności obejmować wiele dziedzin prawa, odnosić się do norm, orzecznictwa oraz doktryny i teorii prawa.

Rechtsgutachten

Im Rahmen eines juristischen Gutachtens erfolgt die gutachterliche Beurteilung von Rechtsfragen oder Rechtsfolgen eines Sachverhaltes durch einen oder mehrere Rechtsgutachter. In Abhängigkeit von der Spezifität und Komplexität des Sachverhaltes kann es mehr oder weniger umfangreich und komplex sein.

legal opinion

An auxiliary analytical material connected with practical legal problems concerning a single matter or a specific case. Usually it is drawn up, upon commission, by a qualified lawyer, mostly a barrister or solicitor. Depending on the specific nature and the complexity of the subject of the opinion, it can be more or less extensive and comprehensive, it can include in specific many fields of law, refer to norms, judicial decisions and the doctrine and the theory of law.

Opłata

jest to kategoria finansowa oznaczająca każdą pobraną należność za świadczone usługi. Opłata jest jednostronnie określonym i odpłatnym świadczeniem pieniężnym (w przeciwieństwie do podatku, który jest nieodpłatny) o charakterze ogólnym, pobieranym od osób fizycznych i prawnych. Opłata pobierana jest w celu częściowego lub pełnego pokrycia kosztów świadczeń publicznych. Przykładami są tu opłata za wodę i ścieki lub opłaty administracyjne.

Gebühr

Die Gebühr ist eine Form der Abgabe (vgl. Abgabe), die für einzelne öffentliche Leistungen zu erbringen ist. Die Gebühr ist dazu bestimmt, die Kosten der öffentlichen Leistung vollständig oder teilweise zu decken. Beispiele für Gebühren sind: Trinkwasser- und Abwassergebühr sowie Verwaltungsgebühren. Im Vergleich zum Beitrag (vgl. Beitrag) ist die Gebühr für eine bestimmte Gegenleistung zu erbringen.

fee

It is a financial category which stands for each receivable collected for the services rendered. The fee is an unilaterally determined and cash benefit against payment (as opposite to tax) general in nature, collected from physical and legal persons. The fee is collected for a partial or full coverage of the costs of public services; examples: water and sewage charges or administrative charges.

opłata zryczałtowana

opłata ustalona niezależnie od liczby świadczeń

Pauschalgebühr

Eine Pauschalgebühr ist ein Geldbetrag für die Inanspruchnahme einer öffentlichen Leistung, die sich aus verschiedenen Einzelposten zusammensetzt und ohne Spezifizierung nach ihrem Durchschnittswert abgegolten wird.

lump-sum fee

The fee determined irrespective of the number of services rendered.

Opłata, podatek, danina publiczna

Opłata jest świadczeniem pieniężnym i odpłatnym. Podatek jest świadczeniem pieniężnym o charakterze publicznoprawnym, przymuszonym, bezzwrotnym, nieodpłatnym, na rzecz Skarbu Państwa. W Niemczech rozróżnia się cztery rodzaje opłat (danin publicznych): podatki, daniny specjalne, opłaty i składki.

Abgabe

Abgaben sind Geldleistungen, die an ein öffentlich-rechtliches Gemeinwesen (z. B. den Staat) gezahlt werden müssen. Die Abgaben lassen sich in vier Abgabearten unterscheiden: Steuern, Sonderabgaben, Gebühren und Beiträge.

fee, tax, levy

A fee is the price one pays as remuneration for rights or services. A tax is a financial charge or other levy imposed upon a taxpayer by a state or the functional equivalent of a state to fund various public expenditures. Levy is an amount of money, such as a tax, that you have to pay to a government or organization. In Germany there are four kinds of payments (levies): taxes, special levies, fees (charges) and contributions.

organ

termin używany w administracji i zarządzaniu, oznaczający wyodrębniony w celu wykonywania określonych zadań podmiot – osobę lub grupę osób, którego kompetencje określają normy zewnętrzne albo wewnętrzne (najczęściej normy prawne)

Organ

Organe sind Stellen einer juristischen Person, die für die juristische Person verbindlich nach außen handeln.

body

The term used in administration and management, which stands for an entity distinguished to perform specific tasks; a person or a group of people the competencies of which are determined by external or internal standards (most often legal standards)

organ ścigania

organy, do których właściwości należy wykrywanie przestępstw i ściganie ich sprawców poprzez prowadzenie dochodzeń i śledztw.

Strafverfolgungsbehörde

Eine Strafverfolgungsbehörde (Staatsanwaltschaft) ist eine Behörde, deren Aufgabe die Verfolgung von Straftaten ist.

law enforcement service

The services the aim of which is to identify crimes and to prosecute offenders by performing inquiries and investigations.

oszczędność

proces, który prowadzi do powstawania oszczędności. Wyróżnić można następujące motywy oszczędzania: Przewidywalny (sfinansowanie nieprzewidywanych, nagłych, ale koniecznych wydatków w przyszłości lub zabezpieczenie poziomu dochodów na emeryturze), Konsumpcyjny (zakup droższych dóbr trwałego użytku w przyszłości), Transakcyjny, płynnościowy – (utrzymanie płynności regulowania zobowiązań), Spekulacyjny (związany ze zwiększaniem wartości zgromadzonych oszczędności).

Sparsamkeit

Sparsamkeit ist eine Ausprägung des Grundsatzes der Wirtschaftlichkeit. Es besagt, dass ein bestimmtes Ergebnis mit möglichst geringem Mitteleinsatz zu erzielen ist.

efficiency (economy)

Efficiency: revenues relative to expenses. Efficiency involves reducing expenditures, such as recurring costs

partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) – pełnomocnictwo do podejmowania zobowiązań

partnerstwo publiczno-prywatne (PPP)	Öffentlich-Private Partnerschaften (ÖPP)	public-private partnership
współpraca pomiędzy jednostkami administracji rządowej i samorządowej (administracji publicznej) a podmiotami prywatnymi w sferze usług publicznych.	ÖPP bezeichnen ein Konzept, das von der direkten wirtschaftlichen Zusammenarbeit zwischen öffentlichen Einrichtungen und privater Wirtschaft gekennzeichnet ist. Es gibt unterschiedliche Kooperationsmodelle, die zur Erfüllung von öffentlichen Aufgaben eingegangen werden. Beide Seiten verfolgen dabei bestimmte Interessen. So erhofft sich die öffentliche Verwaltung vor allem wirtschaftliche Vorteile durch z. B. das Know-how des Privaten, während das Unternehmen z. B. aus Imagegründen investiert.	A cooperation between entities of government and local government administration (public administration) and private entities in the domain of public services.
pełna księgowość	Doppelte Buchführung/Doppik	double-entry accounting
jedna z podstawowych zasad rachunkowości. Zgodnie z nią, każda operacja gospodarcza jest ewidencjonowana na co najmniej dwóch różnych kontach, po dwóch różnych stronach i w identycznej wartości na stronach różnych kont (zapis jednakowy)	Ist ein Buchführungsstil, bei dem jeder Geschäftsvorfall auf mindestens zwei Konten verbucht wird. Damit das Bilanzgleichgewicht erhalten bleibt, wird jede Veränderung eines Postens durch entsprechende Änderung eines anderen Postens ausgeglichen.	One of the basic principles of accounting where each economic transaction is recorded in at least two different accounts, on two different sides and as the same value on the sides of different accounts (the same record).
pełnomocnictwo	Vollmacht	authorization
oświadczenie woli mocodawcy upoważniające osobę lub osoby do dokonywania w jego imieniu czynności prawnych określonych w pełnomocnictwie. Na podstawie tego umocowania pełnomocnik jest upoważniony do reprezentowania (zastępstwa) mocodawcy, w zakresie określonym w pełnomocnictwie, w stosunkach prawnych z innymi podmiotami prawa.	Als Vollmacht bezeichnet man die durch Rechtsgeschäft erteilte Vertretungsmacht (§ 166 Abs. 2 BGB). Vollmacht ist die Befugnis, im Namen des Erteilenden für ihn Rechtsgeschäfte vorzunehmen.	The declaration of will by the principal which authorizes a person or persons to perform legal acts on the principal's behalf as provided in the authorization. Upon that authorization the person authorized may represent (replace) the principal in the scope provided in the authorization, in legal relations with other entities at law.
pełnomocnictwo do podejmowania zobowiązań	Verpflichtungsermächtigung	authorization to contract liabilities
Umocowanie w planie budżetowym do zaciągania zobowiązań, które spowodują powstanie wydatków dopiero w nadchodzących latach budżetowych, § 38 ust. 1 Saksońskiej Ustawy Budżetowej. Wymagane jest do tego zezwolenie Saksońskiego Ministerstwa ds. Finansów, o ile się tego prawa nie zrzekło, § 38 ust. 2 Saksońskiej Ustawy Budżetowej.	Eine im Haushaltsplan angebrachte Ermächtigung zum Eingehen von Verpflichtungen, die erst in künftigen Haushaltsjahren zu Ausgaben führen (§ 38 Abs. 1 SächsHO). Sie bedürfen der Einwilligung des Staatsministeriums der Finanzen, soweit es nicht darauf verzichtet (§ 38 Abs. 2 SächsHO).	Provided in the budget plan, the authorization to contract liabilities which will result in emerging expenditure as late as in the upcoming budget years, § 38 clause 1 of the Saxony Budget Act. For that purpose the permission of the Saxony Ministry of Finance is required, unless the Ministry has abandoned that right, § 38 clause 2 of the Saxony Budget Act.

plan budżetowy

Dokument określający planowane wydatki i przychody wybranego podmiotu (w szczególności przedsiębiorstwa lub jednostki budżetowej) lub przedsięwzięcia. W przypadku przedsiębiorstw i jednostek budżetowych stanowi podstawę do planu wydatków w wybranym okresie (najczęściej rocznym).

Haushaltsplan

Der Haushaltsplan wird durch das Haushaltsgesetz festgestellt (§ 1 SäHO). Der Haushaltsplan enthält in der Kameralistik alle im Haushaltsjahr zu erwartenden Einnahmen, voraussichtlich zu leistenden Ausgaben und voraussichtlich benötigten Verpflichtungsermächtigungen und wird in Einnahme und Ausgabe ausgeglichen (§ 106 SäHO). Der Haushaltsplan ermächtigt die Verwaltung, Ausgaben zu leisten und Verpflichtungen einzugehen (§ 3 SäHO).

budget plan

A document determining the planned expenditure and revenue of a given entity (especially an enterprise or a budget entity) or an undertaking. As for enterprises and budget entities, it provides the grounds for the plan of expenditure in a given period (mostly a given year).

plan finansowy

Samorządowy zakład budżetowy realizuje powierzone zadania publiczne poprzez urzeczywistnienie swoich założeń dotyczących gospodarki finansowej na podstawie rocznego planu finansowego. Plan przychodów i kosztów stanowi załącznik do uchwały budżetowej.

Wirtschaftsplan

Staatsbetriebe haben einen Wirtschaftsplan aufzustellen (§ 26 Abs. 2 SäHO). Er ist das Ergebnis der Planungen für ein Haushaltsjahr und besteht aus Leistungsplan und Finanzplan.

financial plan

Local-government budget enterprise executes the public tasks the enterprise has been commissioned with by making their financial management assumptions real based on the annual financial plan. The plan of revenue and costs is provided as an annex to the budget resolution.

plan kontroli

ustalony zakres działań podczas przeprowadzania kontroli.

Prüfungskonzept

Das Prüfungskonzept beschreibt die Rahmenbedingungen für die Durchführung einer Prüfung, einschließlich notwendiger Ressourcen.

audit plan

The scope of actions determined for the performance of the audit.

plan podziału zadań

Sposób ułożenia różnych obowiązków z uwzględnieniem specjalizacji w danym zakresie.

Geschäftsverteilungsplan

Ein Geschäftsverteilungsplan ist ein Regelwerk, das die interne Aufgabenübertragung bestimmt.

task distribution plan

The method of an arrangement of various responsibilities, including a specialization in a given field.

plan przebiegu kontroli

ustalony zakres, rodzaj i harmonogram działań podczas przeprowadzania kontroli.

Prüfungsablaufplan

Plan, der die einzelnen Prüfungsschritte der Art, dem zeitlichen Aufwand und dem Umfang nach enthält, um die Durchführung der Prüfung in sachlicher, personeller und zeitlicher Hinsicht effektiv und effizient zu gewährleisten.

audit agenda

A defined scope, kind and schedule of the actions during audit performance.

plan stanowisk/etatów – podatek

plan stanowisk/etatów

Plan stanowisk wchodzi w skład planu budżetowego i wykazuje wolne stanowiska dla urzędników i innych pracowników.

Stellenplan

Der Stellenplan gibt als Bestandteil des Haushaltsplanes eine Übersicht der zur Besetzung verfügbaren Stellen für Beamte, Angestellte und Arbeiter.

positions/ full time jobs plan

A plan of positions is part of the budget plan and shows the positions available for officers and other employees.

plan zagospodarowania przestrzennego

akt prawa miejscowego przyjmowany w formie uchwały, określający przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Składa się z części tekstowej (uchwała) oraz graficznej (załącznik do uchwały).

Raumbedarfsplan

Der Raumbedarfsplan enthält die quantitativen Bedarfsforderungen hinsichtlich erforderlicher Räume und deren Fläche. Im Raumbedarfsplan sind die Flächen darzustellen, die nach DIN 277 zur Hauptnutzfläche gehören, sowie diejenigen Nebennutzflächen, die nicht durch Vorschriften bereits vorgegeben sind. Der Flächenbedarf wird raumscharf dargestellt. Die Gliederung erfolgt in der Regel nach Organisations- und Funktionseinheiten, ohne konkrete räumliche Konstellationen vorzugeben (RLBau Muste 13).

space requirement plan

The space requirement plan contains the quantitative requirements with regard to necessary rooms and their expanse. It includes the areas belonging to the main usable area as well as ancillary space which is not yet determined by rules. The space requirement plan is usually divided by organizational and functional units, without specifying concrete spatial constellations.

płynność finansowa

zdolność podmiotu do wywiązywania się (spłacania) w terminie najbardziej wymagalnych (krótkoterminowych) zobowiązań (np. związanych z zapłatą kontrahentom za wyroby i usługi, wypłatą wynagrodzeń, itp).

Liquidität

Unter Liquidität versteht man die Ausstattung an Zahlungsmitteln, die für Investitions- und Konsumauszahlungen und zur Befriedigung von Zahlungsverpflichtungen zur Verfügung stehen.

financial liquidity

A capacity of the entity to make a timely payment of the most due (short-term) liabilities (e.g. the payment to suppliers for goods and services, payment of salaries, etc.).

podatek

bezwrotne, przymusowe, powszechne, nieodpłatne świadczenie o charakterze pieniężnym na rzecz państwa lub innej osoby publiczno-prawnej

Steuer

Steuern sind Geldleistungen, die nicht eine Gegenleistung für eine besondere Leistung darstellen und von einem öffentlich-rechtlichen Gemeinwesen zur Erzielung von Einnahmen allen auferlegt werden, bei denen der Tatbestand zutrifft, an den das Gesetz die Leistungspflicht knüpft. Die Erzielung von Einnahmen kann Nebenzweck sein (§ 3 Abs. 1 AO).

tax

A tax is a financial charge or other levy imposed upon a taxpayer; an individual or legal person by a state or the functional equivalent of a state to fund various public expenditures.

podatek dochodowy

Podatek dochodowy – obowiązkowe świadczenie pieniężne osoby fizycznej lub osoby prawnej na rzecz państwa, zależne od dochodu i wykorzystanych odliczeń.

Wyróżnia się pojęcia podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych.

Einkommensteuer

Der Einkommensteuer unterliegen bestimmte Einkünfte, die der Steuerpflichtige während seiner unbeschränkten Einkommensteuerpflicht (Welteinkommen) oder als inländische Einkünfte während seiner beschränkten Einkommensteuerpflicht erzielt (§ 2 Abs. 1 EStG).

Sie ist eine Jahressteuer (Kalenderjahr). Einkünfte von juristischen Personen werden mit einer Körperschaftsteuer besteuert.

income tax

An income tax is a government levy (tax) imposed on individuals or entities, taxpayers, that varies with the income or profits, taxable income, of the taxpayer. Physical persons' income tax and corporate income tax (CIT) are distinguished.

podatek od odsetek

rodzaj zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych, który w Polsce regulują art. 30a i 30b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. W Niemczech nazywany podatkiem od dochodów kapitałowych.

Kapitalertragsteuer

Die Kapitalertragsteuer stellt eine Erhebungsform der Einkommensteuer für Kapitalerträge dar (§ 43 Abs. 1 EStG).

A capital gains tax (CGT)

It is a tax on capital gains, a kind of lump-sum tax from physical persons, in Poland provided for in Art. 30a and 30b of the Physical Person's Tax Act of 26 July 1991. In Germany it is referred to as a tax on capital gains.

podatek od osób prawnych

Podatek dochodowy od osób prawnych (ang. CIT – Corporate Income Tax) – podatek od dochodów spółek (przedsiębiorstw) – rodzaj podatku bezpośredniego obciążającego dochody uzyskiwane przez osoby prawne.

Körperschaftsteuer

Die Körperschaftsteuer ist eine Steuer, die auf Einkommen von juristischen Personen, insbesondere von Kapitalgesellschaften, Anstalten und Stiftungen erhoben wird, deren Aufkommen dem Bund und den Ländern gemeinschaftlich zusteht.

corporate income tax

Corporate Income Tax (CIT) is a tax on the income of companies (enterprises); a kind of direct tax on income generated by legal persons.

pokrycie kosztów

refundacja części lub całości poniesionych przez kogoś kosztów. W niemieckim prawie o daninach publicznych zasada pokrycia kosztów obowiązuje na poziomie samorządowym przy określaniu wysokości opłat administracyjnych i opłat za korzystanie. Zgodnie z tą zasadą opłaty te pokrywają przewidywane koszty świadczeń.

Kostendeckung

Die Kostendeckung erklärt das Verhältnis von Einnahmen zu Kosten. Der Begriff beschreibt einen Grundsatz der allgemeinen Betriebswirtschaftslehre, nach dem das Entgelt für eine Leistung so bemessen wird, dass es nur die Kosten für die Leistung selbst abdeckt. Das Prinzip der Kostendeckung ist im Abgabenrecht auf kommunaler Ebene ein Gebührengrundsatz. Nach diesem Grundsatz decken die Verwaltungs- und Benutzungsgebühren die voraussichtlichen Kosten der in Anspruch genommenen Leistung.

costs coverage/ reimbursement

the reimbursement of some or all the costs borne by someone. In German law on public levies, the principle of cost coverage is valid at the level of local government while determining the amounts of administrative fees and user charges. According to that principle the fees and charges cover the expected costs of benefits.

polityka podatkowa

określanie celów oraz kształtowanie systemu i metod podatkowych w celu ich osiągnięcia, w tym zapewnienie dochodów budżetowi państwa na realizację zadań, ogół decyzji państwa w zakresie opodatkowania obywateli i przedsiębiorstw.

Steuerpolitik

Steuerpolitik umfasst alle steuerlichen Maßnahmen eines Staates mit politischen Zielsetzungen, z. B. die Einführung oder Abschaffung, Erhöhung oder Senkung sowie Ausgestaltung von Steuern. Durch diese Maßnahmen kann ein Staat finanz-, wirtschafts- sowie sozial- und vermögenspolitische Zwecke verfolgen.

fiscal policy

Determining objectives and developing the fiscal system and methods to achieve them, including ensuring revenue is provided to the state budget to execute tasks, all the decisions of the state in terms of taxation of citizens and enterprises.

pomoc finansowa

wsparcie dla kogoś poprzez udzielenie środków pieniężnych

finanzielle Unterstützung

Unter finanzieller Unterstützung versteht man Hilfe für einen Anderen durch Zufuhr liquider Mittel.

financial assistance

Assistance to someone by providing funds.

pomoc publiczna

ingerencja instytucji państwowych, polegająca na przyznaniu w jakiegokolwiek formie, pomocy pojedynczemu podmiotowi gospodarczemu bądź grupie podmiotów, prowadząca do zakłócenia konkurencji na wolnym rynku. W szerszym znaczeniu pomocą publiczną są też inne instytucje prawne uprzywilejowujące wspomagany podmiot względem pozostałych (indywidualne zwolnienia podatkowe, gwarancje rządowe, monopole etc.).

staatliche Beihilfe

Unter diesem Begriff werden staatliche oder aus staatlichen Mitteln gewährte Unterstützungen jeder Art verstanden. Die Begünstigung bestimmter Unternehmen oder Produktionszweige kann den Wettbewerb verfälschen. Soweit staatliche Begünstigungen den Handel zwischen EU-Mitgliedstaaten beeinträchtigen, sind sie mit den EU-Regeln zum Binnenmarkt unvereinbar.

state subsidy

Interference of state institutions, which involves granting assistance, in any form, to a single economic entity or to a group of entities, which leads to disturbing free market competition. In a broader sense, public assistance is also provided by other legal institutions giving privilege to the assisted entity over the others (individual tax exemptions, government guarantees, monopolies etc.).

poręczenie

umowa cywilnoprawna, przez którą jedna strona – poręczyciel – zobowiązuje się wobec wierzyciela, że wykona zobowiązanie dłużnika, gdyby ten ostatni sam go nie wykonał

Bürgschaft

Eine Bürgschaft ist ein einseitig verpflichtender Vertrag, in dem sich der Bürge gegenüber dem Gläubiger eines Dritten verpflichtet, für die Erfüllung der Verbindlichkeit des Dritten einzustehen (§ 765 BGB).

suretyship

By a contract of suretyship the surety puts himself under a duty to the creditor of a third party to be responsible for discharging that third party's obligation.

postanowienia dodatkowe

w prawie są to postanowienia, które z punktu widzenia ustawy nie należą do istotnych, lecz którym strony zawierające umowy taki charakter nadały. Wchodzą one do treści czynności prawnej tylko wówczas, gdy strony wyraźnie tak postanowiły.

Nebenbestimmungen

Nebenbestimmungen sind zusätzliche Bestimmungen und Bestandteil des Zuwendungsbescheides, die in der Verwaltungsvorschrift zur Sächsischen Haushaltsordnung enthalten sind.

additional provisions

In law those are the provisions which, from the point of view of the act, are not significant, however which have been given such importance by the parties entering into contracts. They are part of the legal act only when the parties expressly decided to do so.

postępowanie kontrolne w jednostce kontrolowanej

odbywa się w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz w miejscach, gdzie wykonuje ona swoje zadania. Kierownicy jednostek kontrolowanych mają obowiązek udostępnić na żądanie kontrolerów wszelkie dokumenty i materiały niezbędne do przygotowania i przeprowadzenia kontroli z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej.

örtliche Erhebungen

Örtliche Erhebungen sind "Vor-Ort-Prüfungen" bei der geprüften Stelle durch Einsicht in die Akten, Interviews und Inaugenscheinnahme des geprüften Objektes.

field work

It takes place in the seat of the entity audited and in places where the entity performs its responsibilities. The heads of the entities audited are obliged to provide access, upon a request of the auditors, to all the documents and materials indispensable for the preparation and performance of the audit following the laws on secret protected by law.

postępowanie pokrycia zapotrzebowania

Postępowanie związane z realizacją zapotrzebowania budowlanego, np. zakwaterowania niemieckiego urzędu krajowego lub jego instytucji, przeprowadzane zgodnie z wytycznymi Richtlinie Bau.

Bedarfsdeckungsverfahren

Ist für die Unterbringung einer Landesbehörde oder Einrichtung des Landes eine Große Baumaßnahme erforderlich, ist ein Verfahren nach Richtlinie Bau durchzuführen, beginnend mit der förmlichen Bedarfsanmeldung.

demand satisfying procedure

A procedure related to the execution of building demand, e.g. accommodating German land authority or its institutions, compliant with the Richtlinie Bau guidelines.

pouczenie o środkach zaskarżenia

Organ administracji jest obowiązany poinformować w pouczeniu o uprawnieniu do złożenia odwołania bądź zażalenia, co jest integralną częścią decyzji lub postanowienia.

Rechtsbehelfsbelehrung

Die Rechtsbehelfsbelehrung ist die Belehrung darüber, ob und wie eine behördliche oder gerichtliche Entscheidung angegriffen werden kann.

instructions on rights of appeal

The body of administration is obliged to inform in the note about the right to file an appeal or complaint, which is an integral part of the decision.

Powiadomienie jednostki kontrolowanej o rozpoczęciu kontroli

Zawiadomienie jednostki o przeprowadzeniu kontroli.

Prüfungsankündigung

Eine Mitteilung an die geprüfte Stelle zum Beginn einer Prüfung.

notification of the entity audited of the audit commencement

Informing the entity of the audit to take place.

powiat

jednostka samorządu terytorialnego II stopnia i podziału administracyjnego, obejmująca część obszaru województwa. Ich funkcjonowanie reguluje ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r. Nr 0, poz. 1445).

Landkreis

Der Landkreis ist ein Gemeindeverband und eine Gebietskörperschaft. Er verwaltet sein Gebiet nach den Grundsätzen der kommunalen Selbstverwaltung nach Art. 28 Abs. 2 GG.

county

A local government unit of the second level and administrative division, which covers some area of the province. The operation of the counties is provided for in the Act of 5 June 1998 on the local government of the county.

poziom istotności – program kontroli

poziom istotności

maksymalne dopuszczalne prawdopodobieństwo popełnienia błędu I rodzaju. Określa tym samym maksymalne ryzyko błędu, jakie badacz jest skłonny zaakceptować.

Signifikanzniveau

Das Signifikanzniveau (auch Irrtumswahrscheinlichkeit) ist eine statistische Größe. Sie gibt die vorab festgelegte größtmögliche Wahrscheinlichkeit an, dass sich ein Ergebnis einer statistischen Analyse substantiell vom tatsächlichen Ergebnis unterscheidet.

level of significance

A maximum admissible probability of making an error of one type. At the same time it determines a maximum risk of an error the investigator is likely to accept.

pozycja księgową

Pozycja księgową to każde pojedyncze księgowanie dotyczące danej operacji gospodarczej

Buchungsposten

Ein Buchungsposten bezeichnet einen Buchungsvorgang auf einem Konto. Ihm liegt ein Geschäftsvorgang zugrunde. Seine Ausführung hat eine Veränderung eines Saldo zur Folge.

accounting item

Accounting item is each single recording in accounts pertaining to a given economic transaction

pożyczka

umowa cywilnoprawna polegająca na przeniesieniu przez dającego pożyczkę na rzecz biorącego pożyczkę własności określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku z tym zastrzeżeniem, że biorący pożyczkę zwróci dającemu pożyczkę tą samą ilość pieniędzy albo tą samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości

Darlehen

Ein Darlehen ist die vertragliche Vereinbarung der Hingabe von Geld (§§ 88 ff. BGB) oder vertretbaren Sachen (§§ 607 ff. BGB) zur vorübergehenden Nutzung, mit der Verpflichtung des Darlehensnehmers, dem Darlehensgeber das Empfangene (zur vereinbarten Zeit oder auf Abruf bzw. Kündigung) in Sachen von gleicher Art, Güte und Menge zurückzugewähren. Zinsen sind nur zu erstatten, wenn dies besonders vereinbart wurde.

loan

A civil-law agreement which transfers the ownership of a specific amount of money or property by the lender to the lender provided that the lender returns the same amount of money or the same property to the lender. The contract of loan confers rights, and imposes duties on the lender.

program kontroli

kontrole są prowadzone na podstawie planów pracy. Roczny plan pracy zawiera zestawienie tematów kontroli planowych wraz ze wskazaniem kwartału ich realizacji. W razie potrzeby podejmowane są także kontrole doraźne, zwłaszcza w przypadku potrzeby niezwłocznego zbadania aktualnych zagadnień o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania jednostki, wstępnego badania określonych zagadnień przed kontrolą planową (jest to tzw. kontrola rozpoznawcza) lub badania sposobu wykorzystania uwag i wniosków przez adresatów wystąpień pokontrolnych (tzw. kontrola sprawdzająca). Kontrole doraźne są również wynikiem rozpatrywanych skarg i wniosków wpływających.

Prüfungsprogramm

Das Prüfungsprogramm umfasst die jährliche Festlegung über Art, Themen und Methodik der geplanten Prüfungen. Das Jahresprüfungsprogramm enthält eine Zusammenstellung von Prüfungsthemen und den zuständigen Organisationseinheiten. Möglich sind Vorab-Prüfungen (vor einer Entscheidung der Verwaltung), begleitende Prüfungen (im laufenden Umsetzungsprozess) oder nachträgliche Prüfungen (nach Abschluss einer Verwaltungsmaßnahme).

audit program

Audits are performed based on work plans. The annual work plan contains a breakdown of topics of planned audits and the quarter of their performance. If need be, ad-hoc audits are performed, especially if it is immediately required to investigate the up-to-date issues of a special importance for the operation of the entity, a preliminary study of specific aspects before the planned audit (it is the so-called evaluative audit) or investigating the method of using the remarks and conclusions by addressees of the post-audit papers (the so-called verifying audit). Ad-hoc audits are also a result of the complaints and petitions received and processed.

protokół pokontrolny

Przebieg działań kontroli udokumentowany w protokole.

Prüfungsprotokoll

Das Prüfungsprotokoll stellt eine Niederschrift wesentlicher Aussagen/Ergebnisse zu einem Prüfthema dar.

post-audit official report

A course of actions documented in the report.

Prowizorium budżetowe

W sytuacji, gdy opracowanie budżetu nie jest możliwe w ustalonych terminach Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej przewiduje tymczasowy i skrócony budżet z reguły od pierwszego kwartału roku budżetowego. Projekt taki jest uchwalany w takim samym trybie, co budżet i obowiązuje do czasu uchwalenia właściwego budżetu.

vorläufige Haushaltsführung

Wenn der Haushaltsplan nicht rechtzeitig vor Beginn des Haushaltsjahres verabschiedet wird, dürfen bis zur Verkündung des Haushaltsplanes alle Ausgaben geleistet werden, die erforderlich sind, um die Verwaltung aufrechtzuerhalten und die notwendigen Aufgaben, insbesondere die rechtlichen Verpflichtungen, zu erfüllen.

provisional budget

In the situation when drawing up the budget is not possible by specified deadlines, the Constitution of the Republic of Poland provides for a temporary and abbreviated budget, in general, from the first quarter of the budget year. Such draft budget is passed following the same procedure as the budget and it is valid until the adequate budget is passed.

przedmiot kontroli

przedmiotem kontroli jest zgodność działalności lub sytuacji finansowej kontrolowanego, w zakresie objętym nadzorem, odpowiednio z przepisami prawa oraz regulaminami i warunkami określonymi w zezwoleniach.

Prüfungsgegenstand

Der Prüfungsgegenstand umschreibt Umfang und Objekt einer Prüfung.

subject of the audit

The subject of the audit is a compliance of the activity or financial situation of the entity audited, in the scope covered by the supervision, adequately with the provisions of the law and the regulations and conditions specified in permits.

przedsiębiorstwo publiczne

instytucja zajmująca szczególnie ważną rolę w sektorze publicznym, ponieważ jej główną funkcją jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb obywateli poprzez wytwarzanie lub świadczenie usług publicznych rozumianych jako usługi ogólnospołeczne, niematerialne, nieadresowane, kierowane do ogółu społeczeństwa lub dużej zbiorowości. W Niemczech nazywane tak jest przedsiębiorstwo, w którym ponad 50 % kapitału należy do strony publicznej.

öffentliches Unternehmen

Öffentliche Unternehmen sind Unternehmen, die ganz oder teilweise im Eigentum der öffentlichen Hand stehen oder von ihr verwaltet und betrieben werden.

public enterprise

An institution with an especially important role in the public sector since its major function is a day-to-day and ongoing meeting of collective needs of the citizens by producing or rendering public service considered as general social services, non-material, for the entire society or a large community. In Germany it refers to an enterprise with more than 50 % of the capital is public

przepis administracyjny

Norma prawna z regułą postępowania, została wydana lub usankcjonowana przez państwo, jest zagwarantowana przymusem państwowym.

Verwaltungsvorschrift

Verwaltungsvorschriften sind Regelungen, die zur Gewährleistung einer einheitlichen Rechtsanwendung der Behörden erlassen werden und die ausschließlich für die Verwaltung Gültigkeit haben. Sie entfalten grundsätzlich keine unmittelbare Wirkung für die Bürger, sondern binden nur die Verwaltung.

administrative provision

A legal norm with the judiciary rule, issued or sanctioned by the state, is guaranteed by state enforcement.

przestępstwo

czyn zabroniony uznany za zasadniczo społecznie szkodliwy lub społecznie niebezpieczny, konkretnie zdefiniowany i zagrożony karą na mocy prawa karnego.

Verbrechen

Ein Verbrechen ist eine Straftat, für die das Gesetz eine Freiheitsstrafe von mindestens einem Jahr vorsieht (§ 12 Abs. 1 StGB).

crime

A act which is forbidden, considered socially harmful or dangerous, specifically defined and liable to punishment under criminal law.

przyznanie dotacji

Pozwolenie publiczno-prawne; w prawie budżetowym Saksonii dokument stwierdzający przyznanie komuś publiczno-prawnej dotacji, dotacje przyznawane są na konkretny cel (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej (SäHO-Sächsische Haushaltsordnung).

Bewilligung

Eine Bewilligung ist eine öffentlich-rechtliche Erlaubnis. Sie wird in der Regel in Bescheidform erteilt. Im Haushaltsrecht umfasst sie die Bekanntgabe der Entscheidung gegenüber dem Zuwendungsempfänger, dass der Freistaat Sachsen eine Zuwendung für einen konkret festgelegten Zweck leistet (VwV zu § 44 SäHO).

granting a subsidy

Public-law permission; in the budget law of Saxony the document stating that some entity has been granted a public-law subsidy, the subsidies are allocated for a specific objective (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (SäHO-Sächsische Haushaltsordnung).

rachunek budżetowy

Dotyczy jednostek sektora budżetowego i dostarcza informacji finansowych o wykonaniu poszczególnych budżetów, niezbędnych w procesach ich planowania, kontroli i analizy. Tworzy informacje niezbędne do ochrony i kontroli mienia publicznego oraz do rozliczania zarządzających tym mieniem z odpowiedzialności przed społeczeństwem.

Haushaltsrechnung

In der Haushaltsrechnung werden die tatsächlichen Einnahmen und Ausgaben den Ansätzen des Haushaltsplans unter Berücksichtigung der Haushaltsreste und der Vorgriffe gegenüber gestellt (§ 81 SäHO).

budget account

It concerns budget sector entities and it provides financial information on the execution of respective budgets, indispensable in the processes of their planning, control and analysis. It creates information indispensable for the protection and control of public property and for making those managing that property accountable for before the society.

Rachunek przepływów pieniężnych

jest to jeden z elementów sprawozdania finansowego. Nazywany jest także sprawozdaniem z przepływów pieniężnych lub (od nazwy angielskiej) cash flow. Rachunek przepływów pieniężnych jest analitycznym rozwinięciem przedstawionych w bilansie informacji o zmianie stanu środków pieniężnych dokonywanej w okresie sprawozdawczym.

rachunek roczny

W niemieckiej rachunkowości budżetowej określa się tak złożenie rachunku co do wykonania planu budżetowego, § 80 Saksońskiej Ustawy Budżetowej. Wykazuje rzeczywiste dochody i rozchody z roku obrachunkowego i nawiązuje do danych z planu budżetowego.

rachunek zysków i strat

Zwany również rachunkiem wyników (ang. income statement) – jeden z podstawowych i obligatoryjnych elementów sprawozdania finansowego jednostki. Informuje jaka jest efektywność poszczególnych rodzajów działalności oraz jaki jest ogólny wynik finansowy przedsiębiorstwa.

rachunkowość budżetowa

Rachunkowość budżetowa – dotyczy jednostek sektora budżetowego i dostarcza informacji finansowych o wykonaniu poszczególnych budżetów, niezbędnych w procesach ich planowania, kontroli i analizy. Tworzy informacje niezbędne do ochrony i kontroli mienia publicznego oraz do rozliczania zarządzających tym mieniem z odpowiedzialności przed społeczeństwem.

Geldfluss

Der Geldfluss ist eine wirtschaftliche Messgröße, die den Nettozufluss liquider Mittel während einer Periode angibt. Er wird auch cash flow genannt.

Jahresrechnung

Die Jahresrechnung ist die Rechnungslegung über den Vollzug des zugrunde liegenden Haushaltsplanes in der Kameralistik (§ 80 SÄHO). In der Jahresrechnung werden die tatsächlichen Einnahmen und Ausgaben des Rechnungsjahres dargestellt und zu den Vorgaben im Haushaltsplan in Bezug gesetzt.

Gewinn- und Verlustrechnung

Die Gewinn- und Verlustrechnung ist neben der Bilanz ein wesentlicher Bestandteil des Jahresabschlusses. In der Gewinn- und Verlustrechnung werden die Erträge und Aufwendungen eines Wirtschaftsjahres, die anhand kaufmännischer Buchführung ermittelt wurden, summarisch dargestellt (§ 242 Abs. 2 und § 275 HGB).

Kameralistik

Die Kameralistik ist eine inputorientierte Form der Buchführung, bei der die Einnahmen und Ausgaben und damit der Geldverbrauch betrachtet werden. Der Ressourcenverbrauch und die Bewertung von Vermögen und Schulden sind nicht Gegenstand der einfachen Kameralistik. Bei der erweiterten Kameralistik ergänzen betriebswirtschaftliche Elemente wie z. B. eine Kosten- und Leistungsrechnung, ein Controlling und Berichtswesen, ein Produkthaushalt sowie eine Bilanz bzw. Vermögensrechnung die kamerale Rechnungslegung.

Cash flow

It is one of the elements of financial statement. The cash flow is an analytic elaboration of the information on change in the state of funds made in the reporting period, presented in the balance sheet.

annual account

In German budget accounting it is the term which refers to the submission of the account concerning the budget plan execution, § 80 of the Saxony Budget Act. It provides the actual revenue and expenditure for the accounting year and refers to the budget plan data.

profit and loss account

Also referred to as income statement, it is one of the basic and obligatory elements of financial statement of the entity. It informs about the effectiveness of respective kinds of activities and about the total financial result of the enterprise.

budget accounting

Budget accounting concerns budget sector entities and it provides financial information on the execution of respective budgets, indispensable in the processes of their planning, control and analysis. It provides information indispensable for the protection and control of public property and for accountability of those managing that property as being liable before the society.

rachunkowość zarządcza

(określana jest również jako rachunkowość menedżerska) – stanowi część rachunkowości (obok rachunkowości finansowej i podatkowej), która służy wprost potrzebom wewnętrznym zarządzania, dostarczając danych niezbędnych do podejmowania decyzji bieżących i rozwojowych oraz informacji, które pozwalają na podejmowanie decyzji strategicznych, taktycznych, operacyjnych, planistycznych i kontrolnych poprzez wyspecjalizowane techniki i procedury, jak np.: budżetowanie, wzorce, odpowiednio dobrane modele rachunku kosztów i przychodów, analizę zachowania się kosztów oraz informowanie o dokonaniach.

raport

sprawozdanie z jakichś prac lub relacja o stanie czegoś, ustne lub pisemne doniesienie o czymś zwierzchnikowi lub instytucji nadrzędnej.

realizacja budżetu i kierowanie gospodarką

Proces prawnie określonych zasad postępowania z budżetem i gospodarką budżetową, będący podstawą kontroli przeprowadzanych przez Trybunał Obrachunkowy w Niemczech. Do realizacji budżetu kwalifikuje się wykonanie ustawy budżetowej i planu budżetu oraz księgowość i poszczególne rachunki ministerstw wchodzące w skład rachunku ogólnego krajowego. Pojęcie kierowania gospodarką obejmuje finansowo-gospodarcze działanie państwa, poza wykonaniem ustawy budżetowej i planu budżetu.

Kosten- und Leistungsrechnung

Die Kosten- und Leistungsrechnung ist ein Teil des internen Rechnungswesens. Mit Hilfe der Kosten- und Leistungsrechnung werden die innerhalb einer Abrechnungsperiode entstandenen Kosten und Leistungen systematisch erfasst und zugerechnet. Dabei wird mit der Kostenartenrechnung nachgewiesen, welche Kosten für die Erstellung eines Produkts angefallen sind. Die Kostenstellenrechnung gibt an, wo diese Kosten entstanden sind. Die Kostenträgerrechnung stellt dar, wofür Kosten innerhalb eines bestimmten Zeitraums angefallen sind. Mit der Leistungsrechnung wird der Output der Produkte und Leistungen gemessen.

Bericht

Ein Bericht ist eine Mitteilung, bei der ein Sachverhalt, ein Prozess oder eine Handlung objektiv beschrieben wird.

Haushalts- und Wirtschaftsführung

Die Haushalts- und Wirtschaftsführung des Staates ist neben der Rechnungslegung Gegenstand der Prüfungen des Rechnungshofs. Zur Haushaltsführung gehören die Ausführung des Haushaltsgesetzes und des Haushaltsplans sowie die Buchführung und die der Gesamtrechnungslegung vorausgehende Einzelrechnungslegung. Der Begriff Wirtschaftsführung umfasst die finanzwirtschaftliche Betätigung des Staates außerhalb des Vollzugs des Haushaltsgesetzes und Haushaltsplans.

managerial accounting

It is part of accounting (next to financial and tax accounting) which is used directly to meet the internal needs of management, providing data indispensable to take up current and development decisions as well as information which facilitates taking strategic, tactical, operational, planning and control decisions applying specialised techniques and procedures, e.g. budgeting, benchmarking, adequately selected models of cost accounting and revenue accounting, the analysis of costs behaviour and informing on achievements.

report

an account given on specific works or on the condition of something, an oral or written communication about something to the superior or a superior institution.

financial management

Financial management is the process of defined-by-law principles of dealing with the budget and with budget management, providing the grounds for the audits performed by the Court of Audit in Germany. Budget execution involves the execution of the budget act and the budget plan as well as accounting and respective accounts of ministries making up the general domestic account. The term financial management covers financial and economic activity of the state, except for the execution of the budget act and the budget plan.

Regionalna Izba Obrachunkowa

Państwowy, niezależny i zewnętrzny organ kontroli i nadzoru jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów określonych w ustawie, w zakresie gospodarki finansowej/budżetowej i zamówień publicznych. Izby prowadzą też działalność informacyjną i instruktażową w zakresie spraw budżetowych. W Polsce jest 16 izb obrachunkowych.

Regionale Rechnungskammer

Ein staatliches, externes und unabhängiges Organ der Kontrolle und Aufsicht über die Einheiten der örtlichen Selbstverwaltung sowie über andere gesetzlich genannte Einrichtungen in Polen, hinsichtlich der Aufgabenwahrnehmung im Bereich der Finanzwirtschaft (Haushalt) und der Auftragsvergabe. Die Kammern nehmen außerdem Informations- und Schulungsaufgaben in Haushaltsangelegenheiten wahr. Es gibt 16 Regionale Rechnungskammern in Polen.

Regional Chamber of Audit

A state independent and external body of audit and supervision of local authorities and other entities provided for in the Act, in the scope of financial/ budget management and public procurement. The chambers also provide information and instructions in budget matters. In Poland 16 chambers of audit operate.

regulamin

Zbiór przepisów normujących zasady postępowania lub prac organu państwowego, instytucji, zakładu wydany przez organ do tego uprawniony, instytucje lub zakład.

Geschäftsordnung

Eine Geschäftsordnung ist ein Regelwerk, das die Funktionsweise von Institutionen wie z. B. von Parlamenten, Behörden, Parteien und Vereinen bestimmt, und von zuständigen Organen erlassen wird.

rules of procedure

A collection of provisions defining the principles of procedures or operation of a state body, institution, enterprise, issued by the competent body, institution or enterprise.

Rekompensować

Zrównoważenie lub wyrównanie braku, niedoboru lub ujemnego charakteru czegoś

Ausgleichen

Ausgleichen ist das Beseitigen von Unterschieden durch Angleichung. In der Kaufmannssprache ist damit auch das Begleichen einer Rechnung gemeint.

to compensate

To balance or to make up for a lack, deficit or a negative nature of something

rodzaj finansowania

Dotacje mogą być przyznawane w różnym rodzaju finansowania: w formie stałej kwoty, w formie współfinansowania i w formie uzupełnienia brakujących środków (przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/ Sächsische Haushaltsordnung)

Finanzierungsart

Zuwendungen können durch folgende Finanzierungsarten realisiert werden: Festbetragsfinanzierung, Anteilfinanzierung und Fehlbedarfsfinanzierung (VwV zu § 44 SÄHO).

type of financing

Subsidies can be granted in a form of different types of financing: as a fixed amount, co-financing and as supplementing the missing funds (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (Sächsische Haushaltsordnung)).

rok budżetowy

Obejmuje cały rok kalendarzowy, od pierwszego do ostatniego dnia roku.

Haushaltsjahr

Haushaltsjahr ist grundsätzlich das Kalenderjahr (§ 4 SÄHO).

budget year

It covers the entire calendar year, starting from the first to the last day of the year.

Rozchód/Wydatek

Wydatek pieniężny dokonany w określonym czasie, w księgowości: pozycja konta rachunkowego, w której wykazuje się wydatki / środki pieniężne wydatkowane przez państwo i samorządy terytorialne na realizację ich zadań.

Ausgabe

Eine Ausgabe ist eine Auszahlung, die im Titelbuch zu buchen ist (VwV-SäHO).

Eine Ausgabe im kameralen Sinne entspricht weitestgehend dem doppelbuchhalterischen Begriff einer Auszahlung. Sie bezeichnet den Abfluss an liquiden Mitteln. Sie wird im Haushaltsplan für das Haushaltsjahr angesetzt, in dem sie voraussichtlich fällig und damit kassenwirksam wird.

Eine Ausgabe im doppelbuchhalterischen Sinne verringert das Geldvermögen (Summe aus dem Zahlungsmittelbestand und den Forderungen abzüglich der Verbindlichkeiten). Zu den Ausgaben zählen Auszahlungen, Minderungen des Bestandes an Forderungen, sowie Vermehrungen der Geldschulden.

expenditure

An amount of money spent at specific time, in accounting: an item of the accounts where expenditure/funds are spent by the state and local governments to execute their responsibilities.

Rozliczenie

Uregulowanie wzajemnych należności, zobowiązań między przedsiębiorstwem i dostawcami, dłużnikami i wierzycielami, pracodawcami i pracownikami itp.

Abrechnung

Eine Abrechnung ist der Nachweis gegenüber der zuständigen Kasse über die Verwendung der Einnahmen und der Bestandsverstärkungen sowie der Auszahlungen und der Ablieferungen (VwV-SäHO).

settlement

Settling accounts; payables, liabilities between an organization and suppliers, debtors and creditors, employers and employees, etc.

rozliczenie z wykorzystania dotacji

Institucja przyznająca dotację sprawdza w ramach kontroli wyników sukces dotowanego projektu. Na zakończenie projektu dotacjobiorca jest zobowiązany do przedłożenia rozliczenia ze sposobu spożytkowania dotacji. Tak zwane rozliczenie z wykorzystania dotacji składa się ze sprawozdania o wykonaniu projektu i z rozliczenia finansowego. Sprawozdanie opisuje przebieg i wynik projektu. Rozliczenie finansowe musi wykazać wszystkie dochody, które wpłynęły w związku z realizacją celu przyznanej dotacji (dotacje, świadczenia osób trzecich, środki własne) i wydatki.

Verwendungsnachweis

Die Erfüllung bzw. der Erfolg des geförderten Projektes (Erreichen des Verwendungszweckes) ist im Rahmen einer Erfolgskontrolle von der Bewilligungsstelle zu überprüfen. Deshalb ist vom Verwendungsempfänger zum Abschluss des Vorhabens ein entsprechender Nachweis zu erbringen. Dieser sogenannte Verwendungsnachweis besteht aus dem Sachbericht und einem zahlenmäßigen Nachweis. Der Sachbericht beschreibt den Verlauf und den Erfolg des Projektes. Der zahlenmäßige Nachweis muss alle mit dem Verwendungszweck zusammenhängenden Einnahmen (Zuwendungen, Leistungen Dritter, eigene Mittel) und Ausgaben enthalten.

subsidy use settlement

The institution granting the subsidy verifies, as part of the audit of the performance results, the success of the project subsidized. At the end of the project the subsidy-receiver is obliged to submit the subsidy use method settlement. The so-called subsidy use settlement covers a report on project execution and financial settlement. The report describes the course and the result of the project. The financial settlement must show all the revenue received in relation with the execution of the objective of the subsidy granted (subsidies, third-persons funds, own funds) and expenditure.

Rozmowa końcowa

Rozmowa z jednostką kontrolowaną po zakończeniu kontroli mająca na celu omówienie protokołu pokontrolnego. W rozmowie końcowej właściwa jednostka może przedstawić swoje stanowisko.

Abschlussgespräch

Nach den Erhebungen werden die Prüfungsergebnisse in der Regel mit der zuständigen Stelle in einem Abschlussgespräch erörtert. Das Abschlussgespräch soll insbesondere über die Feststellungen informieren und der zuständigen Stelle die Möglichkeit geben, ihre Auffassung dazu vorzutragen. Ziel ist es, den maßgeblichen Sachverhalt unstreitig zu stellen.

final talk

A talk with the entity audited after the audit completion to discuss the post-audit report. During the talk the applicable entity may present their stand.

rozmowa z jednostką kontrolowaną na początku kontroli

Omówienie zakresu i czasu trwania kontroli w obecności kierownika jednostki kontrolowanej.

Eröffnungsgespräch

Im Vollzug einer Prüfung wird der Prüfungsgegenstand und -umfang dem Leiter der zu prüfenden Stelle oder dem von ihm benannten Bediensteten zu Beginn der örtlichen Erhebung erläutert.

opening meeting

Discussing the audit scope and period in the presence of the head of the entity audited.

rozrachunek

należności lub zobowiązania zarachowane w księgach jednostki gospodarczej na podstawie dokumentów księgowych (zewnętrznych lub wewnętrznych), charakteryzujące się precyzyjnym określeniem wierzyciela i dłużnika, zaakceptowaną przez nich kwotą, będącą przedmiotem rozrachunku, oraz ściśle określonym terminem i sposobem rozliczenia. Rozrachunki wykazywane są w kwotach nominalnych (brutto, tj. wraz z naliczonym podatkiem VAT).

Verrechnung

Verrechnung wird der Ausgleich von offenen Forderungen und Verbindlichkeiten genannt. Im Rahmen des Kassenwesens bezeichnet die Verrechnung die buchungs-technische Aufrechnung von Einzahlungen und Auszahlungen zwischen verschiedenen Einheiten derselben Verwaltung. Verrechnungen führen in der Regel nicht zu Zahlungen, weshalb es sich um einen rein buchmäßigen Vorgang handelt.

settling of accounts

Receivables or liabilities recorded in the accounts of a business entity based on the bookkeeping documents (external or internal), with a precise determining of the creditor and debtor, the amount they have accepted, being the subject of the settlement of accounts, and a precisely determined date and method of settlement. Settling of accounts is given in nominal amounts (gross, namely with VAT).

Saksoński Trybunał Obrachunkowy

Saksoński Trybunał Obrachunkowy jest niezależnym, naczelnym urzędem krajowym, podlegającym tylko przepisom prawa (Art. 100 ust.1 zdanie 2 Konstytucji Saksonii, § 1 us. 1 Ustawy o trybunale obrachunkowym). Trybunał przeprowadza kontrolę całej realizacji budżetu i realizacji gospodarki Saksonii, łącznie z jego odrębnymi majątkami i zakładami. Trybunał przeprowadza kontrole sam lub zleca zamiejscowemu publicznemu urzędowi kontroli księgowej, który jest jego jednostką podrzędną.

Sächsischer Rechnungshof

Der Sächsische Rechnungshof (SRH) ist eine unabhängige, nur dem Gesetz unterworfenen obersten Landesbehörde (Art. 100 Abs.1 Satz 2 SächsVerf, § 1 Abs. 1 RHG). Der SRH prüft die gesamte Haushalts- und Wirtschaftsführung des Freistaates Sachsen, einschließlich seiner Sondervermögen und Betriebe. Der Rechnungshof nimmt die Prüfung entweder selbst vor oder lässt sie durch die Staatlichen Rechnungsprüfungsämter durchführen. Diese Ämter sind seine nachgeordneten Behörden.

Saxony Court of Audit

The Saxony Court of Audit is an independent chief Bundesland authority, accountable to the law only (Art. 100 clause 1 sentence 2 of the Constitution of Saxony, § 1 clause 1 of the Court of Audit Act. The Court of Audit performs an audit of the entire execution of the budget and economy execution of Saxony, together with its separate assets and enterprises. The Court of Audit performs audits itself or commissions it to the public accounting audit authority in the field, which is its subordinate unit.

Skarga/pozew

1.) W języku prawnym mianem skargi nazywa się odformalizowany środek kontroli w postępowaniu administracyjnym, który przysługuje każdemu podmiotowi. Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw. 2.) Pozew to pismo zawierające wniosek o wszczęcie postępowania sądowego.

składka/opłata

W Niemczech jako publiczno-prawna opłata pobierana przez instytucję publiczną od osób, które korzystają z możliwości użytkowania tej instytucji, np. opłata za studia.

skuteczność

Działanie skuteczne to takie, które w jakimś stopniu prowadzi do skutku zamierzonego jako cel. Miarą skuteczności jest tylko stopień zbliżenia się do celu. Nie bierze się tu pod uwagę kosztu tylko przewidywane skutki. Działanie jest minimalnie skuteczne wówczas, gdy przewidywana skuteczność jest na tyle duża, iż warto podjąć działanie (cenna skutku skłania nas do działania).

spłacanie długu

obowiązek dłużnika polegający na spełnieniu określonego świadczenia.

Klage

Die Klage ist das vor einem Gericht vorgebrachte Begehren, über einen Rechtsstreit zu entscheiden. Im Zivilprozess enthält die Klage einen Antrag des Klägers gegen den Beklagten sowie Angaben zum Gegenstand und Grund des erhobenen Anspruchs (§ 253 ZPO). Im Strafverfahren erhebt die Staatsanwaltschaft die als Anklage bezeichnete öffentliche Klage vor einem Gericht (§ 151 StPO).

Beitrag

Ein Beitrag ist eine Form der öffentlich-rechtlichen Abgabe, der für die Bereitstellung der Möglichkeit der Benutzung besonderer Einrichtungen oder der Ausnutzung besonderer Vorteile erhoben wird, z. B. Studienbeitrag.

Wirksamkeit

Die Wirksamkeit beschreibt den Grad der Zielerreichung, d. h. das Ausmaß, in dem die eingesetzten Leistungen die gewünschten/geplanten Wirkungen erreichen (auch als Effektivität bezeichnet).

Schuldentilgung

Bei der Schuldentilgung werden Haushaltsmittel gezielt für die Begleichung konkreter Schulden eingesetzt.

complaint / lawsuit

In legal terminology, a complaint is any less formal means of control in administrative procedure every entity has the right to. The subject of the complaint can be especially a negligence or inadequate performance of tasks by competent bodies or by their employees, breach of the rule of law or interests of the claimants, as well as too long and bureaucratic processing of matters. 2.) Lawsuit is a letter including a petition for starting court proceedings.

contribution/fee

In Germany as a public-law fee collected by a public institution from persons who enjoy the possibility of benefiting from that institution, e.g. tuition fee for studies.

effectiveness

An effective action is an action which, to some extent, leads to the intended effect; an objective. The measure of effectiveness is only the level of coming closer to that objective. The cost is not considered here but the expected effects. The action is minimally effective when the expected effectiveness is high enough that taking action is noteworthy (the value of the effect makes us act).

debt repayment

An obligation of the debtor which involves satisfying a specific obligation

sprawozdanie finansowe

uporządkowane przedstawienie sytuacji finansowej i finansowych wyników działalności podmiotu gospodarczego. Celem sprawozdań finansowych o ogólnym przeznaczeniu jest dostarczanie informacji na temat sytuacji finansowej, finansowych wyników działalności i przepływach środków pieniężnych jednostki, które są użyteczne dla szerokiego kręgu użytkowników przy podejmowaniu przez nich decyzji gospodarczych.

Finanzbericht

In Unternehmen liefert ein Finanzbericht Informationen über den Geschäftsverlauf.

financial statement

An ordered presentation of financial situation and financial results of the economic entity. The aim of the general-purpose financial statements is to provide information on the financial situation, financial performance results and cash flows of the entity, useful to a wide spectrum of users taking economic decisions.

sprawozdanie roczne

Sprawozdanie obejmujące wynik pracy Saksońskiego Trybunału Obrachunkowego, na ile jest konieczne do udzielenia absolutorium Rządowi Kraju Związkowego, składane raz do roku na ręce Landtagu i Rządu Krajowego, § 97 ust.1 Saksońskiej Ustawy Budżetowej.

Jahresbericht

Der Sächsische Rechnungshof fasst das Ergebnis seiner Prüfung, soweit es für die Entlastung der Staatsregierung von Bedeutung sein kann, jährlich für den Landtag in einem Jahresbericht zusammen, den er dem Landtag und der Staatsregierung zuleitet (§ 97 Abs. 1 SÄHO).

annual report

The report includes the performance result of the Saxony Court of Audit, as long as it is necessary to grant the vote of approval to the Government of Bundesland, submitted once a year to Landtag and the Bundesland Government, § 97 clause 1 of the Saxony Budget Act.

sprawozdanie z kontroli

Przebieg działań kontroli udokumentowany w protokole.

Prüfungsbericht

Die Prüfungsmitteilung/der Prüfungsbericht enthält alle wesentlichen Feststellungen der Prüfung. Dabei müssen sich die Prüfungsfeststellungen auf gesicherte Tatsachen stützen.

audit report

A report on the actions of the audit documented in an official report.

środki pieniężne

są to aktywa pieniężne w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz, znajdujące się w obrocie gotówkowym lub w obrocie następującym za pośrednictwem bieżących rachunków bankowych. Zalicza się do nich gotówkę w kasie oraz depozyty płatne na żądanie

Finanzmittel

Finanzmittel umfassen die Bargeldbestände, die Bestände an Guthaben auf Girokonten sowie die Bestände an weiteren liquiden Mitteln (z. B. Wechsel, Schecks) zur Finanzierung der Verwaltungstätigkeit.

pecuniary means

Those are pecuniary assets in a form of domestic legal tender, foreign currencies, in cash transactions or transactions via current bank accounts. They include cash in hand and deposits payable on request.

środki własne

1. niemieckie prawo przyznawania dotacji: środki pieniężne, które dotacjobiorca musi wnieść, zgodnie z zasadą subsydiarności, do sfinansowania instytucji i projektów, i które muszą być opisane w planie gospodarczym lub w kosztorysie finansowym projektu w celu zabezpieczenia pełnego finansowania.
2. ekonomika przedsiębiorstwa: różnica wynikająca z majątku (aktywa) i kapitału obcego (pasywa) – zaksięgowane jako kapitał własny. Środki własne i kapitał własny używane są czasami w ekonomice przedsiębiorstwa jako synonimy.

standardy kontroli

procedury i praktyki jakich należy przestrzegać podczas przeprowadzania kontroli, składające się na tzw. najlepszą praktykę międzynarodową, opracowane na podstawie obowiązującego stanu prawnego w tym przede wszystkim ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Do standardów tych zaliczyć trzeba: zasady postępowania inspektora kontroli (obiektywizm, unikanie konfliktów interesów, rzetelność, należyta staranność, uczciwość, profesjonalizm, poufność), planowanie i przygotowanie kontroli, kontrola wewnętrzna i ocena ryzyka, dokumentacja, kontrola jakości pracy, kontrola systemów informatycznych, współpraca z innymi kontrolerami, pomoc ekspertów, standardy sprawozdawcze.

starosta

urzędnik stojący na czele powiatu

Eigenmittel

1. Zuwendungsrecht: Sind Geldmittel, die nach dem Subsidiaritätsgrundsatz vom Zuwendungsempfänger zur Finanzierung von Institutionen und Maßnahmen selbst aufgebracht und eingesetzt werden und zum Zweck der Sicherung der Gesamtfinanzierung im Wirtschaftsplan oder einem Kosten- und Finanzierungsplan dargestellt werden müssen.
2. Betriebswirtschaft: Differenz aus Vermögen (Aktiva) und Fremdkapital – das buchmäßige Eigenkapital. Eigenmittel und Eigenkapital werden betriebswirtschaftlich manchmal als identische Begriffe benutzt.

Prüfungsstandards

Die Prüfungsmaßstäbe der Wirtschaftlichkeit und Sparsamkeit sowie der Recht- und Ordnungsmäßigkeit ergeben sich insbesondere aus den gesetzlichen Vorschriften der SÄHO und der SächsGemO.
Bei der Prüfung der Ordnungsmäßigkeit achtet der SRH auf die Einhaltung der Gesetze, des Haushaltsplanes und der Verwaltungsvorschriften. Im Rahmen der Wirtschaftlichkeit wird geprüft, ob die Aufgabe mit geringeren Ausgaben (Effizienz), insbesondere mit geringerem Personal oder Sachaufwand oder bei gegebenen Ausgaben wirksamer (Effektivität) erfüllt werden kann. Während der Prüfung werden interne Prüfungsrichtlinien des Rechnungshofs beachtet.

Landrat

Der Landrat ist Organ und Hauptverwaltungsbeamter eines Landkreises oder Kreises und damit oberster Kommunalbeamter.

own resources

1. Under the German subsidy-granting law: the funds of the subsidy-receiver must contribute, under the principle of subsidiarity, to finance the institutions and projects and which must be described in the economic plan or financial cost estimate of the project to ensure full financing.
2. corporate economics: the difference resulting from the assets and third-party equity (liabilities) – recorded in the accounts as own equity. Own resources and own equity are sometimes used in corporate economics as synonyms.

audit standards

Procedures and practises to be obeyed during audit performance, making up the so-called best international practice, developed based on the current law, mostly the Regional Chambers of Audit Act of 7 October 1992. The standards include: the principles of actions of the audit inspector (being objective, avoiding conflicts of interest, reliable, acting with due diligence, honest, professional, confidential), planning and preparation of the audit, internal audit and risk assessment, documentation, work quality control, IT systems control, cooperation with other auditors, experts assistance, reporting standards.

head of the county

An official who is the head of the county.

Starostwo powiatowe

urząd i siedziba starosty i władz administracyjnych powiatu, obszar podległy władzy starosty. Starostwo powiatowe jest jednostką pomocniczą, którą powołuje się w celu wykonywania poleceń zarządu powiatu i przewodniczącego zarządu oraz uchwał rady powiatu.

Landratsamt

Das Landratsamt ist die Behörde des Landkreises (§ 1 Abs. 4 SächsLKrO) und der Sitz des Landrates. Die Landratsämter sind grundsätzlich untere Verwaltungsbehörden im Sinne bundes- und landesrechtlicher Vorschriften (§ 2 Abs. 5 SächsLKrO).

county authorities

The authorities and the seat of the head of the county and county's administrative authorities, the area governed by the head of the county. The county authorities are an auxiliary unit appointed for the execution of the orders of the board of the county and

stawka podatkowa

określony procentowo lub kwotowo wskaźnik służący obliczeniu należnej kwoty podatku od podstawy opodatkowania. Stawka podatkowa nie jest jedynym parametrem wpływającym na wysokość podatku.

Steuersatz

Hierbei handelt es sich um einen Prozentsatz, der für die Berechnung der Steuerschuld maßgeblich ist.

tax rate

Determined as a percentage or as an amount, the indicator to calculate the amount of tax payable on the taxable income. The tax rate is not the only parameter affecting the amount of the tax.

subwencja

nieodpłatna i bezzwrotna pomoc finansowa udzielana najczęściej przez państwo określonym podmiotom (np. jednostkom samorządu terytorialnego, prywatnym przedsiębiorstwom, organizacjom społecznym i osobom fizycznym) dla poparcia ich działalności. Subwencja różni się od dotacji tym, że ma charakter roszczenia prawnego. Jeśli została zapisana w budżecie z przeznaczeniem dla określonej jednostki, musi zostać przekazana. Decyzję co do jej rozdysponowania, podejmuje organ, który ją otrzymał.

Subvention

Eine Subvention ist eine Leistung aus öffentlichen Mitteln an Betriebe oder Unternehmen. Sie stellt einen Eingriff in das Marktgeschehen dar. Keine Subventionen sind staatliche Transferleistungen an Private, wie Rentenzuschüsse, Arbeitslosengeld II oder BAföG.

subsidy

A subsidy is a form of financial aid or support extended to an economic sector, generally to promote economic and social policy. Although commonly extended from Government, the term subsidy can relate to any type of support - for example from NGOs or implicit subsidies. Subsidies come in various forms including: direct (cash grants, interest-free loans) and indirect (tax breaks, insurance, low-interest loans, depreciation write-offs, rent rebates)

Subsidy is a legal claim. If recorded in the budget allocated for a specific entity, it must be handed over. The decision about its disposal is taken by the body which has received it.

suma bilansowa

łączna wielkość aktywów podmiotu (równa wielkości pasywów)

Bilanzsumme

Die Bilanzsumme bezeichnet im Rechnungswesen die Summe aller Aktiva (das Vermögen) bzw. die Summe aller Passiva (das Kapital) zum Bilanzstichtag. Beide Summen sind identisch.

balance sheet total

The balance sheet total is the total value of the assets of the entity (equal to the amount of liabilities).

terenowa osoba prawna prawa publicznego – udział

terenowa osoba prawna prawa publicznego

Osoba prawna prawa publicznego, której terytorium suwerenne jest definiowane przez terytorialnie wyznaczone granice danej jednostki. W Niemczech wyróżnia się następujące rodzaje: federacja, kraje związkowe i gminy. Do organów federacji należą: (władza ustawodawcza) Bundestag i Bundesrat, (władza wykonawcza) Rząd Federalny Niemiec, (prawodawcza) Federalny Trybunał Konstytucyjny. Do organów kraju związkowego należą (władza ustawodawcza) Landtag, (władza wykonawcza) Rząd Kraju Związkowego, a do organów gmin należą (władza ustawodawcza) rada miasta lub gminy, na której czele urzęduje nad-/burmistrz miasta (władza wykonawcza).

terminowość

wykonywany w wyznaczonym terminie lub mający wyznaczony termin wykonania, punktualny, wymagający szybkiego wykonania.

udział

ogół uprawnień i obowiązków wspólnika wobec spółki, który wyznacza status prawny wspólnika. Jest podstawą bycia wspólnikiem w spółce

Gebietskörperschaft

Eine Gebietskörperschaft ist eine juristische Person des öffentlichen Rechts, deren Hoheitsgebiet durch einen territorial begrenzten Bereich des Staatsgebietes definiert wird. In Deutschland gibt es folgende Gebietskörperschaften: den Bund mit seinen Organen der Legislative: Bundestag und Bundesrat, der Exekutive: Bundesregierung, der Judikative: Bundesverfassungsgericht; die Bundesländer mit dem Organ der Legislative: Landtag und der Exekutive: Landesregierung und die Kommunen mit dem Organ der Legislative: Stadt- bzw. Gemeinderat und Exekutive: dem Ober- bzw. Bürgermeister.

Termineinhaltung

Unter Termineinhaltung versteht man die Erledigung einer Aufgabe innerhalb einer vorgesetzten Frist oder zu einem bestimmten Fälligkeitsdatum.

Beteiligung

Eine Beteiligung stellt ein durch Kapitaleinlage bei einer Gesellschaft erworbenes Mitgliedschaftsrecht dar, das eine Dauerbeziehung zu einem Unternehmen begründen soll. Ein Mindestanteil ist dafür nicht Voraussetzung (VwV zu § 65 SÄHO).

territorial authority

Public-law legal person the independent territory of which is defined by territorially-determined borders of a given entity. In Germany the following kinds exist: federation, Bundesländern and communes. The bodies of the federation include: (legislative authority) Bundestag and Bundesrat, (executive authority) Federal Government of Germany, (legislative) Federal Constitutional Tribunal. The bodies of Bundesland include (legislative authority) Landtag, (executive authority) Government of Bundesland, and the bodies of the commune include (legislative authority) the council of the city or commune headed by the mayor of the city (executive authority).

in a timely manner

Performed by a specific deadline, punctual; which requires a prompt execution.

share

Any of the equal portions into which property or invested capital is divided; any of the equal interests or rights into which the entire stock of a corporation is divided and ownership of which is regularly evidenced by one or more certificates.

udzielenie absolutorium

określenie aktu prawnego, który dokonywany jest poprzez organ uprawniony na podstawie przedstawionego sprawozdania rachunkowego. Udzielenie absolutorium oznacza stwierdzenie prawidłowości działania finansowego organu wykonawczego w określonym przedziale czasowym. W Saksonii organem udzielającym absolutorium rządowi jest parlament landowy (Landtag), który opiera się przy tym na sprawozdaniu finansowym Ministerstwa Finansów i raporcie Saksońskiego Trybunału Obrachunkowego. Dotychczas absolutorium było zawsze rytynowo udzielane. Odnowa udzielenia absolutorium podlega kontroli przez Trybunał Konstytucyjny.

Entlastung

Auf das Bundesland Sachsen bezogen hat der Sächsische Landtag (Entlastungsorgan) – gestützt auf die Rechnungslegung des Sächsischen Staatsministeriums der Finanzen und des Berichtes des Rechnungshofes des Freistaates Sachsen – darüber zu entscheiden, ob der Regierung die Entlastung erteilt wird (§ 114 SÄHO). Die Entlastung ist jährlich zu erteilen. Die Funktion dieser Entscheidung besteht im Wesentlichen darin, die parlamentarische Rechnungsprüfung sicherzustellen. Sie hat keine rechtlichen Folgen, insbesondere berührt sie nicht die rechtliche Verantwortung der an der Haushaltsführung beteiligten Personen. Die Entlastung wurde bisher routinemäßig erteilt. Es besteht eine Rechtspflicht zur Entlastung. Die Verweigerung der Entlastung ist verfassungsrechtlich überprüfbar.

granting the vote of approval

A legal act made by the competent body on the grounds of the financial statement submitted. Granting the vote of approval stands for the statement of the regularity of financial activity of the executive body in a specific period. In Saxony the body which is granting the vote of approval to the government is the land parliament (Landtag) on the grounds of the financial statement by Finance Ministry and the report made by the Saxony Court of Audit. So far the vote of approval has always been routinely granted. The refusal to grant the vote of approval is subject to audit by the Constitutional Tribunal.

Umowa dotacyjna

Umowa zawierana pomiędzy podmiotem dotującym a podmiotem dotowanym w celu przekazania do realizacji określonego zadania. Umowa zapewnia przyznanie odpowiednich środków pieniężnych do realizacji określonego zadania.

Zuwendungsvertrag

Ein Zuwendungsvertrag ist die Bewilligung einer Zuwendung in Form eines öffentlich-rechtlichen Vertrages.

grant contract

A contract entered into between the entity awarding a grant and the entity receiving the grant to transfer a specific measure to be executed. The contract ensures the allocation of adequate funds for a specific measure to be executed.

upoważnienie do kontroli

dokument upoważniający do przeprowadzenia kontroli.

Kontrollbefugnis

In Polen bezeichnet der Begriff ein Dokument, das zum Durchführen von Kontrollen berechtigt.

audit authorization

A document which authorizes for an audit performance.

uprawnienia inspektora

w związku z wykonywaną pracą inspektorzy mają prawo do żądania niezbędnych informacji dotyczących działalności kontrolowanych jednostek, wstępu na teren i do pomieszczeń jednostek, wglądu w dokumentację, zabezpieczania dokumentów i innych dowodów, dostępu do danych osobowych, sporządzania odpisów oraz wyciągów z dokumentów.

Befugnis des Finanzprüfers

Finanzprüfer sind als Beauftragte des Rechnungshofes befugt, im Rahmen der durchzuführenden Prüfungen und nach Prüfungsankündigung von der geprüften Stelle die Erteilung der für die Prüfung erforderlichen Auskünfte zu verlangen, das Gelände und die Räumlichkeiten der geprüften Stelle zu betreten, Einsicht in die erforderlichen, auch datenschutzrelevanten, Unterlagen zu fordern und Kopien anzufertigen.

authority of the auditor

In relation to their work, auditors are entitled to request the indispensable information on the activity of the entities audited, to enter their premises, to inspect the documentation, to secure documents and other evidence, to access personal data, to make certified copies and extracts from documents.

ustalenie kosztów – wierzytelność, roszczenie

ustalenie kosztów

jest to czynność obliczeniowa, zmierzająca do ustalenia kwoty kosztów przypadających na przedmiot kalkulacji.

Kostenermittlung

Die Kostenermittlung ist die Vorausberechnung der entstehenden Kosten bzw. die Feststellung der tatsächlich entstandenen Kosten. Kostenermittlungen dienen als Grundlagen für die Kostenkontrolle.

costs determining

It is a calculation to determine the amount of costs per object of calculation.

ustawa budżetowa

Ustawa regulująca procedurę budżetową, proces prawnie określonych zasad postępowania z budżetem. Pierwszym elementem procedury jest przygotowanie projektu budżetu na następny rok. Następnymi etapami procedury budżetowej są: uchwalenie, a później wykonywanie budżetu, a na końcu sprawozdawczość i kontrola wykonania budżetu.

Haushaltsordnung

Die Haushaltsordnung eines Bundeslandes stellt ein Landesgesetz dar, in welchem das Haushalts-, Rechnungs- und Prüfungswesen für das jeweilige Bundesland geregelt werden. Im Freistaat Sachsen gilt die Sächsische Haushaltsordnung (SäHO).

budget act

The act determining the budget procedure, the process of defined-by-law principles of dealing with the budget. The first part of the procedure is to develop a draft budget for the following year. The subsequent stages of the budget procedure are: passing in a form of the resolution and later executing the budget and, finally, reporting and budget execution audit.

wartość dodana

przyrost wartości dóbr w wyniku określonego procesu produkcji lub tworzenia usługi. Źródłem wartości dodanej jest praca. W działalności gospodarczej jest to różnica między całkowitym przychodem ze sprzedaży a całkowitymi kosztami zasobów zewnętrznych zużytych do produkcji (surowców, energii i usług zewnętrznych związanych z daną produkcją). Stosunek zysku do przychodu to stopa zysku.

Wertschöpfung

Die Wertschöpfung ist die Differenz zwischen den eingesetzten Gütern und dem Resultat, also die Gesamtleistung abzüglich der Vorleistungen (auch Mehrwert genannt).

value added

An increase in the value of goods as a result of specified process of production or rendering the service. The source of the value added is work. In business activity it is a difference between the total revenue from sale and the total costs of external resources used for production (raw materials, energy and external services related to the specific production). The profit to revenue ratio is the rate of profit.

wierzytelność, roszczenie

uprawnienie do żądania spełnienia świadczenia z określonego stosunku zobowiązaniowego przysługujące wierzycielowi wobec dłużnika i składające się z jednego lub wielu roszczeń lub praw kształtujących. Pojęcie niemieckie ma w prawie cywilnym znaczenie roszczenia, czyli uprawnienia do żądania od oznaczonej osoby określonego zachowania.

Forderung (rechtlich)

Zivilrechtlich ist unter einer Forderung ein Anspruch zu verstehen, der nach § 194 Abs. 1 BGB jemandem ein Recht verleiht, von einem anderen ein Tun oder Unterlassen zu verlangen.

receivables, claim

An asset designation applicable to all debts, unsettled transactions or other monetary obligations owed to a company by its debtors or customers. Receivables are recorded by a company's accountants and reported on the balance sheet, and they include all debts owed to the company, even if the debts are not currently due. The German term in civil law stands for a claim, namely the right to claim a specific behaviour from a specific person.

wizja lokalna urzędowe oględziny terenu, lokalu itp. dla zbadania okoliczności przestępstwa lub stwierdzenia czegoś	Augenscheinnahme Unter Augenscheinnahme versteht man eine Besichtigung zur allgemeinen Beurteilung und Analyse der Situation am geprüften Ort bzw. an der geprüften Stelle.	site inspection An official inspection of the premises to investigate the circumstances of a crime or to identify something.
wkład własny Wkład własny beneficjenta, w formie pieniężnej lub niepieniężnej, potrzeby do realizacji na przykład projektów unijnych.	Eigenleistung 1. Zuwendungsrecht: Geldwerte Leistung, die vom Zuwendungsempfänger persönlich erbracht werden muss bzw. nach Festlegung im Zuwendungsbescheid anstelle des Zuwendungsempfängers von einem Dritten erbracht werden darf. 2. Betriebswirtschaft: Sind betriebliche Leistungen anstelle von Fremdleistungen, die vom Unternehmen mit eigenen Mitarbeitern und eigenem Material zur Herstellung oder zur Reparatur von Anlagen erbracht werden und nicht zum Absatz oder zum Verkauf bestimmt sind. In Eigenleistung erbrachtes Sachanlagevermögen ist (handelsrechtlich) bilanzierungspflichtig.	own contribution Own contribution of the beneficiary in a pecuniary or non-pecuniary form, required for the execution of e.g. EU projects.
wnioski pokontrolne zbiór zaleceń i ustaleń opracowanych przez inspektorów po przeprowadzonej kontroli.	Prüfungsfolgerungen Prüfungsfolgerungen sind Empfehlungen an die geprüfte Stelle, die auf eine sachliche, ggf. rechtliche Würdigung der Feststellungen zurückzuführen sind.	audit conclusions A collection of guidelines and findings developed by inspectors after the audit performed.
województwo jednostka podziału administracyjnego najwyższego stopnia w Polsce, od 1990 r. jednostka zasadniczego podziału terytorialnego administracji rządowej, od 1999 r. także jednostka samorządu terytorialnego.	Wojewodschaft Eine Wojewodschaft ist ein polnischer Verwaltungsbezirk, der seit 1990 eine Einheit der Staats- und seit 1999 auch eine Einheit der Kommunalverwaltung darstellt. Aktuell gibt es in Polen 16 Wojewodschaften.	province The highest-level unit of administrative division in Poland, since 1990 a unit of the territorial division of the government administration, and since 1999 – also a unit of the local government.
wsparcie instytucjonalne Dotacje przyznawane do pokrycia części nie dających się wyodrębnić wydatków lub w szczególnych przypadkach, wszystkich wydatków beneficjenta. (przepisy administracyjne do § 23 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung)	institutionelle Förderung Institutionelle Förderungen sind Zuwendungen zur Deckung eines nicht abgegrenzten Teils der Ausgaben oder – in besonderen Ausnahmefällen – der gesamten Ausgaben des Zuwendungsempfängers (VwV zu § 23 SäHO).	institutional support The subsidies granted to cover some expenditure which cannot be distinguished or, in special cases, all the expenditure of the beneficiary. (administrative provisions to § 23 of the Saxony Budget Act/Sächsische Haushaltsordnung)

wsparcie projektów

Forma przyznawania dotacji do pokrycia wydatków beneficjenta na czas określony i na wykonanie ściśle wyznaczonych projektów (przepisy administracyjne do § 23 Saksońskiej Ustawy Budżetowej/Sächsische Haushaltsordnung).

Projektförderung

Die Projektförderung ist eine Zuwendungsart, bei der Zuwendungen zur Deckung von Ausgaben des Zuwendungsempfängers für zeitlich befristete, inhaltlich abgegrenzte Einzelvorhaben bewilligt werden (VwV zu § 23 SäHO).

project support

A form of granting a subsidy to cover the expenditure of the beneficiary for a specific period and for the performance of strictly defined projects (administrative provisions to § 23 of the Saxony Budget Act /Sächsische Haushaltsordnung).

Współfinansowanie

Pomoc finansowa udzielana w określonej części w realizowanym projekcie czy przedsięwzięciu.

Anteilfinanzierung

Unter Anteilsfinanzierung versteht man die Teilfinanzierung des zu erfüllenden Zwecks. Diese erfolgt nach einem bestimmten Vomhundertsatz oder Anteil der zuwendungsfähigen Ausgaben (VwV zu § 44 SäHO).

co-financing

Financial assistance provided as a specific part of the project or undertaking.

wydatki budżetowe

Wydatkiem jest każde przeznaczenie środków publicznych, którego nie można zaliczyć do rozchodów. W Kraju Związkowym Saksonii zaliczki i depozyty nie są zakwalifikowane jako wydatki budżetowe.

Haushaltsausgaben

Zu den Haushaltsausgaben gehören alle gemäß Haushaltsplan veranschlagten Ausgaben, einschließlich der Ausgaben im Rahmen einer vorläufigen Haushaltsführung. Nicht zu den Haushaltsausgaben zählen Vorschüsse und Verwahrungen.

budgetary expenditure

Budgetary expenditure stands up for each allocation of public funds which cannot be considered as expenditure. In Bundesland of Saxony the advance payments and deposits are not eligible as budgetary expenditure.

wydatki kwalifikowalne

koszty, które podlegają refundacji z funduszy unijnych. Wydatkami kwalifikowalnymi są nazywane te koszty, które zostały poniesione przez przedsiębiorców podczas prowadzenia przez nich projektu o dotacje z funduszy Unii Europejskiej w okresie ich kwalifikowalności i kwalifikują się do refundacji w ramach udzielonego im dofinansowania.

förderfähige Ausgaben

Förderfähige Ausgaben sind der Anteil an den Gesamtausgaben des Zuwendungsempfängers, der die Bemessungsgrundlage der Förderung bildet.

eligible expenses

The costs which are subject to reimbursement from the EU funds. Eligible expenses refer to the costs which have been borne by businesses running a project for subsidies from the European Union funds over the period of their eligibility and are eligible for reimbursement as part of the financing granted.

wynik finansowy

różnica pomiędzy przychodami a kosztami ich uzyskania obliczona dla określonego podmiotu rachunkowości w wybranym okresie sprawozdawczym. Dodatni wynik finansowy jest nazywany zyskiem, zaś ujemny stratą. Wynik finansowy podzielony przez wartość przychodu, aktywów lub zaangażowanego kapitału jest nazywany rentownością.

Finanzergebnis

Das Finanzergebnis ist ein Zwischenergebnis in der Gewinn- und Verlustrechnung, das den Saldo zwischen den dem Finanzbereich zuzuordnenden Erträgen und Aufwendungen darstellt. Ein positives Finanzergebnis wird als Gewinn, ein negatives Finanzergebnis als Verlust bezeichnet.

financial result

The difference between revenue and tax deductible expenses calculated for the accounting of a specific entity in a selected reporting period. A positive financial result is referred to as profit, and the negative – as loss. The financial result divided by the value of revenue, assets and committed capital is referred to as profitability.

wynik kontroli

Wyniki przeprowadzonej kontroli kontroler przedstawia w wystąpieniu pokontrolnym. Dokument zawiera opis stanu faktycznego i ocenę kontrolowanej działalności, w tym ustalone, na podstawie materiałów dowodowych nieprawidłowości, ich przyczyny, zakres, skutki oraz osoby za nie odpowiedzialne. W wystąpieniu zawarte są również uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości

Prüfungsfeststellung

Eine Prüfungsfeststellung ist eine Darstellung des Sachverhaltes, der präzise, objektiv, vollständig, wertungsfrei, in sich schlüssig, logisch und nachvollziehbar sowie mit konkreten und nachprüfbaren Beispielen belegt ist.

audit result

The results of the audit performed are presented by the auditor in the post-audit paper. The document provides a description of the real state of affairs and the evaluation of the activity audited, including the irregularities identified with evidence material, the causes of those irregularities, the scope, effects and the persons responsible. The paper provides also remarks and conclusions on the irregularities to be removed.

wypłata

ogół wydatków pieniężnych i innych świadczeń wypłacanych pracownikom z tytułu zatrudnienia w podmiocie gospodarczym. W Niemczech wypłata jest pojęciem stosowanym przede wszystkim w kasowości i samorządach stosujących pełną księgowość, przy czym określa rozchód środków finansowych. W celu dokonywania wypłat w administracji publicznej często tworzy się kasę lub punkt kasowy. Wypłata jest płatnością świadczoną w gotówce, świadczeniem bezgotówkowym lub świadczeniem realizowanym przez kasę w formie potrącenia.

Auszahlung

Die Auszahlung ist ein Begriff, der insbesondere im Kassenwesen und der Doppik angewandt wird. Sie bezeichnet den Abfluss liquider Mittel (Finanzmittel). Hierfür gibt es in der öffentlichen Verwaltung häufig eine Kasse oder Zahlstelle. Eine Auszahlung ist eine Zahlung, die von der Kasse oder Zahlstelle bar oder unbar oder von der Kasse durch Verrechnung geleistet wird (VwV-SäHO).

salary/ payment

Total funds and other benefits paid to the employees for their employment with an organization. In Germany the salary/ wage is a term applied mostly in terms of profitability and local governments with comprehensive bookkeeping, and determining the expenditure of funds. To pay salaries and wages in public administration, cashier's desk is often established. The payment is made in cash, to bank account or in a form of deduction

wystąpienie pokontrolne

przebieg kontroli prowadzonej przez inspektorów organów kontroli oraz ustalony stan faktyczny dokumentowany jest w protokole, który stanowi podstawę do opracowania wystąpienia pokontrolnego.

Prüfungsmitteilung

siehe Prüfungsbericht

audit report

The course of the audit performed by the inspectors of audit bodies and the identified real state of affairs are documented in the official report which provides the grounds for the development of the post-audit paper.

wytyczne

Niemiecki przepis administracyjny wykonawczy instytucji lub instancji, nie jest formalną ustawą (wyjątek stanowią dyrektywy Unii Europejskiej). Wytyczne mają moc wiążącą w zależności od ich nadawcy czy odbiorcy. Przepisy administracyjne, jak na przykład wytyczne dotyczące podatku dochodowego osób prywatnych, nie są wiążące dla obywateli czy sądów.

Richtlinie

Eine Richtlinie ist eine Handlungs- oder Ausführungsvorschrift einer Institution oder Instanz, die kein förmliches Gesetz ist (Ausnahme: Richtlinien der Europäischen Union). Ob und für wen eine Richtlinie Bindungswirkung entfaltet, ist abhängig von Herausgeber und Adressat. Die Regelungswirkung kann somit nur im Einzelfall beurteilt werden. Verwaltungsvorschriften – wie z. B. die sogenannten Einkommensteuererrichtlinien – sind reine interne Dienstanweisungen und entfalten z. B. keine Bindungswirkung für den Bürger oder Gerichte.

guidelines

A German administrative executive provision of an institution or instance; it is not a formal act (except for EU directives). Guidelines are binding depending on the addressee or the addresser. Administrative provisions, e.g. physical persons' income tax guidelines are not binding for citizens or courts.

wytyczne w sprawie dofinansowania

Przepisy administracyjne wydane przez ministerstwo krajowe, zawierające regulacje odbiegające od przepisów administracyjnych do ustawy budżetowej Saksonii, zawierające obiektywne warunki dotyczące dofinansowania.

Förderrichtlinie

Eine Förderrichtlinie ist eine vom jeweiligen Ressort erlassene Verwaltungsvorschrift mit ergänzenden oder abweichenden Regelungen zur Nr. 1 – 13 a der VwV zu § 44 SÄHO. Darin sind die sachlichen Voraussetzungen der Förderung nach einem Gliederungsschema vorgegeben.

co-financing guidelines

Administrative provisions issued by the domestic ministry, providing regulations divergent from the administrative provisions to the Saxony Budget Act, comprising objective co-financing conditions.

zadłużenie

finansowanie działalności, wydatków, majątku podmiotów gospodarczych ze źródeł zewnętrznych. Poziom zadłużenia obrazuje strukturę finansowania majątku i działalności przedsiębiorstwa, określa także, przez stopień zaangażowania kapitału obcego w stosunku do kapitału własnego, możliwości pokrycia zobowiązań kapitałami własnymi.

Verschuldung

Die Verschuldung beschreibt die Existenz von Verbindlichkeiten gegenüber Dritten. Als Staatsverschuldung werden die zusammengefassten Schulden von Bund, Ländern, Gemeinden, gesetzlicher Sozialversicherung und Sondervermögen des Bundes bei in- und ausländischen Kreditgebern (noch nicht getilgten Anleihen, Darlehen und Kredite) bezeichnet.

debt level

Financing activity, expenditure, the assets of economic entities from external sources. The level of debt shows the structure of assets financing and the activity of the enterprise; it also defines, with the level of commitment of third-party equity against own equity, the possibilities of covering the liabilities with own equities.

zagospodarowanie środków

Korzystanie z i nadzór nad udzielonymi upoważnieniami do wykonywania budżetu dokonywane przez administrację w ramach wykonania budżetu. Zagospodarowanie środków wymaga odpowiedniego uprawnienia ((przepisy administracyjne do § 44 Saksońskiej Ustawy Budżetowej (SÄHO-Sächsische Haushaltsordnung)).

Bewirtschaftung

Unter Bewirtschaftung wird die Inanspruchnahme und Überwachung der erteilten Ermächtigung zur Ausführung des Haushaltsplans durch die Verwaltung im Rahmen des Haushaltsvollzugs verstanden. Die Bewirtschaftung bedarf einer Berechtigung (Bewirtschaftungsbefugnis, VwV zu § 44 SÄHO).

funds management

The use of and supervision over the authorizations granted to execute the budget made by administration as part of budget execution. Funds management requires an adequate entitlement (administrative provisions to § 44 of the Saxony Budget Act (SÄHO-Sächsische Haushaltsordnung)).

zagospodarowanie stanowisk/etatów Nadrzędne określenie dla procesu planowania, szacowania i obsadzania stanowisk, przy uwzględnieniu aspektów budżetowych i gospodarki kadrowej.	Stellenbewirtschaftung Unter dem Begriff werden Stellenplanung, -veranschlagung und -besetzung zusammengefasst. Es sind dabei haushaltsrechtliche und personalwirtschaftliche Aspekte zu beachten.	positions/ full-time jobs management A superior term for the process of planning, estimation and manning of the positions, considering budget and HR management aspects.
zakład budżetowy samorządowy Jednostka organizacyjna sektora finansów publicznych, która odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania i pokrywa koszty swojej działalności z przychodów własnych (rozlicza się z budżetem państwa w trybie tzw. budżetowania netto). W Niemczech zakłady samorządowe mogą mieć formę zakładów budżetowych (bez osobowości prawnej) lub spółka własna samorządu (z osobowością prawną).	Kommunalbetrieb Kommunalbetriebe dienen als gewerbliche Unternehmen der Kommunen der Versorgung der Bevölkerung, z. B. mit Energie und Wasser. Kommunalbetriebe können als Eigenbetriebe (rechtlich unselbständig) oder als Eigengesellschaften (rechtlich selbständig) betrieben werden.	local-government budget enterprise An organizational unit of the public finance sector which performs specific tasks for a fee and covers the costs of its activity from own revenues (it settles the accounts with the state budget following the procedure of the so-called net budgeting). In Germany local-government enterprises can have the form of budget enterprises (not being a legal person) or own a local-government company (being a legal person).
Załącznik tekst, materiał graficzny lub też inny przedmiot, odnoszący się do treści głównego dokumentu, dołączony do niego w celu uzupełnienia, bądź uprawomocnienia jego treści.	Anlage Eine Anlage ist eine Beilage zu einem Schreiben. Sie soll den Inhalt dieses Schreibens ergänzen oder bestätigen.	annex A text, graphic material or another material referring to the contents of the principal document, attached thereto to supplement or to make the principal document effective.
zamiejscowy publiczny urząd kontroli księgowej zamiejscowa jednostka organizacyjna kontroli rachunkowej działająca w jednostkach samorządu terytorialnego	Staatliches Rechnungsprüfungsamt Die Staatlichen Rechnungsprüfungsämter sind dem Sächsischen Rechnungshof nachgeordnete Behörden (§ 14 Abs. 1 RHG). Sie prüfen im kommunalen Bereich.	state audit office A state audit office works under supervision of Saxony Court of Audit and operates in the field of local authorities.

zamówienia publiczne

Zamówienia publiczne – element finansów publicznych obejmujący szczegółowe rozwiązania dotyczące procedur wydatkowania środków publicznych (sposobów wyłonienia wykonawców oraz zasad zawierania umów). Obowiązujące prawo o zamówieniach publicznych różnicuje udzielenie zamówienia o wartości poniżej i powyżej wartości progowej UE. Póstepowanie poniżej tej wartości odbywa się na rynku narodowym, natomiast po przekroczeniu wartości progowej zachodzi obowiązek rozpisania przetargu unijnego.

Vergabe öffentlicher Aufträge

Öffentliche Aufträge sind entgeltliche Verträge von öffentlichen Auftraggebern mit Unternehmen über die Beschaffung von Leistungen, die Liefer-, Bau- oder Dienstleistungen zum Gegenstand haben, Baukonzessionen und Auslobungsverfahren, die zu Dienstleistungsaufträgen führen sollen (§ 99 GWB). Die Vergabe wird durch das Vergaberecht, die Gesamtheit der Regeln und Vorschriften, die ein Träger öffentlicher Gewalt bei der Beschaffung von sachlichen Mitteln und Leistungen, die er zur Erfüllung seiner Aufgaben benötigt, zu beachten hat, geregelt. Das geltende Vergaberecht unterscheidet zwischen Vergabeverfahren oberhalb oder unterhalb des EU-Schwellenwertes. Vergaben unterhalb der EU-Schwellenwerte sind nationale Verfahren, bei denen sich der Wettbewerb auf den deutschen Markt beschränkt. Wenn der Schwellenwert erreicht oder überschritten wird handelt es sich um europaweite Vergabeverfahren, die im europäischen Markt durchzuführen sind.

public procurement

It is an element of public finance which covers detailed solutions in terms of procedures of the expenditure of public funds (the methods of selecting contractors and the principles of entering into contracts). The current public procurement law differentiates between placing an order below and above the EU threshold value. The procedure below that value takes place on the national market, however, once the threshold value is exceeded, the EU tender must be announced.

zaplanowane etaty

Etaty przewidziane dla zadań trwałych, ustanowione w planie budżetowym zgodnie z §17 ust. 5 Saksońskiej Ustawy Budżetowej, do ich wykonywania dopuszczalne jest nawiązanie stosunku urzędnika państwowego.

Planstellen

Stellen, die gemäß §17 Abs. 5 SÄHO im Haushaltsplan nur für Aufgaben eingerichtet werden dürfen, zu deren Wahrnehmung die Begründung eines Beamtenverhältnisses zulässig ist und die in der Regel Daueraufgaben sind.

established post

Full-time jobs for permanent tasks, provided in the budget plan under §17 clause 5 of the Saxony Budget Law; to perform them it is allowed to employ a public officer.

zapotrzebowanie

Ogólnie wykaz rzeczy potrzebnych komuś do pracy lub zlecenie ich dostarczenia sporządzane np. w formie pisemnej. W niemieckiej administracji publicznej zapotrzebowanie wynika z potrzeb określonych miarowo i pieniężnie, np. zapotrzebowanie na personel, zapotrzebowanie na środki pieniężne).

Bedarf

Der Bedarf allgemein ist das in einer bestimmten Situation Benötigte. In der öffentlichen Verwaltung ist der Bedarf häufig das Ergebnis von Bedürfnissen, die mess- und bezifferbar sind, so z. B. der Personalbedarf, der Raumbedarf, der Bedarf an Finanzmitteln oder an Büromaterial.

order or demand

In general a list of items needed by someone for work or an order for supplying such items made e.g. in writing. In German public administration the order results from the needs determined by quantity or number and amount of money, e.g. a demand for personnel, for funds).

zapotrzebowanie na personel

Na podstawie dokonywanych pomiarów przeprowadzane są kalkulacje zapotrzebowania na personel w odniesieniu do wielkości lub częstotliwości wykonywanych zadań.

Personalbedarf

Der Personalbedarf zeigt an, wie viele Mitarbeiter mit welchen Qualifikationen an bestimmten Arbeitsplätzen zu einem Zeitpunkt bzw. innerhalb eines Zeitraumes benötigt werden.

human resource requirements

Based on the measurements made, there are performed calculations of the demand for personnel in reference to the amount of frequency of the tasks performed.

zarząd

jednostka organizacyjna kierująca działalnością innych podporządkowanych jej organizacji lub jednostek organizacyjnych. Zespół ludzi uprawnionych do kierowania działalnością jednostki organizacyjnej lub jednostek organizacyjnych np. zarząd spółki kapitałowej.

Vorstand

Der Vorstand ist die Leitung eines Unternehmens oder Vereins. Er vertritt diesen nach außen gerichtlich und außergerichtlich und ist nach innen mit der Führung der Geschäfte betraut.

management board

An organizational unit managing the operation of other, subordinated to that organization, entities or organizational units. A team of people authorized to manage the operation of the organizational unit(s), e.g., the management board of a limited company.

zasada zwrotu wydatków

Zasada zwrotu wydatków poniesionych w związku z realizacją projektu unijnego. Przy składaniu wniosku o rozliczenie poniesionych już kosztów w części finansowej beneficjent przedstawia zestawienie wydatków, odnosząc je do szczegółowego budżetu z wniosku o dotację. Często wymagane jest również załączenie kopii dokumentów księgowych potwierdzających poniesienie tych wydatków.

Erstattungsprinzip

Das Erstattungsprinzip ist eine Form des Auszahlungsverfahrens bei der Gewährung von Fördermitteln. Auszahlungen erfolgen nur für bereits getätigte Ausgaben beziehungsweise angefallene Kosten und - von Ausnahmefällen abgesehen - auf Grundlage quittierter Rechnungen oder gleichwertiger Buchungsbelege.

principle of reimbursement of expenditure

The principle of the reimbursement of the expenditure borne in relation to the execution of an EU project. Upon submitting the application for the settlement of the costs borne already, in the financial section the beneficiary provides a breakdown of the expenses referring them to the detailed budget given in the application for subsidy. It is also often required to attach the copies of all the bookkeeping documents confirming the expenditure.

zasady budżetowe

Zasady, reguły postępowania, które powinny być przestrzegane w ustalaniu zadań i form gospodarki finansowej, a także w kontrolowaniu jej działania. Powinno to zapewnić sprawne i racjonalne wykorzystywanie budżetu. Najważniejsze zasady budżetowe to zasada równowagi, zasada uprzedniości budżetu oraz zasada przejrzystości. Są uregulowane w ustawie o finansach publicznych.

Haushaltsgrundsätze

Haushaltsgrundsätze sind allgemeine Maßstäbe für die Aufstellung, den Vollzug und die Kontrolle der Haushaltspläne. Beispiele für Haushaltsgrundsätze sind insbesondere der Grundsatz der Vollständigkeit und Einheit; das Bruttoprinzip; der Grundsatz der Notwendigkeit, Wirtschaftlichkeit und Sparsamkeit; der Grundsatz der Gesamtdeckung; der Grundsatz des Haushaltsausgleichs; der Grundsatz der Klarheit und Wahrheit; der Grundsatz der Öffentlichkeit; der Grundsatz der sachlichen Bindung; der Grundsatz der zeitlichen Bindung und der Grundsatz der Vorherigkeit. (Art. 109 Abs. 4 des Grundgesetzes i. V. m. dem Haushaltsgrundsatzgesetz)

budget principles

Principles, rules for procedures to be obeyed for determining the tasks and forms of financial management, as well as in auditing its actions. It should ensure an efficient and rational use of the budget. The most crucial budget principles include the principle of balance, the principle of budget antecedence as well as the principle of transparency, provided for in the public finance act.

zastrzeżenie – zobowiązanie do złożenia sprawozdania

zastrzeżenie

krytyczna uwaga lub też element umowy nie wpływający na jej skuteczność, który strony zamieszczają w celu uelastycznienia umowy lub zabezpieczenia swoich interesów.

Einwand

Kritische Äußerung einer anderen, abweichenden Auffassung in einer bestimmten Sache.
Im Gegensatz zu „einwandfrei“, also ohne Beanstandung.

reservation

A critical remark or part of an agreement which does not affect its effectiveness provided by the parties thereto to make the agreement more flexible or to secure their interests.

zespół kontrolny

Grupa inspektorów przeprowadzających kontrole.

Prüfungsteam

Ein Prüfungsteam ist eine aus mehreren Mitarbeitern mit spezifischen Fachkenntnissen/Erfahrungen/Qualifikationen im Hinblick auf den Prüfungsgegenstand zusammengesetzte Arbeitsgruppe.

auditing team

A group of inspectors performing audits.

zgłoszenie zapotrzebowania

Formalne zgłoszenie, zawiadomienie o zapotrzebowaniu (na zakwaterowanie) dokonywane przez niemiecki urząd krajowy czy inną instytucję, w którym należy podać rodzaj środków koniecznych do wdrożenia (drobne prace budowlane, odnowa zaplecza technicznego, zwiększenie powierzchni użytkowej, przedłużenie umowy o najem).

Bedarfsanmeldung

Für Maßnahmen zur Bedarfsdeckung (Unterbringung) von Landesbehörden und Einrichtungen des Landes sind förmliche Anmeldungen einzureichen. Darin ist anzugeben, welche Art der Maßnahme erforderlich ist, wie z. B. Kleine Umbaumaßnahme, Erneuerung von technischen Anlagen, wesentliche Flächenmehrung, Verlängerung von Anmietungen. Dementsprechend wird das weitere Verfahren bestimmt.

notification of the demand

A formal notification of the demand (for accommodation) made by German land authority or another institution in which one has to provide a kind of means necessary for implementation (minor building works, technical facility renovation, floor space increase, rental agreement prolongation).

zobowiązanie do złożenia sprawozdania

Określony przepisami prawa obowiązek przedłożenia sprawozdania dotyczącego źródła i wykorzystania środków. Ważnym elementem jest tu publiczna kontrola finansowa, której celem jest sprawdzenie budżetów publicznych pod kątem prawidłowości, legalności i gospodarności oraz wykrycie ewentualnych błędów w realizacji budżetu i prowadzeniu gospodarki

Rechenschaftspflicht

Die Rechenschaftslegung beinhaltet die Darstellung über die Herkunft und die Verwendung der Mittel und gibt aber auch einen Einblick in die initiierten Maßnahmen und ihre Erfolge. Ein wichtiger Bestandteil der Rechenschaftspflicht ist die öffentliche Finanzkontrolle. Deren Hauptziel ist es, die öffentlichen Haushalte auf Richtigkeit, Ordnungsmäßigkeit und Wirtschaftlichkeit zu prüfen und etwaige Mängel in der Haushalts- und Wirtschaftsführung aufzudecken.

accountability / obligation to submit a report

The defined-by-law obligation to submit a report on the source and the use of resources. An important element here is public financial audit to verify public budgets in terms of regularity, compliance with the law and economic prudence as well as identifying any mistakes in budget execution and management.

zobowiązanie, należność

rodzaj stosunku cywilnoprawnego, węzeł prawny łączący dłużnika z wierzycielem, który polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika spełnienia świadczenia, a dłużnik powinien to świadczenie spełnić (art. 353 § 1 kodeksu cywilnego). Termin niemiecki oznacza w rachunkowości należność.

Verbindlichkeit

Im Allgemeinen sind Verbindlichkeiten Verpflichtungen, die sich aus einem Vertrag ergeben.
Im Schuldrecht bezeichnen Verbindlichkeiten die Verpflichtung eines Schuldners gegenüber dem Gläubiger. Im betriebswirtschaftlichen Sinne stehen Verbindlichkeiten für die Summe der noch offenen finanziellen Verpflichtungen eines Unternehmens gegenüber seinen Lieferanten und sonstigen Gläubigern.
Im Bilanzwesen bezeichnet der Begriff alle am Bilanzstichtag dem Grund, der Höhe und der Fälligkeit nach feststehende Schulden einer Unternehmung. Entsprechend der Definition nach IAS/IFRS ist eine Verbindlichkeit eine gegenwärtige Verpflichtung, die auf einem Ereignis der Vergangenheit beruht, aus dem ein wahrscheinlicher zukünftiger Ressourcenabfluss resultiert.

liability, accounts receivable

Accounts receivable is a legally enforceable claim for payment held by a business against its customer for goods supplied and/or services provided in execution of the order placed by the customer. The German term in accounting refers to accounts receivable.

związek międzygminny

podmiot prawa tworzony przez samorząd gminny na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) w drodze porozumień zatwierdzanych następnie uchwałami rad tych gmin, w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych. Związek międzygminny ma osobowość prawną.

Gemeindeverband

Gemeindeverbände gehören zu den Kommunen und stellen die unterste Verwaltungsebene in Deutschland dar. Zu den Gemeindeverbänden gehören die (Land-) Kreise und die sonstigen Gemeindeverbände.

intercommunal union

The entity governed by law, established by the local government of the commune upon the provisions of the Local Government of the Commune Act of 8 March 1990 (Journal of Law of 2015, item 1515) through agreements later approved in resolutions taken by the councils of those communes, for a joint execution of public tasks. The intercommunal union is a legal person.

